

40KR.

SCIENCE FICTION FANTASY HORROR

18

EFTERÅR
2008

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

Nummer 18, efterår 2008

HIMMELSKIBET udgives af foreningen Fantastik. Læs om Fantastik på www.fantastik.dk.

HIMMELSKIBET beskæftiger sig med de fantastiske genrer. Bladet bringer artikler, noveller, kunst, anmeldelser, nyheder m.v., der på den ene eller anden måde har med fantastik at gøre.

HIMMELSKIBET er et non-profit forehavende, der udelukkende bliver produceret af ulønnet arbejdskraft. Alle indlæg er © indlæggenes ophavs-mænd.

Ansvarshavende redaktør:

Klaus Æ. Mogensen
Pile Allé 41, 2. tv.
DK-2000 Frederiksberg
Tlf. 32 55 04 60
himmelskibet@fantastik.dk
Dette nummers redaktør:
Flemming R.P. Rasch

HIMMELSKIBET udkommer ca. fire gange om året. Medlemmer af foreningen Fantastik modtager bladet gratis. Institutionsabonnement koster 150 kr. for fire numre. Medlemskab eller abonnement kan opnås ved at indbetale 150 kr. til konto i Amagerbanken 5230 0001514301. Husk at angive navn og adresse. Girokort til indbetaling kan rekvireres ved at sende et brev til ovenstående adresse eller en e-mail til: forening@fantastik.dk.

Løssalgspris: 40 kr./stk.

Layout & montage:

Michael Bernth og Flemming R.P. Rasch

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri
ISSN-NR: 1603-5836

Deadline for # 19: 30/1 2009

Annoncepriser:

Omslag, bagside (F): 400 kr.
Omslag, inderside (S/H): 200 kr.
Helside inde i bladet (S/H): 150 kr.
Halvside inde i bladet (S/H): 100 kr.

Indhold

Redaktionelt	4
Superhelte - en genre	5
Artikel af Flemming R.P. Rasch	
Kirby var kongen	8
Artikel af Klaus Æ. Mogensen	
Superman(d) - supermennesker i litteraturen	11
Artikel af Knud Larn	
Buffy slays academe!	14
Artikel af Knud Larn	
Hulk mod hulk	18
V. Rasmus Wichmann	
Anmeldelser / superhelte	21
Den fantastiske virkelighed	27
V. Flemming R.P. Rasch	
Skyggens mand - interview med Teddy Vork	28
V. Mathias Clasen	
Har du hørt havfruerne synge?	30
Novelle af Lars Ahn Pedersen	
Pretty Woman	36
Novelle af Helga Berg	
Elskeren	38
Novelle af Sabina Marinova	
Sitessa	44
Novelle af Lærke Rasmussen	
Kan bamser holde op med at smile?	50
Novelle af Camilla Wandahl	
Nedsat hastighed	52
Novelle af Richard Ipsen	
Anmeldelser	55
Nyt om fantastik	73
V. Klaus Æ. Mogensen	
Michael Crichton 1942-2008	74
Nekrolog v. Flemming Rasch	
Nyt fantastik på dansk	75
V. Janus Andersen	
Foreningen Fantastik	78
(samt kalender)	

Grafik og foto:

Forsidebilledet er lavet af Jan Kjær, annoncer v. Michael Kamp og Klaus Æ. Mogensen. Diverse grafik v. Flemming R.P. Rasch.

Korrekturlæsning:

Olav M.J. Christiansen og Thomas Winther

REDAKTIONELT

Velkommen til endnu et forsinket vinternummer af *Himmelskibet*. Det er desværre ved at blive lidt en vane for mig — jeg har lidt for travlt med andre projekter til at kunne få *Himmelskibet* ud til tiden. Men fra og med næste nummer får vi en redaktør mere med, Maria Kohinoor, og jeg tager en pause som redaktør. Så kommer der forhåbentlig lidt mere styr på udgivelsesfrekvensen.

En af de andre ting jeg er i gang med er planlægningen af Fantasticon 2009. Denne gang har vi delt arbejdet lidt op, så der er én ansvarlig for hver genre. Omfanget af Fantasticon bliver omtrent som sidst, men vi besluttede at forsøge os med en udenlandsk gæst mere, så vi denne gang får to æresgæster fra Storbritannien: Charles Stross og Gwyneth Jones. Meget mere om dem på hjemmesiden og i *Himmelskibet* i tiden op til Fantasticon (29.+30/8 2009).

Dette blad var planlagt til at være et temanummer om superhelte. Det er det også blevet, men jeg kunne da godt have tænkt mig at der for eksempel også havde været en superhelte-tegneserie. Det må så blive en anden gang. Det vi har er en samling artikler om superhelte og en stor bunke anmeldelser af superhelte i tegneserier og på film.

Udover temaet bruger vi også en hel del plads på noveller denne gang. Det drejer sig om samtlige vindere fra Fantasticon 2008. I 2009 holder vi en ny novellekonkurrence, så ved at læse novellerne i dette nummer kan man få en fornemmelse af hvad der kræves for at vinde. Men dommerne læser naturligvis alt det der sendes ind, og ofte med stor fornøjelse, så send bare ind, selv om du ikke synes det du har skrevet ligner en vinder. Jeg er før kommet til at love at give feedback til alle i novellekonkurrencer jeg står for,

men må erkende at det er et for stort arbejde, ikke mindst fordi det kræver ret meget at give en feedback der kan bruges til noget. Så det vil jeg aldrig love igen. Men hvis nogen efter konkurrencen selv beder om at få feedback på deres historie, vil jeg gerne give det.

For at få plads til lidt af det sædvanlige stof også, er sidetallet for dette nummer udvidet. Fra næste

nummer vil alt være ved det gamle igen. Det vil dog sige at næste nummer redigeres af vores nye redaktør Maria. Men indholdet vil stadig være det som de forskellige bidragsydere kan levere. Så hvis der er noget du savner i bladet, så få nogen til at lave det eller lav det selv og send det ind. Der er næsten altid plads til lidt mere.

Flemming R.P. Rasch

Fantastikprisen 2009

Fra og med 2009 vil foreningen Fantastik uddele en årlig pris for det bedste fantastik udgivet i Danmark. Medlemmer af Fantastik kan nominere op til fem ting i hver af følgende tre kategorier:

1. Bedste novelle (udgivet første gang i 2008 på dansk)
2. Bedste roman (udgivet første gang i 2008 på dansk)
3. Bedste "andet" (tegneserier, film, kunst o.a. udgivet i Danmark 2008)

Kategori 1 og 2 skal være originale danske tekster, altså ikke oversættelser. Nomineringerne skal være modtaget senest d. 1/4 2009. I løbet af april 2009 vil de fem der fik flest stemmer i hver kategori blive offentliggjort, og man kan herefter stemme på de nominerede tekster / værker.

I selve afstemningen kan både medlemmer af Fantastik og forhåndstilmeldte til Fantasticon 2009 deltage. Stemmesedlerne skal være modtaget senest 1/8 2009. Resultatet offentliggøres på Fantasticon 2009.

Send nomineringerne til: pris2009@fantastik.dk Husk navn og adresse!

Fantastiks Novellekonkurrence 2009

Skriv en novelle i en af de fantastiske genrer, og send den ind til:

novelle2009@fantastik.dk

senest 1. juni 2009. (I txt, rtf eller Word 2000 format)

Novellen skal være på max. 8000 ord og skal denne gang enten være fanfiktion eller en novelle som omhandler eller forholder sig til fanfiktion. Dvs. den skal tage udgangspunkt i et velkendt univers fra bøger, film eller tv eller på en eller anden måde handle om denne form for fiktion.

Med fantastiske genrer menes at historien skal foregå i en verden der på en eller flere måder afviger fra den kendte.

Vinder(e) annonceres på Fantasticon 2009.

Er du under 20 år, når du sender historien ind, kan du vælge også at deltage i ungdomskonkurrencen. Du vil da deltage i to konkurrencer samtidig. Fantastik har ret til at trykke indsendte historier indenfor et år efter konkurrencens deadline. De må ikke have været offentliggjort før. Husk navn og adresse!

SUPERHELTE - EN GENRE

Flemming R.P. Rasch

Historisk set voksede superhelte ud af den amerikanske pulp-litteratur. Forløberne var pulp-helte som Doc Savage og The Shadow. To ting karakteriserede især disse helte-typer: Deres overmenneskelige, somme tider overnaturlige evner, samt deres kamp mod forbrydere. Det var helte som var i stand til at gøre det almindelige mennesker aldrig vil kunne gøre og det var mennesker med en meget høj moral.

Sjovt nok har superhelte aldrig rigtig slået an udenfor USA. Godt nok sælges der mange superhelte-tegneserier i andre lande også, men det er næsten altid tegneserier der er lavet i USA. Jeg tror det hænger sammen med at superhelte i bund og grund udtrykker amerikansk kultur: For det første: De overmenneskelige evner udtrykker den såkaldte amerikanske drøm: Man kan alt, hvis man vil. Mange af superhelte har enten erhvervet deres evner ved ihærdig træning eller ved selv at konstruere det som giver dem de overmenneskelige evner.

På Komiks.dk her i sommers kom man i et af panelerne ind på forskellen på helte i amerikanske tegneserier og helte i europæiske tegneserier. Hvis man skal finde en parallel til amerikanske superhelte, bliver det sådanne typer som Judge Dredd og James Bond. Der er her en helt tydelig forskel: Amerikanske helte er typisk vigilante-typer der arbejder udenfor statens kontrol, mens europæiske helte typisk arbejder for staten. Dvs. det er sin egen lykkes smed mod den loyale samfundsborger, hvor staten i det ene tilfælde ofte kan være ret fjendtlig overfor helte, mens staten i det andet tilfælde overvejende støtter helten.

I det nyligt overståede cross-over event hos Marvel i USA, ser man denne forskel ret tydelig: Staten vil registrere alle superhelte, dvs. have kontrol over hvem de

er, så de ikke mere kan gemme sig bag deres masker. En større gruppe helte – anført af den arketypiske amerikanske helt Captain America, går imod dette, og optræder faktisk som en slags terrorister, der forfølges af staten og de andre helte. Hvis man kan sige at der kom en morale frem i den historie er det da Captain America faktisk dør. Det er altså den amerikanske drøm der er død, fordi nogle helte valgte at holde med staten i stedet for den frie uafhængige helt.

Men, vil mange sikkert indvende, rigtig mange af heltene har ikke bare selv skaffet sig deres evner. Der er dem som har fået dem foræret eller har fået dem ved et tilfælde. Men når først de har fået dem, gælder det igen at de skal opfylde den amerikanske drøm, nemlig få mest muligt ud af de evner de har fået. Rigtig mange superheltehistorier kredser om at helten har mistet troen på at evnerne slår til, men til sidst genvinder den. Den slags problemer har de europæiske helte slet ikke. Hvis de kommer i tvivl om noget, er det ikke deres egne evner, men statens, i hvert fald i de tilfælde

hvor jeg kan huske at Bond og Dredd har været ude for den slags. Men det ender altid med at de igen kan stole på staten, i modsætning til i de amerikanske serier.

En anden måde at få evnerne på er ved at være født med dem. Den gamle variant er at helten kommer fra et sted hvor alle har specielle evner. Det gælder for eksempel Superman (planeten Krypton) og Wonder Woman (Paradise Island). Her afspejles den amerikanske kulturs holdning til indvandrere: De er – eller kan i hvert fald være – noget meget positivt. Selv om de er født et andet sted, kan de alligevel blive ægte amerikanere. I hvert fald så længe de ser ud som Superman og Wonder Woman.

En nyere version af de medfødte evner er Marvels mutanter. Det er mennesker som er født med meget specielle evner. Også her ses et karakteristisk træk fra amerikansk kultur, i hvert fald i forhold til dansk: Det anerkendes at nogle mennesker biologisk set er bedre udstyret end andre. Det er en klar modsætning til f.eks. Judge Dredd, hvor dommerne får deres specielle evner gennem en meget lang uddannelse. Det er noget alle

Indvandrere fra rummet:
Superman og Silver Surfer

Indvandrere fra mytologiske verdener:
Wonder Woman og Thor

"Gør det selv" helte:
Batman, Punisher

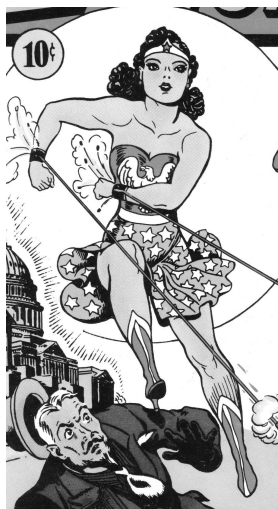
i princippet kan få.

Endelig er der det moralske aspekt. Det som kommer meget tydeligt til syne i den klassiske western-myte: Når det kommer til stykket, er der kun de gode og de onde, og de gode bør naturligvis vinde. Superhelte er, selv om de undervejs kan slingre lidt, altid de gode. Spiderman starter f.eks. med kun at være interesseret i at tjene penge på sine evner, men ender så med at springe ud som en af de gode, ved at hans onkel bliver dræbt af en forbryder. Ligesom Batman, der var forudbestemt til et dovent liv i luksus, springer ud som helt efter hans forældre myrdes. Superman er simpelthen født som god, nærmest en slags Jesus-type som

dumper ned fra Himlen og det hele. (I Richard Donners film kan han endda genopvække de døde.). En europæisk helt som Dredd er godt nok helten i historien, med god kan man ikke ligefrem kalde ham. (Hvilket også er årsagen til at den amerikanske filmatisering af Judge Dredd er så kikset). James Bond er også sin histories helt, men den med kun at uskadeliggøre sin modstander i stedet for at slå ham ihjel, er ikke noget han praktiserer ret ofte. (Hvilket Mike Meyers har bemærket i Bond-parodien Austin Powers, hvor man får nogle "tragiske" historier om dem som helten slår ihjel).

Som nævnt er en karakteristisk ting ved superheltegenren at den

er meget visuel. Det gælder i særdeleshed heltenes kroppe. Der har altid ligget noget mere eller mindre skjult markedsføring i at fremstille superhelte som ikke bare udstyret med overmenneskelige evner, men også overmenneskelige kroppe, der vises frem i ganske let påklædning. Som man kan se af de tre tegninger af hhv. Superman og Wonder Woman, lavet med ca. 30 års mellemrum, går kostumet efterhånden nærmest i et med kroppen, så intet er skjult. Det havde "mandebladet" Playboy også observeret for nyligt, hvor de anbragte en af deres modeller på forsiden i et Wonder Woman kostume. Tror man – til man opdager at det faktisk er bodypaint.

Min pointe her er altså at superheltene er meget amerikanske og flettet sammen med amerikansk kultur, hvilket er forklaringen på at genren hovedsageligt kun findes i USA. Genren er også meget nært knyttet til tegneserie-mediet. Der har kun været ganske få vellykkede forsøg på at overføre den til andre medier. Mest bemærkelsesværdigt i Burtons Batman-film, Donners Superman-film og nogle stykker af de nyere Marvel-filmatiseringer (specielt Singers X-men og Ironman-filmen.) Filmen er også i stand til at overføre den i bund og grund meget visuelle superhelt, i hvert fald hvis budgettet til special effects er stort nok. Af vellykkede bog-udgaver kan jeg kun komme på Wild Cards-serien, der i hvert fald et stykke af vejen leverede ganske gode historier. Det skyldes formentlig at serien blev skrevet af en række ganske kompetente forfattere, som fik meget stor frihed mht. hvad de ville skrive, samt George R.R. Martins fantastiske redaktørarbejde.

Hvordan ville en dansk superhelt se ud? Well, bestemt ikke som de amerikanske. I Danmark er både stat og politi højt respekteret, så han ville formentlig være politimand af en slags. Vores ækvivalent til den amerikanske drøm er vel nærmest janteloven. Ingen skal tro at de er noget specielt. De specielle evner er nogle tjeneste-superkræfter man får udleveret af staten, og som man skal aflevere igen, hvis man forlader

tjenesten. Det lyder måske ret kedeligt at læse om, og det er måske også grunden til at danske superhelte aldrig rigtig har slået an. De findes dog: F. eks. Har Sebastian Flamant og Kristoffer Apollo lavet en trilogi af rollespilsscener *SuperHeroes*, hvor konceptet bag faktisk minder lidt om det her skitserede. At de er ret vellykkede skyldes nok at de også er tilsat en pæn portion dansk humor.

En amerikansk serie, der måske også kommer ret tæt på hvordan danske superhelte ville se ud, er Wally Woods gamle serie Torden-agenterne. Konceptet her er en organisation som ved hjælp af teknologi skaber et antal superhelte. Det var lige så meget James Bond med en udvidet afdeling for special effects, som det var amerikanske superhelte. Der var bl.a. Dynamo, som havde en slags energi-bælte som gav ham overmenneskelig styrke, Speed som havde en dragt der satte ham i stand til at bevæge sig 100x så hurtigt som normalt og Noman, som var et kunstigt menneske. Superheltene havde fået deres respektive jobs simpelthen fordi de var de bedst kvalificerede, og ikke fordi de troede mest på deres sag eller tilfældigvis var på det rette sted til den rette tid.

Et spørgsmål der også blev diskuteret på Komiks 2008 var om

superheltens tid var omme. Kurt Busiek mente at superheltene er en måde at bearbejde det der optager folk i samfundet (dvs. det amerikanske samfund), og derfor vil der altid være brug for superhelte. Og vi kan jo også være ganske sikre på at selv om Captain America døde, så vil han på et eller andet tidspunkt genopstå. Måske i en lidt ændret form, men stadig i sin gamle rolle. Det er i hvert fald hvad vi har oplevet alle de andre gange en populær superhelt er død, hvad enten man så tolker denne tilsyneladende udødelighed som et resultat af kynisk forretningssans eller som en naturlig egenskab ved en kulturels ikoner.

Mediet for superheltene har forandret sig over de sidste 10-20 år. Hvor det før var billige hæfter med enkeltstående historier der kunne købes alle steder, er det nu hæfter af bedre kvalitet der sælges i specialbutikker, og hvor historierne ofte løber over ca. seks numre, så de kan samles i en indbundet bog og sælges en gang til. Det er historier der er skrevet for et lidt ældre, mere kritisk publikum end tidligere. Det samme løft i kvalitet, i hvert fald hvad det tekniske angår, gælder i høj grad også filmene. Ser man for eksempel på en gammel film som *Superman and the Mole Men* fra 1951 med George Reeves som Superman, er det næppe noget der vil kunne trække nutidens publikum i biografen. Superman laver stort set ikke andet end at gå rundt og snakke, og når han endelig får lov at bruge lidt superkræfter er det med meget lidt troværdige effekter. Historien bygger grundlæggende på skrækken for de fremmede der kommer og invaderer landet. Men Superman klarer problemerne, og selvfølgelig ikke bare ved at tæve de fremmede, men ved at undersøge hvad der i virkeligheden foregår. Som den rigtige helt han er.

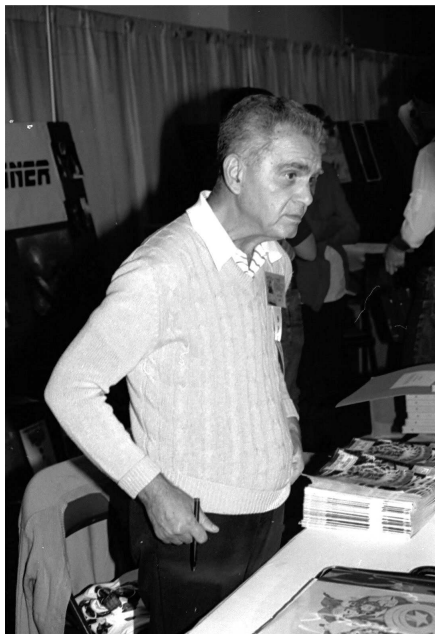

superHeroes™

KIRBY VAR KONGEN

Klaus Æ. Mogensen

forfatteren Joe Simon, og snart blev de et fast makkerpar. De skabte en del figurer for Timely Comics, heraf mest kendt *Captain America*, der hurtigt blev forlagets største succes. Kirby og Simon følte dog ikke at de fik den aftalte andel af seriens overskud, og de forlod Timely, og dermed *Captain America*, til fordel for DC comics, hvor de sammen lavede stærkt reviderede udgaver af de gamle helte *Sandman* og *Manhunter* samt børneserierne *The Newsboy Legion* og *The Boy Commandos*.

Kirby blev indkaldt til militæret og sendt til Europa at slås under General Patton. I 1945 vendte han tilbage til New York og genoptog

samarbejdet med Joe Simon, denne gang for Harvey Comics, Hillman Publications og Crestwood Publications. Her opfandt de en ny tegneseriegenre, teenage-romance, i bladene *Young Romance* og *Young Love*. De vedblev dog med også at lave superhelteserier, bl.a. *Fighting American* og 3D-serien *Captain 3D*. I denne periode havde tegneseriebranchen seriøse økonomiske problemer, blandt andet på grund af heftig kritik fra Frederic Werthams bog *Seduction of the Innocent*, der forbandt tegneserielæsning med ungdomskriminalitet, og teamet Kirby/Simon blev opløst da de begge prøvede at få

Nogle tegneserieskabere var med dengang superhelten blev skabt i slutningen af 1930'erne, nogle var med dengang genren blev genfødt i "The Marvel Revolution" i starten af 1960'erne, og nogle var med da bølgen af uafhængige forlag kom i 1980'erne. Jack Kirby var muligvis den eneste der kunne prale af at være med alle tre gange, og i hvert fald var han den eneste der spillede en central rolle to af gangene.

De tidlige år

Kirby blev født i New York 28. august 1917 som Jacob Kurtzberg og var som dreng involveret i det hårde gademiljø under depressionen. Han begyndte tidligt at interessere sig for at tegne og fik blandt arbejde som in-betweenner på *Skipper Skræk*-tegnefilmene fra Max Fleischer Studios og som avistegner for Lincoln Newspaper Syndicate. Her tegnede han et vælg af tegninger og serier i forskellige stilarter. Mens han arbejdede for Lincoln, begyndte han også at tegne for Will Eisners tegneværksted og for forlaget Victor Fox, hvor han tegnede sin første superhelt, en avisudgave af serien *Blue Beetle*. Her mødte han tegneren og

Kirby selvportræt

andet arbejde. Kirby begyndte igen at arbejde som avistegner, mest succesfuldt på rumserien *Sky Masters of the Space Force* (rentegnet af en anden tegnese-rielegende, Wally Wood). Kirby arbejdede igen for en kort stund for DC, hvor han blandt andet tegnede *Green Arrow* og sammen med Joe Simon skabte *Challengers of the Unknown*. Det sidste samarbejde for makkerparret var da Kirby hjalp Simon på de første numre af serierne *The Fly* og *The Double Life of Private Strong* for Archie Comics.

Storhedstiden

Mod slutningen af 1950'erne tegnede Kirby næsten udelukkende for Timely Comics, som snart skulle skifte navn til Marvel Comics Group. Det meste af tiden gik med at skrive korte, afsluttede historier om monstre med navne som Monstrosos, Krogarr og Fin Fang Foom, men han skabte også westernserierne *Rawhide Kid* og *Two-Gun Kid*. I denne periode mødte Kirby Stan Lee, og sammen skabte de Marvels første su-

perhelteserie *Fantastic Four* i 1961. Snart fulgte flere serier for dette nye makkerpar, blandt andet *The Incredible Hulk*, *The Mighty Thor*, *Iron Man*, *The Avengers*, *The Uncanny X-Men* og en genoplivet *Captain America*. I starten af Marvels succes tegnede Kirby ofte 5-6 serier om måneden, men efterhånden skar han ned og koncentrerede sig om nogle få serier. Det gav ham tid til at udvikle den dynamiske, ornamenterede og nærmest kubistiske stil, der sammen med de ofte kosmiske historier blev hans varemærke. På de serier han lavede sammen med Stan Lee, gav Lee Kirby frie hænder til at fortælle historien som han ville, men Lee tog stadig æren som forfatter; noget de to efterhånden blev uvenner om.

I 1970 blev Kirby så utilfreds med forholdene hos Marvel, der var blevet opkøbt af en større medievirksomhed som ikke anerkendte Kirbys indsats, at han skiftede til DC Comics, der tilbød ham større frihed til at lave det han ville. Her skabte han snart det, der normalt regnes som hans

hovedværk: tre sammenkædede serier med fællestitlen "Fourth World": *The New Gods*, *Forever People* og *Mr. Miracle* (løst sammenkædet med disse titler var også Kirbys ret syrede udgave af *Jimmy Olsen*). Tilsyneladende var verden ikke parat til Kirbys kosmiske saga om gode og onde teknoguder, for serierne gik ind efter en halv snes numre. Men Kirbys kreativitet kunne ikke holdes tilbage, og han skabte på kort tid en stribe højst originale serier, bl.a. *The Demon*, *OMAC - One Man Army Corps* og *Kamandi - The Last Boy on Earth*, som han tegnede ikke mindre end 40 numre af.

I 1975 vendte Kirby tilbage til Marvel under en ny kontrakt. Her skabte han serierne *The Eternals* (som har mange ligheder med *New Gods*), *Devil Dinosaur* og *Machine Man*. Sidstnævnte serie startede i bladet *2001*, hvor Kirby fortalte en mængde historier løst baseret på Kubricks berømte film. Et sidste samarbejde med Stan Lee var et album, der genfortalte historien om *Silver Surfer* uden superhelte.

Allerede i 1980 forlod Kirby igen Marvel for at arbejde med tv-animation, men i 1980'erne vendte han tilbage som tegneserieskaber for det nye, uafhængige forlag Pacific Comics, hvor han lavede de kortlivede serier *Captain Victory*, *Silver Star* og *Destroyer Duck* (den sidste som hjælp til tegneserieforfatteren Steve Gerber, der kørte en retssag mod Marvel om rettighederne til *Howard the Duck*). Kirby trak sig helt tilbage som tegner i 1987 efter en karriere på mere end 50 år, og han døde 6. februar 1994, 76 år gammel.

En unik kunstner

I 2006 lavede Jack Kirbys datter Lisa og hans tidligere assistent Michael Thibodeaux serien *Galactic Bounty Hunters*, der baserede sig på nogle af Kirbys ubrugte serier, men ligesom med andre forsøg på at efterligne Kirbys unikke stil, kunne den ikke helt fange den unikke kombination af det kitchede og det kosmiske, der definerede det bedste af Kirbys arbejde.

Kirbys tegninger kan ved første øjekast nemt komme til at virke kluntede og nærmest grimme. Hans figurers proportioner og positioner ligner sjældent noget, man kan finde i et anatomisk atlas, og sammenlignet med mange moderne tegnere, er hans tegninger ret enkle i stregen, men underligt fordrejede på en måde der måske bedst kan kaldes kubistisk (selvom Kirby næppe var inspireret af denne kunstrening).

Man skal dog ikke lade sig narre af det første blik. Det er muligt at Kirbys tegninger er uskønne, men som få andre (om nogen) formåede han at skabe energi og dynamik i sin streg. Det virker ofte som om billedrammerne er for små til at indeholde hans figurer. Ikke sjældent bevæger Kirbys figurer sig direkte mod læseren, som om de prøver at springe ud af siden.

Bedst var Kirby måske til at tegne døde ting: maskiner, rumskibe, byer, ruiner og våben. Hans maskiner sitrer af indestængt energi, og rumskibe og byer er gengivet så man ikke bare kan fornemme deres majestætiske størrelser og/

eller umådelige ælde - man kan ikke være i tvivl om dem.

Kirby rentegnede sjældent sine egne tegninger, og kvaliteten af de serier han tegnede, afhænger meget af valget af rentegner. Blandt andet kan fremhæves Joe Sinnott (som rentegnede *Fantastic Four* uafbrudt fra 1965 til 1981!) og Mike Royer (de fleste "Fourth World", *Machine Man* og *Eternals*).

Når Kirby fik frie hænder til at skabe sine egne historier, holdt han sig ikke tilbage. Hans serier har store persongallerier af kulørte figurer (hvoraf mange er blevet faste dele af DC- og Marvel-universerne), konflikter af mytolo-

giske proportioner, der strækker sig over tusinder af år eller lysår, og ofte en blanding af futuristisk teknologi og middelalderlig eller direkte oldnordisk arkitektur og klædedragt. Når Kirby tegnede verdensrummet, var det ikke et koldt og dødt sted, men et sted spækket med planeter, stjernetaager og bånd af næsten levende energi (et stilistisk trick ofte kaldet 'Kiry Krackle'). Få tegneserieskabere har kunnet matche Kirbys sprudlende kreativitet og storslåede visioner, og færre har kunnet sætte det på papir.

En del af Kirbys klassiske værker er blevet genoptrykt gennem årene, desværre ofte i ret dårlig kvalitet. Det er der for nylig blevet rådet bod på med nogle luksuriøse (og dyre!) omnibusudgaver af hans "Fourth World" cyklus. Kirbys gamle ven og assistent Mark Evanier har for nylig redigeret kunstbogen *Kirby - King of Comics*. Mange af Kirbys tegninger kan også ses på hjemmesiden <http://kirbymuseum.org>.

Mange senere tegneres stil står i dyb gæld til Jack Kirby. Det gælder blandt andet kendte tegnere som Mike Mignola (*Hellboy*), Steve Rude (*Nexus*), Walt Simonson (*Thor* m.fl.), Mike Allred (*Madman*) og Keith Giffen (*Legion of Superheroes*), men få supertegnere kan helt kende sig fri for inspirationen fra Kirby.

SUPERMAN(D) - SUPERMENNESKER I LITTERATUREN

Knud Larn

Science fiction kan med en vis rimelighed beskrives som en fiktion der prøver at besvare spørgsmålene, "Hvad er et menneske?" - og "Hvor er mennesket på vej hen?". Dermed knytter genren sig tæt til både psykologiens teorier og biologiens evolutionsteorier, og superheltemyten kan snildt læses ind i denne større sammenhæng. Det er ikke så søgt som det måske lyder. Med tanke på mange superheltes konstante hamskifte, den evindelige trang til at være forklædt når de ikke er superhelte, men blot almindelige mennesker iblandt andre, men kaldet som de er til en større (quasi-religiøs) tjeneste, falder Freuds teorier om et id, et jeg og et overjeg jo fint i hak. Endvidere er de fleste superhelte blevet superhelte gennem hvad der ligner mutationer eller ved at være tilrejsende fra en anden (underforstået eller eksplicit) længere fremskreden civilisation. Altså kommer de biologiske teorier om evolution frem på banen. Nu er hverken Freuds eller Darwins teorier deres egne opfindelser. Det er faktisk noget de har hugget fra science fiction, og "blot" sat i videnskabeligt system.

Lad os tage Freud først. I den klassiske amerikanske science fiction-roman *Dr Jekyll & Mr Hyde* (1886) af Robert L. Stevenson kan vores hovedperson netop – ved hjælp af en drik – spalte sig selv i to rendyrkede elementer, den gennemført selvcentrerede, og derfor i et civiliseret samfund opfattet som "onde", Mr. Hyde (Hyde = "Hide", altså både skin/hud, hamskifte og noget gemt/skjult), og den civiliseret, videnskabelige, gennemført normale, Dr. Jekyll, der kæmper med skyldfølelsen over det hans alter ego har gjort. Her har vi altså et id, et jeg og et overjeg i fuldt flor. I 1886 var Freud stadig studerende (på studieophold i Paris) og det var først i årene derefter, med sin før-

ste klinik, at han begyndte at udvikle sine teorier om disse ting - måske efter at have fået ideen fra Stevensons roman?

Så er der Darwin og hans udviklingslære. I en anden, lidt tidligere, klassisk science fiction roman, denne gang fra Frankrig, Louis-Sebastian Merciers *L'An 2440* (1771) falder vores hovedperson i hynotisk søvn i sin kælder, og vågner op i et fremtidigt Paris fuld af vidundere. Et af de (mange) overraskende elementer i det Paris han går rundt i, er et naturhistorisk museum hvor man kan følge naturens frembringelse af mennesket fra dyrene, gennem stringent evolution. Og fremtidsmennesket på gaderne i Paris er også fremtidsmennesker, ganske lidt forskellige fra den parisiske syvsover der observerer dem. Evolutionsideen var præsenteret, nu skulle Darwin "bare" sætte den i system og føre bevis. Jo, science fiction som en litteratur af ideer er ikke til at komme uden om, hverken dengang eller nu.

Fra psykologiens og evolutionens ståsted kan vi så spørge, at hvis dette er nutidens menneske, og der er dér det kom fra, hvad kan det så blive til i fremtiden, fy-

sisk og psykisk? Det er her supermenneskemyten kommer ind. For helt at kunne forstå ideen om supermennesket som den definerede sig ved forrige århundredeskifte, skal vi dog også lige forbi tre filosofiske standpunkter. Der er nemlig tre substansmæssigt vidt forskellige typer supermennesker i den tidlige science fiction litteratur, baseret på tanker hos hhv. englænderen Charles Darwin, og de to franskmænd J. B. Lamarck, og Henri Bergson, hvoraf sidstnævnte kom til at dominere science fiction genren.

Den darwinistiske type dækker dem der er kronen på evolutionsværket, på toppen af pyramiden, altså en "mutant" der blot gennem naturlig selektion er bedre, stærkere, mere intelligent, end de almindelige mennesker, og som derfor ikke behøver begræde de andres fortrædeligheder. Dem ser vi eksempelvis i H. G. Wells: *The Food of the Gods* (1904) hvor nogle mennesker (men netop ikke alle) er giganter, op til 6 gange større end resten af verdens mennesker. Det er som altid hos Wells teknologi, denne gang i form af et kunstigt stof, der skaber disse giganter, ikke spontan evolution, men alligevel behandler Wells sine giganter og deres modpoler ud fra darwinistiske koncepter om den bedre race. Samme spor finder vi i Phillip Wylies *Gladiator* (1930), hvor et stof også her giver ufattelig styrke (men ingen gigantisme som bivirkning!). Vores helt lærer at skjule sine kræfter til han får brug for dem i første verdenskrig, men må til slut bede Gud om at dø. Gud, der åbenbart ikke kan lide supermennesker, adlyder. Ligesom *Food of the Gods* er overlegen intelligens slet ikke motivet her, kun ren råstyrke. Wylies roman var den direkte inspiration for Superman tegneserien fra Joseph Schuster og Jerry Siegel otte år senere i det første nummer af *Action Comics* (juni 1938). Jeg kan

godt tillade mig at nævne den her, for Superman-historien kom faktisk også i bogform, i 1942!

Biologen J. B. Lamarck har lagt navn til en anden version af det naturlige supermenneske, nemlig den at arterne har en iboende genetisk tendens til selvudvikling, men at disse trigges af omgivelserne. De nyhvervede egenskaber ville, når de var aktiverede straks nedarves som aktive til næste generation. Bøger i denne lamarckianske tradition er eksempelvis Bernard Shaws *Back to Methuselah* (1921), hvor en gruppe mennesker gennem bevidste bestræbelser udvikler sig til evige væsner af ren energi. Også Guy Dents *Emperor of the If* (1926) er rendyrket lamarckiansk i sin skildring af hvor meget mere radikale supermennesker vi alle ville have været hvis blot vores omgivelser havde været så meget mere destruktive.

For Henri Bergson, i hvis filosofi der var et opgør med positivismens videnskabssyn til fordel for en mere refleksiv tilgang, den menneskelige og kulturelle erfaring, er evolutionsidealet en styret aktiv proces, altså mere en kombination af videnskabelig erfaring og den iboende psykologiske trang til stadig forbedring, end tilfældig opdagelse eller ligefrem uheld. Skoleeksemplet her er J. D. Beresford: *The Hampdenshire Wonder* (1911), med en lille dreng der vokser op og er alle andre langt overlegen i intelligens. Til slut er der så store kløfter mellem drengen og omverdenen at han opfattes som retarderet og farlig. Det skrækindjagende motiv udforskes særligt i John Taines fremragende *Seeds of Life* (1931), hvor mutanten, der skræmmer alt og alle, også får et særdeles frygteligt endeligt. Beresford-troen kom til at dominere science fiction-genrens supermennesker op gennem det 20. århundrede, i indflydelsesrige værker som Olaf Stapledons *Odd John* (1935), om mutanten der ser ud som en dreng, men er klogere end alle andre, er telepatisk og kan derfor hurtigt forstå og bygge videre på verden omkring ham. Men som

afviser den naturlige magt der ligger lige foran ham. Stapledon beskriver grundigt hvordan samfundet omkring drengen reagerer, og romanen står stadig distancen som én af de bedste romaner om temaet overhovedet. Endelig er der H. G. Wells eget counterstatement til *Food of the Gods*, nemlig romanen *Star-Begotten* (1937), fortsættelsen til *War of the Worlds*, hvor marsianerne slår igen og gennem kosmiske stråler transformerer os jordboere til bedre og mere marsianske supermennesker (eller gør de? For det er nemlig usikkert i denne "roman om en ide", en af Wells bedste). Men det er først med Stanley G. Weinbaums *The New Adam* (1939) at vi kommer helt ind i hovedet på supermennesket, den første af den nye race, som kæmper med at tilpasse sig sin skæbne. Født som mutant med to hjerner, der både kan tænke hver for sig og sammen, skrider romanens hovedperson nærmest umærkeligt over i et supermenneske, og det er en hyldest til Weinbaum at det (næsten) lykkes litterært at skildre denne mentale progression.

Sideløbende med bøgerne er tegneserien naturligvis taget til i styrke og begynder at influere litteraturen, allerede fra 1940 har vi også litterært etableret regulære superhelte (som anderledes fra supermennesker). Et godt eksempel er

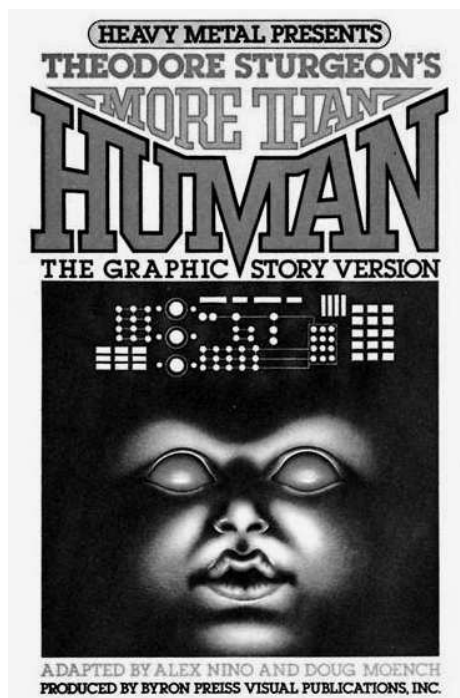

A.E. van Vogts *Slan!* (1940), hvor vi for første gang har en hel gruppe af supermennesker der som flok skal lære at leve med de normale. De er både klogere, telepatiske og har overmenneskelig styrke. Frem for alt så præsenteres de ikke som distancerede freaks, men som direkte identifikationsobjekt til læseren, og i stedet for som før at møde et tragisk endeligt til slut, bliver supermennesket snarere en frelsende figur. Denne trope tog hurtigt over og blev udnyttet til det yderste i datidens pulps. Vogt selv gik i en periode sammen med L. Ron Hubbard og transformerede ideen om den progressive udvikling fra menneske til overmenneske ind i et sæt teorier som senere skulle blive verdenskendt under navnet Scientology.

I en anden boldgade eksperimenterede J. B. Rhine med psykiske kræfter, teleportering, telepati og anden form for Extra Sensory Perception, eller blot ESP. Tidens toneangivende pulpredaktør, John W. Campbell, fandte interesse og gjorde *Astounding Science Fiction* til hjemsted for et boom af ESP-fortællinger. Rhine tilførte parapsykologiske evner til materialet, udadtil normal, men indeni supermenneske. De kendte fortællinger, der kan holde til læsning i dag, er Henry Kuttners *Mutant* (1953), William B. Shiras *Children of the Atom* (1953), og Wilson Tuckers *Wild Talent* (1954). Knebet med at bruge børn, som i de sidstnævnte, gav ekstra læsersympati i fortællingerne og gav mange nuttede historier, så mange faktisk at Jerome Bixby fik nok og skrev *It's a Good Life* (1953) hvor et barn, gennem superkræfter, bliver verdensleder og hele verden må følge dette uvorne barns mindste ønsker og indfald! Theodore Sturgeon, humorist som altid, havde også eksperimenteret med læserens sympatireaktioner, han var allerede gået planken ud og havde gjort en handikappet superhelt til hovedperson i romanen *Maturity* (1947). I løbet af 1950'erne, inspireret af *Slan!*, og de mange van Vogt-bøger der hurtigt fulgte, dukkede

de hemmelige selskaber af superhelte op i fiktionen, i øvrigt både selskaber af gode og onde supermænd. Et godt eksempel her er James Blish' *Jack of Eagles* (1951), og i Paul Andersons fantastiske *Brain Wave* (1954), er alle pludselig superhelte, både mennesker, dyr og planter. Jorden passerer ud af en kosmisk sky der har dæmpet vore evner, og nu er alle pludselig utroligt meget klogere og stærkere!

I 1950'erne begynder et andet læn-gerevarende spor i den litterære supermenneskemyte at udfolde sig, den transcendentale, eller religiøst forstået, forherligede superhelt. Charles L. Harness skriver om en transcendentalt helt i romanen *Flight into Yesterday* (1949), og Theodore Sturgeon skriver i *More Than Human* (1953) om en gruppe utilpassede superbørn der

transcenderer og optages i et åndeligt fællesskab af superhjerner. I Arthur C. Clarkes kerneroman *Childhoods End* (1953) er det en hel generation af børn der smelter sammen i forherliget syntese med en kosmisk entitet. Clarkes roman (og hele forfatterskab) er tæt på og meget influeret af den franske jesuitmunk Pierre Teilhard de Chardins tanker om en bergsonsk evolutionær fremtid for menneskeheden. En regulær transcen-

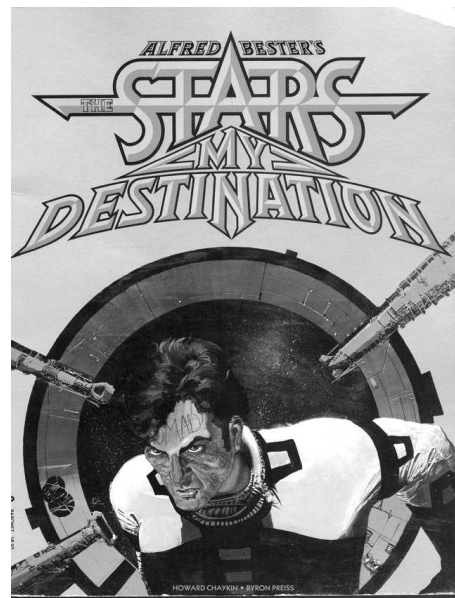
dental genfødsel optræder også som tema i f.eks. Alfred Besters klassiske romaner *The Demolished Man* (1953), og *The Stars my Destination* (1957), og igen så sent som i *Extro* (1974) hvor supermænd rekrutterer nye venner gennem den eneste mulige vej de kender, en meget voldsom død. Død og genfødsel får et ekstra twist i Robert A. Heinleins fine *Time Enough for Love* (1973), hvor medicinsk og biologisk teknologi kan forlænge livet til udelighed blot vi lægger os under lægernes totale kontrol nok gange.

Der er naturligvis også den anden side, hvor vi begynder med superkræfter og så taber dem igen. Robert Silverbergs *Dying Inside* (1972) er et fremragende poetisk eksempel, ligesom klassik-triste Daniel Keyes *Flowers for Algernon* (1959) rummer et helt samfunds gradvise og sørgmodige tab af superkræfter.

Endelig har dette spor også de direkte messianske helte, komplet med stedfortrædende lidelse eller ligefrem stedfortrædende død. Perfekte eksempler er 1960'ernes to bedst sælgende science fiction-bøger overhovedet, Frank Herberts *Dune* (1965), og Robert A. Heinleins *Stranger in a Strange Land* (1961). Naturligvis er der også andre mytologiske supermennesker som ikke benytter kristne grundmønstre, mest bemærkelsesværdig her er Roger Zelaznys forfatterskab, der udforsker græske, egyptiske eller for den sags skyld hinduistiske religiøse mønstre. Selvom her klart optræder overmennesker, er det dog lidt uklart for mig om Zelazny vil italesætte supermenneskemyten, eller om der snarere er tale om et fantasy-værk med religiøse elementer. Men gode, det er de nu.

Hvor er supermenneskemyten så i de nyere romaner i genren? Genrens ægte Metuselah, Jack Williamson har i *Firechild* (1986) skrevet en roman om en menneskehed med superkræfter og fyldt den med quasi-religiøse billeder og forestillinger om transcendens. Men ellers er det tilføjelsen af nye

elementer, som f.eks. genetisk manipulation og computerimplantater der holder supermenneskemyten i bevægelse, om end den sjældent af moderne læsere

læses som sådan. Beresford er blevet spejlet i George Turners *Brain Child* (1990), og Robert Charles Wilsons *The Divide* (1990) minder rigtig meget om Stapledons *A Man Divided*.

Rigtige originale og tidstypiske bidrag kommer fra de eksistentia-listisk influerede supermennesker i Wyman Guins *The Standing Joy* (1969) og Raymond Z. Galluns *The Eden Cycle* (1974). En senere Gallun-roman, *Bioblast* (1985), hører også hjemme her, men lider noget under overdreven melodrama. Endelig skal Ian Watsons fine og anderledes forfatterskab nævnes. Med en kobling til begrebet paradigmeskift, altså opdagelser der forandrer vores måde at se verden på markant og dermed forandrer vores reaktionsmønstre, genopliver Watson supermenneskemyten, ikke som individuel gennembrud, men som samfundsmæssig re-fokusering og dermed opnåelse af et højere civilisationsniveau. Denne transition er ikke nem, og i de første romaner, som f.eks. *The Jonah Kit* (1975), lykkes det faktisk ikke. Det gør det dog siden hen, læs f.eks. *Miracle Visitors* (1978), og *The Garden of Delight* (1980).

Supermenneskemyten er med andre ord én af de mest livskrafti-

ge strømme i genren, og har transformeret sig gang på gang, hver gang man troede den var død. Fra et fokus på fysisk styrke, over psykiske kræfter og umådelig intelligens, til transcendental og åbenlys religiøs ophøjelse, har myten om de kommende mutanter leveret den ene gode roman efter den anden. I takt med at genren skiftede interesser, fulgte myten blot med. Også supercomputere, biologiske landvinger, og

nanoteknologi benyttes til at flytte myten med op gennem årtierne. For at afslutte med en ny, helt moderne og meget intelligent forfatters *take* på supermenneskemyten, så lad mig nævne Greg Bears Darwin-serie (*Darwins Radio* (1999) og *Darwins Children* (2003)), om en virus der gør børn til supermennesker, og om nogle underlige dødfødte børn, vist nok pga. indgriben fra regeringsmagten, om samfundets meget reali-

stiske og meget voldelige reaktion på de anderledes, og en flugt ind i religionens sprog for at forstå de transcendentale begivenheder der sker, gør denne velskrevne bogserie til en fin opsummering af hvor vi står i dag med supermenneskemyten. Hvad mon det næste bliver?

BUFFY SLAYS ACADEME!

Knud Larn

om "blot en TV-serie", der endte som studieobjekt på universiteterne.

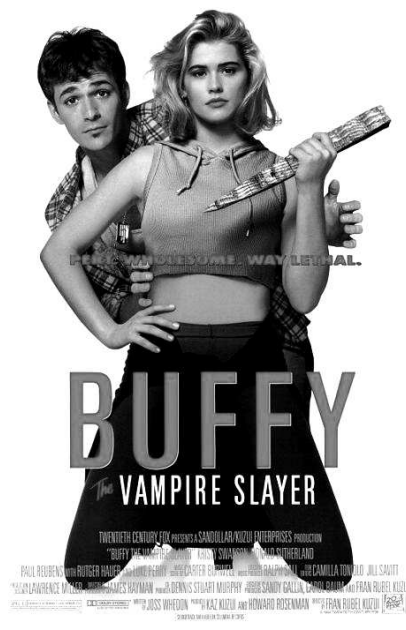
Den 10. marts 1997 blev det første afsnit af Buffy sendt i amerikansk tv, og dermed var en "Ny Ting" født. Der havde været vampyrfortællinger før, og der havde endda også været en biograffilm med Buffy som vampyrdræber (*Buffy the Vampire Slayer*, 20th Century Fox, 1992) der – forståeligt nok – ikke fik den store succes. Men med TV-serien begyndte noget nyt, i en perfekt timing med tidsånden, og med en visionær instruktør og forfatter, Joss Whedon, bag kameraet. Og når noget er en "Ny Ting" og samtidigt populært, står verdens sande vampyrer, akademikerne, hurtigt i kø for at markere sig på området, suge saft, kraft og karrierer ud af andres kreationer. Jeg kan på ingen måde på denne korte plads komme hele vejen rundt om Buffy, men jeg håber i det mindste at vise evt. andre fans blandt læserne, at der er rigtig meget mere at komme efter, hvis man vil.

Vampyren har været myte i mange århundreder. I folkemunde har den været forklaringer på pesten og på mange andre observationer omkring dødsfald. Men med Bram Stokers romanbestseller *Dracula* (1897) flyttede legenden ind i de brede massers bevidsthed, og med film som *Nosferatu* (1922) og især *Dracula* (1931,

med Bela Lugosi) blev myten en ikonografisk figur. Den nu intelligente og forførende grev Dracula lokkede de unge kvinder til sig i stedet for blot at bemægtige sig dem som i Stoker. Endelig med Anne Rice's bøger om vampyren Lestat (fra *Interview with the Vampire*, New York: Knopf 1976) kom vi helt tæt på manden bag ikonet. I 1992 kom filmen *Bram Stokers Dracula* der forsøgte at tilbageføre myten til Stokers oprindelige ide om et monster. Stokers tid, fanget som den var af et kristent verdensbillede om godt og ondt, var ikke længere validt hos masserne, der nu mere så godt og ondt som individuelle valg, ikke som gudgivet. Man kun-

ne vælge at være ond, blive vampyr f.eks., og derfor skulle der andet end skrækeffekter til en beskrivelse af en vampyr. Individualismen havde med Rice og Lugosi endegyldigt vundet åndskampen over Stoker og kristendommen. Med biograffilmen *Buffy the Vampire Slayer*, samme år som *Bram Stokers Dracula*, udvidedes den nye sejrende myte: Der var også folk der valgte at kæmpe på tværs af tiden for at slå vampyrer ihjel. Men hvor biograffilmen egentlig blot er en high-school cheerleader (med alle de konnotationer det har i amerikansk popkultur) der bliver lige dele tvunget af begivenhederne og bliver udpeget som den der bare skal af vogterne fordi hun er født til det, og hvor myten ikke rigtig får lov til at leve, så er TV-serien noget helt, helt, andet. Det vender jeg tilbage til.

Vampyrisme er faktisk en dokumenteret mental lidelse, den defineres som at få seksuel tilfredsstillelse ved at indtage blod, og en del patienter på de psykiatriske hospitaler op gennem det 19. og 20. århundrede har haft denne diagnose. Mest berømt er vel englænderen John Haigh der blev henrettet i 1949 efter han havde bortført ni personer, drukket deres blod og bagefter forsøgt at fjerne deres lig ved at lægge dem i syrebade. Men de fleste patienter har en langt mindre dramatisk historie, og signifikant nok er langt den største del af dem kvinder.

Stoker kendte både denne praktiske side af myten og den megen folkløse der var i den. Fra dette korpus klippede han elementer ud til sin bog, og digtede selv en sammenhængende mythos der blev toneangivende for mange senere forfattere. Bare tre eksempler: Han gjorde biddet til eneste "smitteskilde", gjorde hovedmonsteret til en mand, og gjorde det nemt at fjerne en vampyr, de skulle blot gennembøres med et træspyd så opløstes de i luft. I folkløsen og praktikkens verden var der et utal af smitteskilder, de fleste var kvinder og man skulle stadig fjerne kroppen, ellers kom vampyren blot tilbage.

Både Stoker, Lugosi og Rice så kvinderne som den svage part, lette at overkomme og/eller erobre. Hos Stoker er det ren magt og styrke, den lammende angst for monsteret, hos Lugosi er det charme, dannelse og undertrykt seksualitet, derfor er det unge kønsmodne jomfruer, hos Rice er det frivilligt men fascineret, næsten hypnotiseret. Disse svage kvinder ender med Whedon. Her er det netop kvinderne, ledt af den moderne stærke og selvstændige Buffy, der giver modstand. Ikke kun mod monstrene, men også mod vogterne og de almindelige mennesker midt i mellem. Det er en kvinde der tør, og en lang række meget simple og stereotypiske mænd der udtrykker nervøsitet, konformitet, og forsigtighed.

Dermed når vi frem til de elementer der fik først og fremmest feministerne frem på kanten af stolen da TV-serien begyndte i 1997. Her var åbenbart en mandlig instruktør, Whedon, som skildrede et andet og mere moderne kvindebillede. Det var lige dele bekræftende for traditionelle feminister, verden var på vej mod et bedre sted – og foruroligende, hvad vil han sige med det? Holder det, eller er det et stunt for noget andet? Det måtte analyseres yderligere. Det blev også samtidig ret klart at Whedon introducerer en helt ny og personlig mythos, der hurtigt findeler sig i løbet af serien og dens ledsager, TV-serien *Angel*, og bliver endog meget anderledes. Nærmere analyser knytter

hurtigt Whedons mythos tæt til et realiseret nietzscheiansk nihilistisk verdensbillede (som den første amerikanske TV-serie overhovedet). Med den vinkel gik der kort tid til også religionsforskere og filosofiforskere kastede sig over analysearbejdet. Med populariteten og det nye universitære krav om at skabe værdi for samfundet og samtiden, ikke kun for forskningen og fremtiden, manglede der bare en kanal hvormed denne forskning kunne udtrykkes. Som altid når akademikere får en Ny Ting at studere, skabes der et akademisk tidsskrift om emnet. Her bryder Buffy-forskerne igen ny grund, idet de i januar 2001, mens TV-serien stadig kun er i sit femte år (af de otte der kom i alt), lancerer et online-forum i stedet for det traditionelle flotte tykke trykte tidsskrift. Online-journalen *Slayage* – *The Online International Journal of Buffy Studies* lanceres og samler – grundet den gratis globale tilgængelighed – både forskere og fans over hele verden. *Slayage* bliver en af de tykkeste og tungeste akademiske journaler i genren.

Hvad er så det der fascinerer i *Buffy*? Jeg vil give de tre korte vinkler der oftest vendes og drejes i den massive mængde af publicerede artikler i *Slayage* (omkring 1.000 sider pt) og den tilhørende stribe af bog-publicerede afhandlinger.

Filosofisk set placerer *Buffy* sig som den første og endnu mest markante nihilistiske TV-serie. Sammenlignelig derfor med Turgenjovs roman *Fædre og Sønner*

(1862), hvori en person forsvarer at der er intet objektivt grundlag for moral, man bør derfor handle alene efter hvad man har lyst til, og derefter melder sig hos et politisk meget ekstremt parti, og Dostojevskis *De Besatte* (1871) hvori personer afsværges Guds eksistens, derved oplever alt som tilladt, og personerne opfattes som besatte af omverdenen. *Buffy* svæver i dette ingenmandsland af manglende vejledning "oppefra" og må i stedet vælge mellem at følge enten de veltalende vampyrer (Spike), de påståede gode vogtere (Giles & co), de nervøse, skæve og lidt udenforstående venner (The Scooby Gang), eller blot sig selv, egne følelser og egne (skiftende) fornemmelser. Dét giver de 7 TV-sæsoner dynamik, vi møder konstant en Buffy på jagt efter sig selv, midt i al action og de udlagte godbidder af mythos. Da alt er tilladt sidder vi (fanget som vi er i vores eget moralske bur) som seere og forages over Buffys opførsel en gang imellem, hvilket blot understreger den fornyende kraft i Whedons kreation.

Også Kant inddrages flittigt. I sin kosmologi har Kant jo som bekendt et multiverse (flere himle og flere helveder), og han argumenterer med at disse kunne rumme forskellige rendyrkede aspekter af vores grundkerne af ideer og ideologier. Endvidere spekulerer Kant over om hvorvidt der vitterlig er en uendelig afstand mellem disse universer, eller om det blot ser sådan ud for vores bevidstheder. I *Buffy* (specielt "Harvest" [vol. 1, nr 2] og "Bargaining" [vol.6, nr 1+2]) møder vi netop sådanne grænseoverskridende væsner der lettest lader sig forstå i denne sammenhæng af rendyrkede elementer. Filosoferne går naturligvis langt videre end dette og forsøger at påvise hvilke afarter af nihilisme eller kantiansk kosmologi der er tale om hvornår i serien, ligesom de forsøger at placere de mange forskellige udgaver af *Buffy* vi møder, i en traditionel filosofisk sammenhæng. Det er langt mindre kedeligt end det måske lyder. Det er en generation af forskere der kender deres virkemidler og der er mas-

ser af citater og anekdoter blandet op i fremstillingerne.

Feministisk set placerer *Buffy* sig solidt i centrum af studiefeltet. Udover de ovennævnte klare effekter af at indsætte en moderne kvinde som primær helt, og nedtone plotgennemslagskraften hos de ellers mange mandlige personer, så er selve den primære forkerte akt i *Buffy* jo vampyrer der drikker de uskyldiges blod. Ofte mandlige vampyrer der vil have Buffys eller andre kvinders blod. Vel at mærke uden deres tilladelse. Dette er i samme kategori som voldtægt og dermed symbolet på kvinders undertrykkelse. Så Buffys kamp er altså kvinders kamp mod maskulin undertrykkelse. Tro mig, det kan en hob af feministiske forskere få rigtig meget ud af! En hel del af det er faktisk ganske fornuftigt ved gennemlæsningen. Hvis vi husker på at vampyrisme handler om at få seksuel tilfredsstillelse ud af at drikke blod, bliver parallellen til voldtægt endnu mere tydelig. Læg dertil Faiths åbenlyse indrømmelse at hun bliver seksuelt stimuleret af at slå vampyrer ihjel. Buffy benægter det signifikant nok ikke, men undlader blot at svare [i "Faith, Hope and Trick", vol. 3 nr 3]. Sent i sæsonerne er det falliske objekt som Buffy bruger til at dræbe vampyrer med endda navngivet, og hedder Mr Pointy. Volden og dens (seksuelle) tilfredsstillelse, eksemplificeret meget tydeligt i forholdet til Spike, kryber ind under huden på Buffy, én af hendes store kriser handler netop om at hun er begyndt at synes om, synes rigtig godt om, jagen og drabet. Herudover er *Buffy* som moderne epos jo også fuld af andre feministisk set interessante studievinkler, Willows homoseksualitet, Buffys forhold til sin mor og senere sin lillesøster, Giles som den tabte faderfigur, osv. Det spændende for mig her er ikke så meget iderigdommen i denne akademiske disciplin som det faktum at Buffy rent faktisk holder til alle disse læsninger. De er ikke søgte eller svage skitser af analyse. De bygger på mange indbyggede konsekvente elementer i *Buffy* som næsten kun kan være placeret der bevidst af Whedon.

Religiøst set er *Buffy* noget forvirrende. For lige så stærkt som *Buffy* er ikke-kristen i sin generelle mythos, lige så mange eksempler lader skinne igennem af Whedon ikke er 100% konsekvent her i det konkrete plot. Stor opstandelse vakte det f.eks. da "Amends" [vol. 3, nr 10] blev sendt. I denne episode bliver den sjæleplagede vampyr Angel overvældet af visioner der påpeger hans "skyld", indtil han bukker under og stiller sig udenfor ved morgengry på 1. juledag (Kristi Fødsel) for at lade sig brænde op af solens stråler. Buffy tigger og beder Angel om at lade være, og helt udenfor sæsonens muligheder i dette sydlige Californien, og ganske mirakuløst, begynder det at sne, og Angel overlever i det diffuse lys. I slutbilledet panorerer kameraet forbi et teater med en graffiti, "PRAY", malet henover facaden. Hvad var nu det for noget? Var Whedon skabskristen? Mens Whedon selv hævder at han ikke kan se sig fri for indflydelse af kristne elementer, "de kryber jo ind overalt", men at PRAY var et rent tilfælde, har andre sat sig for at finde alle de "skjulte" parafraser på kristendommen. Det er unægtelig sandt at de to helte, Angel og Buffy, er skoleeksempler på den stedfortrædende lidelse, en af kristendommens absolutte hovedtroper. På den anden side er det for mig meget svært at overse at langt de fleste religiøse indslag (og der er mange) er på de "ondes" side. Det er *dem* der har bønnecirkler, opholder sig i kirkerum og kapeller på kirkegården, og *dem* der trofast citerer gamle bøger som sande. Giles citerer også men med store forbehold for relevans, ægthed og anvendelighed i situationen. Den blinde tro kommer *altid* fra den anden side. Ja det er også én fra den side som er den velsignede, om hvem der er lange

profetier osv. Da Spike bryder med helvede-slængen er hans ønske netop "a little less ritual, and a little more fun". Om Buffy og hendes side er der kun en kort vag profeti. Selv i de sidste store slag, omgivet af magiske objekter der kunne forstås religiøst, er det reelt kun vore superhelte selv der egentlig er våbnet. Denne lige del forsagelse af religion og samtidig masser af konkrete situationer hvor denne forsagelse skal udspille sig er guf for enhver religionsforsker. Her er masser af anvendeligt materiale til analyse og eksemplificering. Ofte med klare link til *The Buffyverse*'s egentlige religion, nihilismen. Tag f.eks. Angels åbenbaring i 2. sæson: "In the greater scheme or great picture, nothing we do matters. There's no grand plan, no big win...all that matters is what we do, cause that's all there is. What we do now, today". ["Epiphany", Angel, vol.2, nr 16].

Så som sindbillede på en langt mere moderne og kompliceret superhelt er *Buffy* altså oplagt. Væk er det forsimplede gode versus onde, det fordækte "ingen må vide noget om hvem jeg virkelig er", det noget neandertalsagtige "Hey, jeg må hellere lære at bruge mine superkræfter til menneskehedsens frelse". Og hvor traditionelle superhelte altid er stærkere (til sidst) end de onde mutanter og superskurke, er det ikke helt så enkelt i *Buffy*. Hun er ikke superstærk, hun har trænet og skærpet sine sanser med hjælp fra sin vogter, og sine venner, men i bund og grund er det hende selv hun konstant står til regnskab for, ikke menneskeheden, ikke guderne, ikke vogterne da det kommer til det. Og det er ikke givet at hun skal bekæmpe vampyrerne og alle de andre ikke-menneskelige, det er et aktivt valg. I et nihilistisk univers ER der kun den personlige etik tilbage, og dermed styrken indefra. Hele mytologien upåagtet, der signifikant igennem hele serien konstant tilretter sig Buffys syn på sig selv fra sæson til sæson. Et syn der er mere præget af følelser end intellekt: "My emotions give me Power". Sådan ville en Superman aldrig tænke, men

vi er også i en anden tid nu. Vi er i vores tid.

Afslutningsvis er det vel yderst relevant at spekulere over hvorfor Whedon overhovedet er i stand til at designe et sådant univers og dermed sikre sig en plads i tidsånden. Når det nu ikke har været almindeligt før. Er han - som set med fanniske våde øjne - blot faaantaaastisk, one-of-a-kind, eller er der andre mere konkrete grunde til successen? Og hvorfor fungerer "bare en TV-serie" så mange gange bedre og holder så meget længere end en "rigtig biograffilm"?

Svaret ligger tror jeg i to elementer. Dels den forskel der er i produktionsforholdene i de to medier, dels hvilken generation filmforfatteren tilhører.

Et struktureret udsagn med filosofiske, religiøse og feministiske standpunkter kræver forfattermæssig kontrol for at trænge igennem. Selvom enkelte *auteur*-filmskabere har lykkedes med at få kontrol over egne film sent i karrieren, så er det stadig normen at biograffilm produceres af alle andre end forfatteren, ja selv hos *auteur*-filmskaberne er der en række produktionsforhold (pengestrøm, markedsundersøgelser, productplacement, og receptionsanalyser) som klart har mere magt over materialet end forfatteren. Derfor ender de fleste Hollywood produktioner ofte med at blive lige så ens som populærmusikken, hvor det oftere er nemmere at høre producerens signatur end sangerens originalitet. Helt omvendt forholder det sig i TV-mediet, hvor det netop er forfatteren og i visse tilfælde med mange forskellige forfattere, hovedforfatteren der skal sikre kontinuiteten og sammenhængskraften. Den "overrulende" magt dette giver på hele produktet er ideelle betingelser for at tilføje ekstra lag til udsgnet.

Hvis det altså er det man vil. For det er nemlig et generations-spørgsmål. Whedon er fra den nye generation af filmforfattere der er blevet undervist i filmteori, filosofihistorie, og tidsånden på universitetsplan, og har derfor meget mere med i rygsækken når

filmen skal skrives. Det er ikke "bare" film, flotte billeder og skuespilspræstationer, det er nu også filmens *impact* på publikum og samfund, og egetbidraget (=hvordan være original på toppen af en efterhånden lang filmhistorie), som er blevet vendt og drejet i de formative år. Derfor fremstår Whedon (og hans samtidige) som mere afklarede, mere selvbevidste, og langt mere akademiske, filmskabere, end den foregående generation (f.eks. Spielberg/Burton/Woo). Derved er der også meget mere at hente for akademiske analytikere, der er ganske enkelt flere *bevidst udlagte spor* at finde. Det er ikke bare "en god historie", som ville gøre den tidligere generation tilfreds, der er og skal være meget mere end det.

Derfor kunne *Buffy the Vampire Slayer*, egentlig bare en TV-serie, tage den akademiske verden med storm, så hun nu er et foretrukket studieobjekt på adskillige uddannelser.

- Og *Buffy* er stadig en vældig underholdende serie!

Noter:

Det akademiske Buffyverse findes her:

www.slayage.com. The Online International Journal of Buffy Studies. 2001-nu.

Gode akademiske bøger om The Buffyverse:

Fighting the Forces. Ed. by Rhonda V. Wilcox & David Lavery, Rowman & Littlefield Publishers, Inc. (USA) 2002, paperback, 290 sider, \$26.95.

Buffy the Vampire Slayer: Fear and Trembling in Sunnydale. Ed. by James B. South, Open Court, Chicago (USA) 2003. Serien *Popular Culture & Philosophy* # 4, paperback, 335 sider, \$17.95.

Om myten, dens elementer og fremtrædelsesformer gennem tiden:

The Vampire Encyclopedia. Ed. by Matthew Bunson, New York: Crown 1992

Bedste guide til serien:

Nikki Stafford: *Bite Me! The Unofficial Guide to Buffy the Vampire Slayer*, Toronto: ECW Press 2007, paperback, 396 sider, \$17.95

Primærværket:

Biograffilmen *Buffy the Vampire Slayer*, 20th Century Fox, 1992, er tilgængelig på DVD.

Tv-seriens pilot er aldrig udsendt (den minder meget om "Welcome to the Hellmouth", part I og II, men med en række afvigelser, af hvilke nogle er realiseret senere i serien, og andre ikke).

De første 7 årgange af Tv-serien *Buffy the Vampire Slayer* (fra "Welcome to the Hellmouth, part I" [1. årgang, episode 1; 10. marts 1997] til "Chosen" [7. årgang, episode 22; 20 maj 2003]) er tilgængelige på DVD.

Den 8. årgang blev ikke lavet som film, men som tegneserie (Dark Horse). Der havde tidligere været en serie tegneserier sideløbende med filmen, men først fra "The Long Way Home" (14. Marts 2007) er der tale om Joss Whedons egen 8. årgang.

Fanfiction:

Tjek www.slayerfanfic.com

Buffy Fandom:

Tjek www.buffy.com

HULK MOD HULK

Rasmus Wichmann

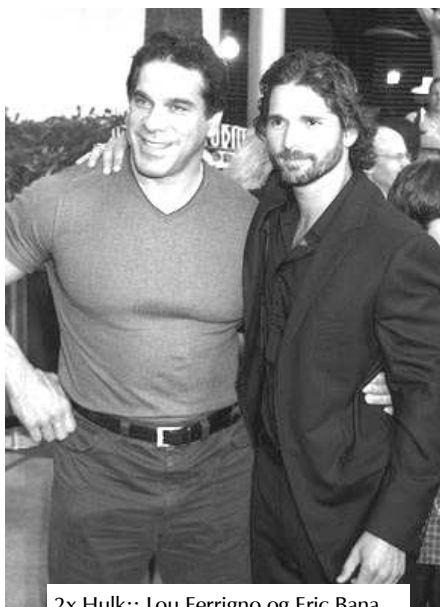
(i kollaboration med flygtningelovens numero uno, den namibiske Ullrich von Badenfilm)

RW: Hvis Hulk rent faktisk lagde arm med Hulk, hvad ville der så ske? Ville de blive siddende låst fast i deres duel? Ville de dø af sult, eller ville de eksplodere, og dermed skabe et hul i tid og rum? Forklarer det hvad der skete i *Donnie Darko*?

Heldigvis (eller uheldigvis) har vi nu muligheden for at finde ud af det! Jeg sammenligner *Hulk* (2003) af Ang Lee og ham Brokeback Mountain-fyren, med *The Incredible Hulk* (2008) af én eller anden tilfældig frø-æder ... og så forfatteren til *Elektra*, *X-men 3* og *Inspector Gadget*! (wow, sikket dream-team).

UB: Det syntes umiddelbart at give sig selv – jeg mener, Lee er jo for fanden i familie med "Stan the man", så hvordan kan... vent, er ham Lee bare en kinøjser? Det tæller jo til fransosens fordel. Kultur = Frankrig (sgu da).

Hva', har nord-asiater højere IQ

2x Hulk:: Lou Ferrigno og Eric Bana

end europæere? Seriøst? Pis! Bare jeg var født i Manchuriet!

RW: For at gøre det hele lidt nemmere, har jeg lavet en række kategorier.

Risikoen for spoilers er ret minimal, i disse tider hvor det hele alligevel vises i trailerne. Når jeg nævner "Hulk" taler jeg om 2003-

filmen, og "Ihulk" er 2008-filmen.

Jeg bliver nødt til at formode at læseren allerede kender Hulk fra tegneserien. Selv læste jeg ham, da han var grå, fik intelligens og kaldte sig "mr. Fixit".

UB: Selv har jeg altid læst Hulk. Men mine blade blev inddraget sidste år, for at skaffe papir til at trykke flere penge for.

Dæ orijin stori

RW: Hører de, eller hører de ikke sammen, de to film? Eftersom Hulk slutter og IHulk starter i det samme land, fristes man til at tro det. Men de retconner selve historien om hvad hulken er. Ergo hører de ikke sammen.

I Hulk, går der meget lang tid før hulken overhovedet optræder. Dette skyldes en enormt lang og virkelig bizar fortælling, fuld af tilfælde som at Bruce Banner har arvet "noget" fra sin gale far...

UB: Ligesom *Fluen 2*!

RW:... han bliver videnskabsmand inden for sin fars felt (regeneration), sammen med datteren af den mand som satte en stopper for hans fars eksperimenter, og så udvikler superkræfter, fordi han redder en anden fra at blive bestrålet under et eksperiment! Gaaaaah!

For Prins Knuds skyld, vil jeg lige gøre opmærksom på at det næsten minder om den oprindelige historie, hvor Bruce Banner redder en ven fra sin "gamma-bombe". Det er egentlig underligt at de ikke blot brugte forlægget. Jeg tror det skyldes at man ikke vise militæret udvikle noget katastrofalt farligt – tværtimod vil militæret i Hulk hellere stoppe farlige forsøg, end sætte dem i gang – men der detoneres faktisk en gamma-bombe i løbet af filmen, så officielt set har jeg ødelagt mit eget argument. For at være på tværs, er Banner i denne film adopteret, og kaldes derfor Krenzler. Det korte og det lange er...

UB: ... langt. Langt og mærkeligt.

RW: Jeg hader at lade IHulk vinde, for *dens* historie er ikke andet end et *flashback* til en standard "supersoldat-formel"-forklaring. Det betyder så til gengæld at filmen går direkte til sagen, noget man ikke engang kunne finde ud af de første *X-men* eller *Spider-man* film. I IHulk er Bruce Banner på flugt og desperat helt fra starten. Det giver filmen en rigtigt god "pacing", hvilket *a priori* en god ting for en superhelte-film.

Vinder: IHulk.

Banner

RW: Eric Bana mod Edward Norton. Umiddelbart havde jeg forventet at Bana ville være den langt bedste Banner. Ikke kun på grund af navnet, men fordi han virker mere nørdet, og fordi Lee har givet ham plads til at vise at han er en videnskabsmand (endda en genial én af slagsen). Med Norton er det helt anderle-

Norton og Ferrigno med Stan Lee

des. Han er meget mere en tilfældig Joe Smith, for han foretager sig faktisk ikke noget videnskabeligt. Elektriker, *parkour*-udøver (seriøst) og forklædt pizza-bud, ja, men ikke videnskab. Men videnskab be damned, Norton er meget bedre til at se forpint ud, og han er overbevisende ussel når

han vågner efter sine forvandlinger. Bana formår slet ikke at yde dette element retfærdighed – dét gør Norton, på trods af at der (ifølge ham selv) er blevet skåret for megen dialog væk.

Vinder: IHulk

General Ross

RW: Sam Elliott versus William Hurt (!)

Der er virkelig ikke så meget at sige. I begge film er de nogle barske brokkehoveder der vil vinde, som begge er mistænksomme over for Banner, og som er bekymrede for deres datter.

Ingen af skuespillerne brillerer – hvilket faktisk tæller ned for IHulk, eftersom man skulle tro at William Hurt ville kunne levere lidt af sin vanlige magi. Han er mere forståelig som person i Hulk, men nok mere sit barske jeg i IHulk.

Vinder: Uafgjort

Betty (og kærlighed)

UB: Øj, Jennifer Connelly mod Liv Tyler. Det er lidt en smagssag, om man foretrækker de bløde prinsesse-Mary-agtige ansigtstræk, eller en lidt mere skarpt optegnet elverpige. Det gør ondt, bare at tænke på det!

RW: Begge to er godt castet til rollen som søde, følsomme og intelligente kvinder, som også er handlekraftige, og tør udsætte sig selv for fare. Det er en god måde at vise en stærk kvindelig karakter på, uden at det er ensbetydende med at hun skal kunne det samme som en mand. Men Elisabeth Ross er også en videnskabsmand (kvinde?), og hvor vi nødtvungent kan undvære at se Bruce Banner være genial, mister Betty noget af sin karakter, når hun ikke får lov at være videnskabelig. Og det er altså kun med i Hulk.

UB: Jeg har også altid bedre kun-

net lide *Labyrinthen* end *Lotr*. Hurra for animatronics!

Vinder: Hulk

Animation

RW: I Hulk, virker hulken meget ensfarvet lysegrøn. Ansigtstrækkene er utroligt bløde, nærmest barnlige. Hvad tænkte de på?!

UB: Enig. Hulken skal være et monster, ikke en bamse! Og vis mig nogen der kunne lide monsterhundene i Hulk! Nå, giv mig IHulk, han er større, meget mørkere og ser væsentligt barskere ud. Han *ligner* Hulk. POW! Derudover er der kommet mange flere detaljer på ham. Jeg hader CGI, men tjek f.eks. animationen af hans tænder og negle. Det holder meget bedre end jeg havde kunnet håbe på. Derfor vinder IHulk altså *hands down*.

RW: Men... det skal dog lige tilføje at Absorberen ser godt ud. Den smule man får at se, altså.

Vinder: IHulk.

Skurk

RW: I Hulk får vi den bindegale videnskabsmand David Banner, alias *Absorberen*. Han er opfundet til filmen, og har ud over sine kræfter, intet til fælles med tegneseriens "Absorbing man", en superkriminelt skabt af Loke (ja, *den Loke*). David Banners afsindige udbrud er meget overbevisende, især kan jeg godt lide når han siger "min søn er unik".

I sidste ende er han dog dårligt realiseret. Hans motiver er tågede (jaja, han er gal, men der mangler altså noget!), og hans brug af kræfter er fuldkommen minimal. Og med en skurk med *så* meget grafisk potentiale, er det en stor skam – han kan jo blive til *alt*! Men vi får kun elektricitet, sten og vand at se.

UB: Absorberen er i øvrigt meget gudløs, og leverer en monolog der er Herbert West værdig. Typisk hans slags at få storhedsvanvid!

RW: I IHGul går der lang tid før selve *The Abomination* kommer på banen. Tim Roth er ikke den perfekte Emil Blonsky, men han leverer en overbevisende gang magt-

begær, især efter at det forstærkes af en supersoldat-formel... Hov! Hvis de allerede har en formel der virker, hvad skal de så bruge IHulk til?! Nå, men Blonsky er godt på vej til at blive til et monster allerede inden hans forvandling i filmens klimaks. Og det fungerer godt.

UB: Det er svært at fucke Abomination op! Han er et stort, galt monster der vil have kamp! Men hvad er det lige der sker for ham?! Bliver han bare træet og falder i søvn, eller hvad? Og hvad er det lige Hulk gør? Overlader ham til politiet?!

"You have the right to remain silent. Everything you say..."

Skal de komme håndjern på ham? Hvor vil de spærre en fyr inde, som kan modstå anti-tank-missiler?! (døndøndøndøndøøøø ajrån mand!)

Jeg vil i øvrigt tilføje, at Blonsky skulle være jugoslav, ikke russer, af fødsel. Det er en mærkelig ting at ændre. Måske kunne de ikke beslutte sig for om han så var katolik, ortodoks, muslim eller dét der er værre. Jeg vil skyde på at han er gudløs. Typisk hans slags at få storhedsvanvid.

Vinder: Uafgjort.

Humor

UB: Der er ingen humor i Hulk!
Og jeg savnede den aldeles heller
ikke.

RW: I betragtning af filmens mere dystre stemning, passer IHulks få morsomme "quips" dårligt ind – de er faktisk distraherende. Men de er nu alligevel holdt til et minimum, og det kunne let være blevet selvhøjtideligt foruden. Så OK da.

Vinder: Uafgjort.

Handling

RW: Der hvor Hulk virkelig irriterede mange, var symbolikken. Hele filmen kom til at dreje sig om et far-søn forhold, og Hulken blev til

et slags vokseværk der gav ham lov til at få afløb for noget underbevidst ruskomsnusk, og gøre ham til et helt menneske! Og så kunne den vakse seer jo spekulere på hvem der var den ægte søn – Hulk eller Bruce?

IHulk er ikke en side af Bruce, nærmere en slags fjendtlig overtalelse.

Altså... er en overdrevent psykologisk allegori over fortrængninger og pubertet, bedre end manglende handling? Ja. For i det mindste havde Lee en klar *vision*, om man synes om den eller ej.

Vinder: Hulk

Kampe/omgivelser

UB: Hulks styrke er grænseløs. Hvad han kan løfte op og tæske sine modstandere med, er kun begrænset af hvad han er i nærheden af! Og hvad bruger de så alle de kræfter på? At flække borde! (Hulk) Og kaste med biler! (IHulk).

Neeeeej hvor spændende! Neeeeej hvor ekstraordinært!

Ved I hvad der ville have været cool? Hvis nu det laboratorium der er baggrunden for den sidste kamp i IHulk, ikke havde ligget i hjertet af en by, men i bjergene. Forestil jer to store monstre der flår bjergsider af, og tæsker modstanderen ind i en lavine! Men ak nej... sådan måtte det åbenbart ikke være.

Hulk smadre: Laboratorium, skov, militærbase, Grand Canyon (-agtigt), rummet, by, tordenskyer, sø.

IHulk smadre: Fabrik med gangbroer (ligesom i *Highlander 3*), græsplæne foran uni, storby (ligesom i *Transformers*).

Der er ingen tvivl om at Hulk får lov til at boltre sig meget mere end IHulk. Især er det fedt da de smuldrende ørkenformationer falder ned over hulken. At vi så må undvære at se Hulk flå noget *virkelig* stort op, der er hans styrke værdig, og derefter gennembanke-hamre nogen med det, er en anden sag.

Vinder: Hulk

Musik

RW: Hulk havde et meget prægnant ledetema, bestående af ét anslag, 2 anslag på hver 3 faldende toner, og så ned på den samme tone som den første (f.eks. C-G#-F-C#-C). Gentaget to gange. Det er enkelt og svært at *undgå* at huske. Og det lyder usikkert, prøvende – som et ustabilt forsøg. Havde der så også været noget iørefaldende kamp-musik...

UB: Jeg kan slet ikke huske *noget* musik fra IHulk overhovedet.

RW: Nu er du altså også tonedøv. Men det er korrekt at IHulks musik er bedøvende ligegyldig.

Vinder: Hulk

Selve Hulken

UB: I Hulk, siger Banner at han har det rigtigt godt når raseriet kommer over ham.

Øh...

Hvilket raseri?!

Hvor jeg dog bare ventede og veeeeeeeeeeeeentede på at Hulk ville få lov til at give slip! Selv om man faktisk ser Hulk vokse sig større af at få tæsk (desværre intet "jo vredere Hulk bliver, jo stærkere bliver Hulk!"), så er hans vrede hæmmet, og han får kun lov til at sige én replik. I underbevidstheden!

IHulk får lov til at sige mange flere replikker (indtalt af en veloplagt Lou Ferrigno!), og ikke mindst gives der slip for raseriet, hvilket er befriende.

RW: Så befriende, at du blev eskorteret ud af vagten, rent faktisk.

UB: Hej, du var der slet ikke den aften!

RW: Der var en *grund* til at jeg så den i Imperial, og ikke i Biocity med dig.

UB: Våt-ævar. Bare det her ikke kommer med, når du skriver det her ned.

RW: Hvor Hulk har en slags moral (han vil ikke have at *nogen* kommer til skade), er IHulk bare vred og smadrer ting. Han redder Betty fra fare, men kæresten er sgu den *eneste* han redder.

UB: Ligesom *Yor: The hunter from the future*.

RW: Øh... Nå, men hvor Bettys tilstedeværelse får Hulk til at for-

svinde, har IHulk og Betty lidt tid sammen – på en pinligt hugget-fra-King-Kong-agtig måde.

En ting kan jeg dog godt lide ved IHulk – det bebrejdende blik han sender general Ross. Det siger virkelig "Det er dig der udsætter din datter for fare, ikke mig".

Men alt i alt: IHulk opfører sig umiddelbart mest som den Hulk vi kender, men det er på bekostning af ikke bare personlighed, men også superhelteagtighed.

Vinder: Uafgjort.

RW: Bare for Prins Knuds skyld, kan jeg oplyse om at der hverken er en klar vinder eller taber.

Vent. Der er faktisk tabere: nemlig det publikum som har betalt for at se to, alt for lange, middelmådige film. Jeg så dem endda ud i én køre!

Ja, jeg ved det godt. Men jeg hverken ryger, drikker eller spiller WoWC, så ét eller andet skal jeg vel dø af.

Mærkeligt nok føltes begge film bedre, efter at jeg havde set dem begge, og tænkte over dem. Enten betyder det at min hjerne var i stand til at skille det værste fra, og så kombinere det til en ganske god film i mine tanker, eller også betyder det at det faktisk har gjort mig *dummere* at prøve på at sige noget intelligent om dem, hvilket så igen førte til at jeg faktisk er kommet til at holde af dem, og har lyst til at se dem igen...

"Trashfilm-hjerne! Ja, jeg har! Trashfilm-hjerne!"

"Hør, hvor er jeres 3D-briller henne, drenge?"

"Briller! Hvaffor briller?!"

Det må være de her briller, som tilhører Stan Lee, der sammen med Jack Kirby opfandt Hulk. Læg mærke til hvordan den mand næsten altid smiler. Det har han også grund til. Han får penge hver gang de laver en Marvel-film. Red.

ANMELDELSER

SUPERHELTE

Da dette nummer er et temanummer om superhelte, deles anmeldelserne op i anmeldelser af superhelte og resten af anmeldelserne, som kommer længere inde i bladet. Det er ikke altid nemt at vurdere hvilken genre en tegneserie eller film er i, men hvis du vil være sikker på ikke at gå glip af din yndlingsgenre, så kan du jo bare læse alle anmeldelserne. Og skulle du være uenig i en genre-opdeling eller en anmeldelse, må du meget gerne sende et læserbrev om det. Red.

Jack Kirbys Galactic Bounty Hunters

Marvel Comics, Trade Paperback
Udviklet af Lisa Kirby, Michael Thibodeaux, Steve Robertson og Richard French fra et originalt koncept af Jack Kirby.

Tegninger af Michael Thibodeaux, Karl Kesel og Scott Hanna med Jack Kirby og Mike Royer.

Forældre til teenagere er ikke heroiske, spændende eller seje, de er bare forældre. Selv når man hedder Lisa Kirby og er datter af en af de største kunstnere nogensinde indenfor den amerikanske tegneserie. Jack Kirby var først og fremmest en far, måske en lidt anderledes far fordi han arbejdede hjemme. Selv ikke når hun nogen gange lidt skuffet måtte konstatere at nogen af hendes jævnaldrende helst ville hænge ud hjemme hos hende for at få en chance for at snige sig ned til faderens arbejdsværelse kunne hun se ham som andet end sin far.

Først da begge forældre var døde og hun stod overfor det betydelige job at skulle katalogisere sin fars efterladte tegninger begyndte hun at kunne skelne mellem faderen Kirby og kunstneren Kirby. Og heldigvis for os andre som ikke kan få nok af Jack Kirbys fantastiske kreationer. Blandt

de efterladte tegninger var en gruppe som Kirby en gang havde skabt men aldrig brugt i en historie. Ideen var der, men da han først havde tegnet dem var det ikke lige hvad han havde brug for alligevel. Så de galaktiske dusørjægere fik lov til at samle støv blandt Kirbys efterladte tegninger indtil Lisa Kirby besluttede sig for at de var for gode til den skæbne.

Paradoksalt nok endte hun endda med at henvende sig til Marvel Comics for at høre om mulighederne for at udgive en serie baseret på de efterladte figurer. Marvel og familien Kirby har ikke altid været på lige god fod, uoverensstemmelserne fik ham til først at gå til hovedkonkurrenten DC og senere til animation og mindre uafhængige forlag. Men idag er Marvel Comics et meget anderledes firma end det der i sin tid vakte Kirbys vrede, og Joe Quesada og Tom Breevort havde forretningsans nok til at tilbyde fornuftige vilkår som betyder at der er tale om et samarbejde under Icon-linjen hvor familien Kirby bevarer rettighederne.

Mini-serien blev til i samarbejde med forfatteren Steve Robertson og tegneren Mike Thibodeaux med Karl Kesel som rentegner og de to sidstnævnte gør et godt job med at sikre at tegningerne fortsætter i mesterens fodspor.

Historien tager afsæt i Lisa Kirbys eget forhold til sin far, selv om det i historien er drengen Garret der udfylder hendes rolle. Garrets far Jack Berkley er en berømt forfatter af science fiction, men for Garret er han også symbolet på et kedeligt og begivenhedsløst liv, alt det man ikke ønsker sig når man er en ung og eventyrlysten mand.

Men Garret skal snart få kam til sine ungdommelige viltre lokker, for uden at vide det havner han midt i et gammelt opgør mellem øglevæsenet Ma Slugg med en ikke alt for opvakt søn og så en

flok intergalaktiske dusørjægere.

Vi får masser af tju-bang i rummet og på fjerne planeter med omgivelser og personer der ser ud som om de sagtens kunne være stukket af fra et gammelt nummer af Fantastic Four eller Eternals, men også en lille dannelseshistorie om en søn der finder noget at respektere sin far for.

Ud over de seks numre som serien oprindeligt bestod af, har Marvel kastet alt inklusive køkkenvasken, hvis man har sådan

en i et rumskib, ind som ekstra-materiale. Der er ekstra tegninger, interview med Lisa Kirby og de øvrige serieskabere, en snak med Kirbys biograf Mark Evannier og artikler om flere andre projekter med relation til Kirby, blandt andet Marvels arbejde med at genskabe det "forsvundne" Fantastic Four #103.

Denne trade paperback er kort sagt et must have for fans af Jack Kirby og et udmærket køb for de som godt kan lide deres science fiction mere over i space-opera kategorien end i den hårde videnskabelige afdeling.

Kent Damgaard

Annihilation book 1-3

Marvel Comics 2007.

Keith Giffen m.fl.

Mens de danske udgivelser af Marvel comics valgte at fokusere udgivelserne omkring det store crossover Civil War, så kunne man i en anden del af Marvel universet følge hvordan en række helte blev genopdaget i en begivenhed der ...

Man kan sige at Marvels kosmiske univers har været på retur i årevis, ligesom science fiction-genren generelt er blevet et fy-ord i Hollywood, så Marvels fokus har også mere været på de jordnære helte og de politiske undertoner som heltene her på jorden kunne generere.

Figurer som Silver Surfer, Dr. Strange og Adam Warlock blev især båret frem af tresser-ånden hvor man så dybere filosofiske sandheder bag figurenes kamp mod kosmiske entiteter som Eternity, Infinity, Death og så videre. Jim Starlin var mesteren i disse store kosmiske historier, men hvordan gør man den slags historier vedkommende for en ny generation af selvbevidste og selvoptagede unge mennesker.

For Keith Giffen var recepten tilsyneladende ganske enkel - man sender en af dem ud midt i det hele. Ideen er ikke original, vi har set det før med placeringen af Rick Jones midt i Kree-Skrull krigen og hos X-Men har vi haft både Kitty Pryde og Jubilee som junior medlemmer der kunne give stemme til de yngre læsere. Men trods det kan jeg ikke lade være med at synes at Keith Giffens brug af den 11-årige Cammi i Annihilation er lidt af en genistreg.

Modsat Kitty Pryde har hun aldrig gået i flinkeskolen, og modsat Jubilee behøver hun ikke snakke hele tiden, men når hun endelig åbner munden er det både respektløst og morsomt. Hun er typen der ansigt til ansigt med Galactus sikkert ville spørge hvorfor han går rundt med sådan en åndssvag hat på. Kort sagt en charmerende møgunge man ikke kan lade være med at holde af.

Trods sin unge alder og en op-

vækst i en udørk af en by ved navn Coot's Bluff så er hun velbevandret i verden gennem stakkevis af science fiction-film og serier hun har set på TV, så selv om hun ikke er mere end halvanden rulle kiks høj i sine Doc Martens, så er hun parat til at begive sig ud i universet iført ikke andet end en vindjakke og en strikhue som begge ser ud til at komme fra et genbrugslager.

Hendes ven Dex deler ikke helt hendes mod, eller hendes ønske om at se noget andet end det dybt kedelige hul de er vokset op i. Det første møde med væsener fra rummet bliver afgørende for hvor hver deres vej vil gå. Han skifter hurtigt til gule underbukser, mens hun adopterer Drax the Destroyer som sin personlige ejendom. På den måde ligner hun måske mere Rose Tyler i Dr. Who, selv om hun måske ikke umiddelbart har nogen fysisk lighed med Bilie Piper.

Drax er en af de helte der får en ansigtsløftning i Annihilation. Tidligere var han i mine øjne en lettere komisk figur med fjollet kostume og et alt for stort hovede. I sin nye inkarnation ligner han mere en grøn udgave af Vin Diesel i *Chronicles of Riddick*.

En anden figur som får en tiltrængt opfriskning er Super-skrull. Da jeg læste om planen om at bruge ham som en del af histori-

en var jeg skeptisk, for når alt kommer til alt, så taler vi om en fyr der på trods af at han har endnu bedre kræfter end Fantastic Four stadig ender med at få høvl. Men ved at fokusere mindre på hans kræfter og mere på hans personlighed lykkes det at få en rigtig god historie frem om lederskab og heltetmod. Ikke den pæne legendariske form for heltetmod, men den ubehagelige, sammenbidte form hvor ubehagelige og knapt så komfortable valg må træffes fordi alternativet er værre. Overfor disse og mange flere af Marvels klassiske helte står Annihilus og hans bølge af insektlignende væsener. En sand græshoppesværm af død og ødelæggelse som uden varsel kommer ud af den negative zone og kun efterlader ruiner i sit kølvand.

Det er ikke de psykologiske indre konflikter der er i højsædet her, men nogle meget virkelige fysiske konflikter som efterlader rummet fyldt med vragsdele og døde soldater når Nova-korpsets hjemverden og senere Skrull imperiet rammes af invasionens destruktive bølge.

Om det skyldes at serien er et produkt af en post-9/11 verden hvor USA er i krig eller om det bare er fraværet af Comics Code ved jeg ikke, men forskellen fra kampene mod Thanos i Infinity Gauntlet og Infinity War som nærmest er en form for kosmisk kammerespil og så frem til Annihilations mere udpenslede slagscener er slående. Begge måder har deres styrker, men det er interessant at Marvel tør bevæge sig ud i noget anderledes.

Og så har jeg slet ikke nævnt de øvrige historier, Silver Surfer tilbage i en anden rolle, Richard Ryder som den eneste overlevende af Nova korpset, Ronan the accuser, barsk og sammenbidt i en historie der bringer både western-film og gamle numre af *Heavy Metal* i erindring. Og selvfølgelig ikke nogen kosmisk historie uden Thanos eller Galactus, hver med deres egen agenda.

Selv om Annihilation handler om at genopfinde de klassiske kosmiske figurer hos Marvel, så er seri-

en stadig tro overfor det fundament serien bygger videre på, for eksempel optræder der en Kree efterretningsofficer ved navn Star-Lyn, og takket være jordboerne i serien må resten af galaksen lettere undrende høre på spredte referencer til Star Wars.

Er man blevet nysgerrig overfor de gamle helte og hvor de kommer fra er det så heldigt at The Infinity Gauntlet og Infinity War stadig kan købes i trade paperback, og Marvel har valgt at genudgive oprindelseshistorierne i en Annihilation Classic hardcover udgave.

Hvis man derimod gerne vil se om Annihilation bare var en enlig svale, så er der *Annihilation: Conquest* som er samlet i to bind med absolut værdige efterfølgere til den oprindelige historie. Personligt havde jeg mine tvivl om at det kunne lykkes at finde en ny fare der kunne toppe Annihilus og hans tropper og at det ville være svært at synes om Rocket Raccoon, men begge dele lykkes faktisk. Så jeg står klar igen med tegnebogen fremme når Marvel begynder at samle de næste historier om Guardians of the Galaxy.

Kent Damgaard

Silver Surfer: In thy name

(Marvel Comics, Trade Paperback)

Skrevet af Simon Spurrier og tegnet af Tan Eng Huat

Fordelen ved science fiction er, at man kan rejse meget langt væk i tid og rum, bare for at få et andet perspektiv på den verden vi lever i her og nu. Kulturkampe kan visualiseres på en måde der gør dem relevante for os på en anden måde end når vi får dem serveret som floskler og soubdites fra politikere der forsikrer om at de kun har vort eget bedste i tankerne.

Konflikten mellem natur og kultur kan genfindes i "Verden er skov" eller "Grøn" og de der går rundt med følelsen af at de seneste års konflikter i mellemøsten handler om andet og mere end masse-ødelæggelsesvåben kan kigge på Frank Herberts klassiske *Klit*.

Sidstnævnte er relevant at bringe på banen når man kigger på Silver Surfer historien *In thy name* som nu er tilgængelig i trade paperback-format. *Klit* handler om sammenstødet mellem kulturer og om messias-figurer og hvor de kommer fra.

Silver Surfer har i årevis været Marvels bud på en messias-figur. Ikke bare startede han som budbringer for Jack Kirbys bud på en gammeltestamentelig gud i form af Galactus, han blev også senere sat i scene som den noble modstander til Mephisto, Marvel universets bud på en bibelsk djævel.

I starten af *In thy name* er Silver Surfer søgt ud i nye kroge af universet, men der er åbenbart visse ting som følger surferen lige meget hvor han søger hen. Et tilsyneladende normalt, ihvertfald i science fiction-forstand, møde med en flok organ-stjælende pirater fører til mødet med Amacollective kulturen, avancerede og fredfyldte og så Brekkverdenen, ikke avancerede men religiøse og lette at ophidse.

Her trækkes linjerne op på en i vore dage meget bekendt måde. På den ene side har man den religiøse kultur der trods en voldsom fortid ikke kan give slip på sin higen efter en ekstern entitet som men kan tilbede og give ansvaret for sin tilværelse. På den anden

side har man den lige så velmenende kultur der er orienteret om fremskridt og oplysthed, og som ikke tøver med at påtvinge de andre stakkels uoplyste kulturer sine værdier.

Silver Surfer vikles ind i konflikten mellem de to kulturer og finder sig selv både som messias for den ene og irritationsmoment for den anden, men også som den der tror sig selv oplyst nok til at kunne løse op for den underlige blanding af dysfunktionel afhængighed og konflikt der er mellem de to kulturer.

Skal man tro vore politikere, så er kulturkampen, ganske som den kolde krig allerede ovre og vi har stort set vundet. Når man har læst *In thy name* sidder man derimod tilbage med følelsen af at Brian Mikkelsen og hans åndsfæller kun er en enlig bølge i et større hav der et kort øjeblik brydes mod stranden og kaster skumsprøjt mod os andre.

Kent Damgaard

Kent Damgaard er ikke en af vores sædvanlige anmeldere, men vi håber da meget på at han bliver det fremover. Han er i forvejen en flittig bidragsyder til www.tegneseriesiden.dk. Red.

Essential Captain Marvel #1

Tegneserie af Stan Lee, Roy Thomas, Arnold Drake m.fl.

Marvel Comics

512 s, \$16,99

Captain Marvel var den sidste superhelt som Stan Lee skabte inden han helt og holdent gik over til at være redaktør af Marvel. Lee skrev kun en enkelt historie med Kaptajnen, og siden har han levet en stedmoderlig tilværelse med hastigt skiftende forfattere og tegnere og få stabile perioder med sit eget magasin. Tegneren og forfatteren Jim Starlin endte med at slå Captain Marvel ihjel, og siden har adskillige andre Marvel-figurer båret titlen, blandt andet Kaptajnens egen søn.

Nu er de tidligste historier med Captain Marvel blevet genoptrykt i Marvels *Essential*-serie, billige genoptryk i sort-hvidt af tidlige

Marvel-serier på dårligt papir . Til gengæld får man også ganske meget for pengene - mere end 500 sider for 136 kr.!

Captain Marvel begyndte sin karriere som Kaptajn Mar-Vell fra den udenjordiske race Kree (en af Marvels længst etablerede udenjordiske folkeslag). Et rumskib under kommando af Oberst Yon-Rogg er blevet beordret til at studere Jorden for at afgøre om planeten kan være en trussel mod Kree-imperiet. Mar-vell får til opgave at gå undercover forklædt som jordboer; en opgave der bliver gjort sværere af at han ikke kan indånde Jordens atmosfære uden at tage en særlig medicin hver time. Som om det ikke er besvær nok, prøver Yon-Rogg at få Mar-vell sat i miskredit eller ligefrem slået ihjel fordi han begærer Mar-Vells elskede Una.

Mar-vell har ingen egentlige superevner bortset fra en let overmenneskelig styrke, men til gengæld er han udstyret med alt muligt højteknologisk udstyr, blandt andet et raketbælte og en strålepistol med et utal af funktioner. Han overtager identiteten af den jordiske raketforsker Walter Lawson, der bliver slået ihjel i Yon-Roggs første mislykkede forsøg på at slå Mar-Vell ihjel. Derved får han adgang til en raketbase, hvis sikkerhedschef er den smukke Carol Danvers (der langt senere får superevner under navnet Ms. Marvel m.fl.). Hans tid går med at bekæmpe forskellige trusler mod raketbasen og det omliggende område, nogle skabt af Yon-Rogg, nogle fra andre kilder. Blandt andet viser det sig at Lawson var indblandet i nogle meget mærkelige affærer. Som historien skrider frem, får Mar-Vell mere og mere sympati for jordboerne, og der kommer også et egentligt opgør med Yon-Rogg.

Det er en ret blandet forsamling der laver historierne. De første seks episoder er tegnet af Gene Colan og (pånær den første) skrevet af Roy Thomas. Så følger otte episoder skrevet af Arnold Drake og tegnet af først Don Heck, dernæst Dick Ayers. Gary Friedrich skriver tre episoder med to for-

skellige tegnere, hvorefter Archie Goodwin skriver en enkelt episode tegnet af Don Heck. De sidste fem episoder i samlingen er skrevet af Roy Thomas og tegnet af Gil Kane. Som ekstramateriale er der en samtidig Captain Marvel-satire skrevet af Thomas og tegnet af Colan, samt Colans (meget flotte) blyants-layouts til en tidlig episode.

I de tidlige historier har Captain Marvel en hvid og grøn dragt med finnet hjelm og et Saturn-lignende symbol på brystet. Åbenbart har det kostume ikke virket sexet nok, for lige inden Roy Thomas' anden periode på serien bliver dragten totalt redesignet til den mere kendte rød-blå udgave med gul stjerne på brystet. Denne udgave af Captain Marvel bliver også hurtigt udstyret med 'rigtige' superevner og et makkerskab med teenageren Rick Jones, der tidligere havde været sidekick for både Hulk og Captain America. Det virker som et forsøg på at give figuren ny popularitet ved at gøre ham mere traditionel, men det lykkedes ikke. Serien gik snart ind igen.

Jeg fandt de tidlige episoder af Lee og Thomas overraskende vellykkede i forhold til hvad jeg havde hørt. De første af Drakes historier er også udmærkede, men ender i noget rod, som ikke bliver

gjort bedre af Friedrichs mellemkomst. Roy Thomas' revamp fungerer til gengæld ganske udmærket, godt hjulpet på vej af Gil Kanes meget dynamiske tegninger. Kanes tegninger er nok de bedste i samlingen, men også Gene Colans tegninger er dynamiske og stemningsfulde. Don Heck gør det også meget godt, men de øvrige tegnere er ret middelmådige (bortset fra en enkelt episode tegnet af Tom Sutton). Som tidligere nævnt er papiret ikke af bedste kvalitet, men trykket står skarpt.

Alt i alt følte jeg at pengene var godt givet ud for denne samling, men Captain Marvel har også altid stået mit hjerte nær - nok mest på grund af Jim Starlins historier, som vi sikkert får set i samling #2.

Klaus Æ. Mogensen

Justice League: The New Frontier

TV-Tegnefilm, USA, 2008, 75 min.

Instr.: Dave Bullock

Stemmer: Kyle MacLachlan, David Boreanaz, Miguel Ferrer, Lucy Lawless, Jeremy Sisto, Brooke Shields, m.fl.

Et af de hotte tegner-navne indenfor amerikanske superhelte-tegneserier i den senere tid er Darwyn Cooke. Han anvender en tegnefilms-agtig tegnestil inspireret af Bruce Timm, og har bl.a. arbejdet på *Catwoman*-serien før han lavede den succesfulde *Justice League: The New Frontier* mini-serie. Til trods for den simple tegnefilms-agtige tegnestil er historierne ganske seriøse og voksen-orienterede (og til tider voldelige), og *The New Frontier* - denne tegnefilmversion såvel som tegneserieversionen - foregår i 1953, lige efter Korea-krigen, i et alternativt DC-univers hvor alting er lidt mere rå og dystert end i det gammelkendte DC-univers. Historien omhandler begivenhederne som i denne version af DC-universet førte til dannelsen af superheltegruppen Justice League, bestående af Superman, Batman, Wonder Woman, Green Lantern, Green Arrow, the Flash, Aquaman, the Atom og the Martian Manhunter. Kun få af heltene kender hinan-

den da historien starter, og man får i løbet af fortællingen hele historien om Hal Jordans transformation til Green Lantern, og Martian Manhunters ankomst til Jorden fra Mars. Heltene er oppe imod et kosmisk monster ved navn The Centre, som varsler sit komme gennem diverse kulter. Det viser sig at være et kæmpe organisk rumskib (ikke ulig de store flyvende tallerkner fra *Independence Day*), som heltene må arbejde sammen for at overvinde. Det er en okay historie, men uden den store spænding eller de store twists. Man får ikke noget at vide om hvor The Centre kommer fra, eller hvorfor den først manifesterede sig gennem underlige kulter, så jeg vil nok ikke gå så langt som til at kalde historien helstøbt. Under alle omstændigheder er den kun for superheltefans - man kunne forestille sig at den også var for børn, men det er den ikke; der er et par meget voldsomme scener (folk der bliver skudt i hovedet, og hentydninger til voldtægt), så det er i hvert fald ikke for små børn.

Min karakter: 5 ud af 10.

Tue Sørensen

Hellboy II: The Golden Army

Film, USA/Tyskland, 2008, 120 min.

Instr.: Guillermo del Toro

Medvrk.: Ron Perlman, Selma

Blair, m.fl.

Jeg er ikke den store fan af Hellboy-tegneserien, og fandt den første film decideret middelmådig, men efter at have set II'eren så er respekten for den i forvejen gode instruktør røget et godt stykke i vejret. Hvis folk fik, undskyld udtrykket, blod på tanden af *Pans Labyrinth*, så kan jeg berolige selv de ivrigste fans med at *Hellboy II* opfylder *alle* forventninger til et visuelt udstyrsstykke af samme høje kaliber - og det selvom den er et stykke kommercielt popkultur. Effekterne er med et ord overdådige, og man må konkludere at et kæmpe-budget i hænderne på den rigtige instruktør gør en kæmpedifference! Selve historien, som er co-plottet af del Toro og Mike Mignola (*Hellboys* skaber), er det

sædvanlige, ikke-specielt-originale fantasy-lir, med en kongekrone der kan styre en magisk hær af, øh, udødelige robot-orcs eller sådan noget. Og så er der ellers visuelt hurlumhej for resten af pengene. Den klimaktiske kamp er mod en "skovgud" som minder ikke så lidt om nogle af væsnerne fra Miyazaki's tegnefilm (f.eks. *Princess Mononoke*) - og det er jo ikke det værste sted at få inspiration fra! Selvom det meste, tror jeg nok, er computer-genereret, så er det faktisk ikke til at se. No bad CGI here! Det meste ser utrolig flot og ægte ud, selvom en del af virkemidlerne er meget ligesom i del Toro's forrige film (væsner uden ansigter, og med øjne alle mulige andre steder). Alt i alt må *Hellboy II* dog uden tvivl siges at være en af årets absolut flotteste film - så flot at der er fare for at man glemmer at spise sine popcorn!

Min karakter: 7 ud af 10.

Tue Sørensen

Iron Man

Film, USA, 2008, 126 min.

Instr.: Jon Favreau

Medvrk.: Robert Downey Jr., Jeff Bridges, Gwyneth Paltrow, Terrence Howard, m.fl.

Er man velbevandret ud i *Iron Man*-tegneserier, så bider man mærke i at *Iron Man*-filmen er baseret *både* på den klassiske oprindelseshistorie af Stan Lee fra 1962 og på den to-siders nyfortolkning af Iron Man's oprindelse som for-

fatteren Warren Ellis beskrev i den seneste *Iron Man*-serie, som startede i 2004. Den første del af filmen er en blanding af begge dele. Handlingen er, forståeligt nok, flyttet fra Vietnam til Afghanistan, hvor Stark såres af våben han selv har bragt til området, men mange af de øvrige detaljer er mestendels taget fra den originale oprindelseshistorie i *Tales of Suspense #39*. Filmen render dog hurtigt ind i problemer, det første af hvilke er grunden til at Stark holdes fanget hos terroristerne. For den overordnede historie skyld er det jo fordi han skal have tid til og mulighed for at lave sin første Iron Man-dragt. Men det er ikke overbevisende gjort i filmen. En terrorist (som i næste film vil vise sig at være superskurken The Mandarin) holder ham fanget så Stark kan bygge et Jericho-missil til ham. Dels overvåger han ikke hans arbejde i nogen særlig grad, og dels er fyren i forvejen i besiddelse af et par Jericho-missiler (man ser ham bruge dem senere i filmen), så grunden til at Stark holdes indespærret tabes lidt på jorden, og det er nok dét der irriterer mig mest ved filmen.

Selvom filmen er effektivt underholdende og mange steder godt lavet, så kan jeg stadig finde en del fejl i den generelle udførelse. Starks partner, Obadiah Stane, som meget hurtigt viser sig at være yderst skurkagtig, er en sej figur, og kulminationen på historien, hvor Iron Man må slås med Stane i dennes egen Iron Monger-

draget, er taget fra *Iron Man* #200, som udkom i 1985. En fin historie, som ikke desto mindre var klimakset på en meget lang storyline. Det havde været mere tilfredsstillende, synes jeg, hvis vi i filmen var blevet introduceret til Stane som en good guy, der først i anden eller tredje film ville være sprunget ud som skurk. Det store flertal af publikum har jo ikke læst tyve år gamle tegneserier alligevel - og så kunne man også have brugt Jeff Bridges' store skuespiller-evner i flere film i serien.

Hvilket bringer mig til nok det mest positive ved filmen: skuespiller-præstationerne. Næsten alle skuespillerne, helt ned til ham der spiller Agent Coulson, er virkelig stærke i deres roller, specielt selvfølgelig Downey Jr. og Jeff Bridges. Gwyneth Paltrow som Pepper er også udmærket, selv om man måske savner en lidt større rolle for hende. Til gengæld synes jeg slet ikke at Terrence Howard fungerer som Jim Rhodes. Rhodey er i tegneserierne utrolig sympatisk selvstændig pilot; en næsten Lando Calrissian-agtig éner med et godt øje til det andet køn. Der er ingen der skal komme og fortælle ham hvordan han skal gøre tingene. Men i filmen er han bare en tilfældig nikkedukke i militæret, gjort ekstra latterlig af en næsten nasal stemme. Jeg kommer bestemt aldrig til at acceptere ham som en værdig Jim Rhodes.

Slutningen, hvor Tony Stark fortæller pressefolkene at han er Iron Man, er jeg heller ikke glad for. Det giver et fuldstændigt anderledes grundlag end vi er vant til for den næste film, og det er udelukkende gjort for at hylde de nyere historier fra tegneserien, som efter min mening er ufattelig meget ringere end de klassiske. Så det irriterede mig også en del,

og vil helt sikkert skabe problemer for historien i den næste film.

Men det skal siges at filmens produktionsværdier er imponerende hele vejen i gennem. Således ender filmen med at være en kalkuleret kommerciel succes; en enkel og overskuelig historie der fungerer på overfladen og giver det store flertal af publikummerne hvad de vil have, men for kendere mangler både gennemførelse, spænding og dybere mening, selv om der er rigeligt med (*throwaway*) referencer til tegneserierne. Ikke desto mindre må det indrømmes at filmen er vellykket underholdende, og også er sjov at se både tredje og fjerde gang. Downey Jr.'s præstation holder virkelig filmen oppe. Og så kommer der jo en 2'er i 2010 - lad os krydse fingre for at den bliver endnu bedre end 1'eren.

Min karakter: 7 ud af 10.

Tue Sørensen

Hancock

Film, USA, 2008, 92 min.

Instr.: Peter Berg

Medvkr.: Will Smith, Charlize Theron, Jason Bateman, m.fl.

Hancock handler om en alkoholiseret og desillusioneret superhelt (Will Smith), som tilsyneladende er den eneste af sin slags i verden, og har hukommelsestab, så han ikke ved hvor han kommer fra. Han bekæmper kriminalitet mens han har tømmermænd, og får derved ødelagt en masse biler, veje og bygninger, og er til væsentlig fare for sine omgivelser. Ergo bliver han forhadet af alle, og kendt som et asshole, hvilket blot gør ham endnu mere bitter. En dag redder han en PR-mands bil (med PR-manden inden i) fra at blive ramt af et tog, og PR-manden beslutter sig for at hjælpe Hancock med at rette op på hans fallerede image. Nu skal Hancock stå til ansvar for sine ødelæggelser, tale pænt til folk, gå pænt i fængsel og pænt assistere politiet når de be'r om hans hjælp. Det holder hårdt, men det virker, og Hancock får endda et flot sort kostume med en ørn på, ligesom en

rigtig superhelt (PR-manden - Ray hedder han - er nemlig inspireret af tegneserie-superhelte).

Men! Ray har en kone, Mary (Charlize Theron), som får et besynderligt, foruroligende udtryk i ansigtet da hun møder Hancock. Han føler også en forbindelse til hende, men hvilken? Kender de hinanden fra engang i fortiden? Eller er det en spontan erotisk tiltrækning? Well, halvvejs inde i filmen kommer det komplet uventede chok: [Spoilere til plottet udeladt her. Red.]

Det er en underholdende og effektiv superhelte-actionfilm med et ganske originalt twist på superhelte-konceptet, men der er desværre en del mindre plot-elementer som ikke rigtig holder, og/eller ikke bliver forklaret - man får f.eks. alt for lidt at vide om Hancock's fortid. Dette skyldes nok bl.a. at manuskriptet er blevet kraftigt omskrevet; f.eks. ville Charlize Theron have en større rolle end hun havde i den originale historie. Jeg har læst en anmeldelse af det originale manuskript - som hed *Tonight, He Comes* - og det var ærligt talt ikke noget at råbe hurra for (Hancock var ubehjælpeligt falleret, fik aldrig rettet op på sit image og endte med at voldtage Mary), så den forhåndenværende film er nok alt i alt en bedre løsning. Den er sjov og generelt *upbeat*, men har en relativt sørgelig slutning med udmærket *pathos*. Som sådan er den bedre end et stereotypet Hollywood-produkt, men det er stadig ærgerligt at mange detaljer ikke virkede helt gennemtænkte. Man kan håbe på at der kommer en 2'er, hvor der bliver gjort mere ud af baggrundshistorien, for konceptet har efter min mening stort potentiale.

Min karakter: 7 ud af 10.

Tue Sørensen

DEN FANTASTISKE VIRKELIGHED

Flemming R.P. Rasch

I anledning af den netop overståede jul, handler Den Fantastiske Virkelighed denne gang om overvægt. For nogle mennesker handler det om deres egen og andres vægt om at man spiser enten for lidt eller for meget eller lige tilpas. Det er i princippet også rigtigt. Skulle man konstruere en robot, der fik energi ved hjælp af et indtag af organisk materiale, kunne man designe den således at den blev ved at spise til den havde et energi-lager af en passende størrelse, og derefter kun indtog tilstrækkeligt til at holde lagrene ved lige i takt med at den brugte energien.

Det er en udbredt misforståelse at vi mennesker er indrettet ligesom robotter, således at alt hvad vi foretager os er baseret på rationelle beslutninger, og at der så er en irriterende defekt i os, normalt kaldet følelser, som gør at vi somme tider ikke handler rationelt. Men faktisk er alle de tilsyneladende ikke-rationelle dele af vores handlinger en del af vores måde at fungere på. Den relativt lille del af vores hjerne, der har med rationelle handlinger at gøre (som der er nogenlunde enighed blandt forskere om befinder sig lige bag vores pandeskal - præfrontal cortex), er simpelthen ikke konstrueret til at tage sig af alting. Hvor robotten Mr. Data fra Star Trek får indsat en lille bitte chip i sin positroniske hjerne for at blive menneske-agtig, er forholdet nærmest omvendt hos os mennesker: Det er en lille bitte del af vores hjerne som står for det robotagtige. Men det er en meget vigtig del, ikke mindst i vores moderne samfund, der har udviklet sig til noget som resten af vores hjerner egentlig ikke er konstrueret til at håndtere. Så vores "robot-chip" kommer ofte på ret meget overarbejde, når vi skal styre os gennem den moderne verdens kompleksitet. Og ofte går det galt.

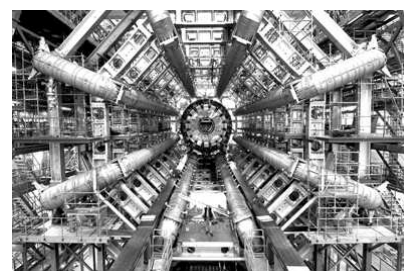
Den mekanisme i hjernen som har med vores energi-indtagelse af gøre ligger i et lille område dybt i hjernen der kaldes hypothalamus (der også har mange andre funktioner). Her samles forskellige signaler fra resten af kroppen og herfra sendes signaler ud til kroppen. De signaler der kommer ind er blandt andet om hvor store fedtdepoterne er – det er stoffet leptin som cellerne bruger til at signalere det, og om cellernes energibehov – som sker via stoffet insulin, der også er det stof som fører energi ind i vores celler. De signaler der går ud er blandt andet følelsen af mæthed eller af sult.

Virker disse mekanismer ikke som de skal – på grund af en sygdom, ens gener, ens livsstil eller en kombination af dette, kan man få for store fedtdepoter. Hvor det i en fortidig verden ikke var noget problem med overvægt – der skulle nok komme en periode med mangel på mad hvor der vil blive brug for det – er det i en moderne verden et problem på flere måder: Vedvarende stor kropsvægt belaster vores knogler, muskler og sener mere end de er konstrueret til. Vores blodårer kan blive stoppet til af for meget fedt. Vi kan få sukkersyge (diabetes type 2), som er en skade på cellernes følsomhed overfor insulin. Og så videre.

Hvis man vil slippe af med overvægt, står valget mellem at "lege robot" og holde nøje kontrol med alt hvad man stopper i munden, eller at prøve at få systemet til at fungere igen ved at ændre livsstil. Muligheden for at få medicin til at klare sagerne ligger stadig et stykke ude i fremtiden. En oplagt form for medicin ville være at tilføre leptin til kroppen, så hjernen får besked om at den skal regulere fødeindtagelsen ned. Men hos overvægtige er hypothalamus ofte blevet delvis immun overfor lep-

tin. Der er også det problem at mange af de stoffer der bruges som signaler i vores krop har flere funktioner. Så hvis man øger mængden af et stof og løser et problem, skaber man ofte et problem et andet sted. Det er meget muligt, at når man en gang finder et effektivt middel mod overvægt, vil det være en kombination af forskellig slags medicin, som er skræddersyet til patientens vægtproblem. Den eneste rigtig effektive metode der findes nu, er et operativt indgreb hvor man formindsker mavesækken, så patienten simpelthen ikke er i stand til at spise så meget mere.

LHC

I *Himmelskibet* nummer 16 fortalte jeg om den nye partikelaccelerator LHC på det europæiske center for forskning i højenergi-fysik CERN. Det var meningen at dette teknologiske vidunder skulle være i fuld drift nu, men der kom et uheld i vejen, som ødelagde en del af udstyret. Man har siden været i gang med at reparere det. Det bliver jo så spændende om det skulle lykkes Fermilab i USA at finde Higgs-partiklen inden med deres Tevatron. Det kræver så for det første at den eksisterer og for det andet at dens masse er lav nok til at Fermilabs udstyr kan finde den.

Sjovt nok sagde Holger Bech Nielsen på Fantasticon 2008 at ifølge en af hans mange teorier ville LHC faktisk aldrig komme i drift, men vil blive ramt af en række af uheld indtil projektet vil blive helt skrottet. Vi får se..

SKYGGENS MAND - INTERVIEW MED TEDDY VORK

Mathias Clasen

Himmelskibets udsendte har talt med horrordebutanten Teddy Vork, som med sine velkonstruerede skrækfantasier lover grueligt godt for danske horrorfans.

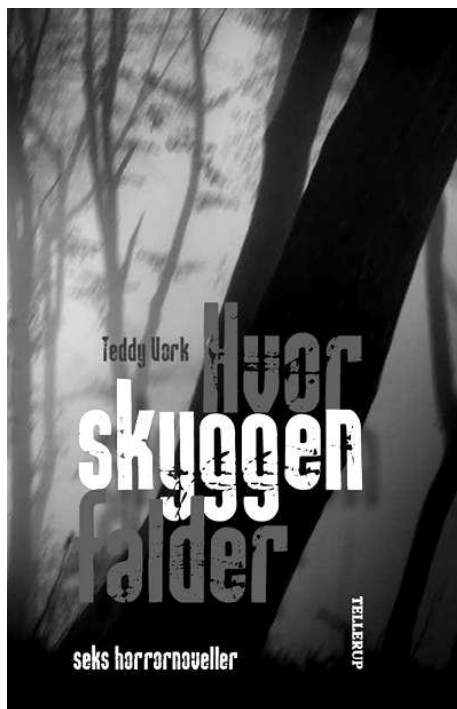
31-årige Teddy Vork, som debuterede med horror-novelle-samlingen *Hvor skyggen falder* i sensommeren på Forlaget Tellerup, er noget så sjældent som en rigtig god dansk horrorforfatter, der skriver for voksne (bevares, hans historier kan snildt læses af begavede teenagere, men det er altså ikke *Læs Let-Gotik* eller *Søren og Mette møder de levende døde*, som flyder fra dette horrortalents pen). Teddy, der blev cand.mag. i litteraturvidenskab og engelsk i 2005, bor i Esbjerg med sin kone Anne Mette og deres etårige søn August, som uden tvivl nyder godt af farens skræmmetalent, når der skal leges peek-a-boo og gemmeleg.

Hvornår begyndte du at læse/se horror, og hvorfor er det så afskyeligt godt?

Horror begyndte for mig med nogle lydbånd for børn med de gamle klassikere: *Dr. Jekyll og Mr. Hyde*, *Dracula*, *Frankenstein*. Jeg blev sindssygt bange og havde massive mareridt. Jeg begyndte endda at høre en vred, ond stemme når der var helt stille. Ikke så rart. Men alligevel kunne jeg ikke lade være med at vende tilbage - jeg læste de gamle *Gysertimen* - var de fra Forlaget Sesam? - med noveller af alle mulige forfattere. De var forfærdelig dejligt uhyggelige. Der var én novelle som hed "Beelzebub", som skræmte mig afsindigt meget. Så blev det Dennis Jürgensen - *Grønne øjne* var f.eks. noget af det mest uhyggelige. King og Koontz fulgte efter, og dem læste jeg i mange år. Da jeg begyndte at læse engelsk og Litte-

raturvidenskab begyndte jeg at opdage traditionen helt tilbage fra gotikken, og der har jeg så læst alt jeg kunne få fat i. De fleste frie opgaver som bachelorprojekt, sidefagsprojekt, narratologi, speciale har jeg skrevet om forskellige aspekter af horrorgenren. Hvern sagde nørd? [Ikke os - vi sagde *that's our kinda guy*, MC.]

Jeg kan ikke sætte fingeren præcis på hvorfor jeg holder så meget af genren, selv om jeg har skrevet og tænkt meget over det. Jeg hæl-

der til at der i selve plottet er noget som tænder mig - den søgen efter viden om det ukendte, som de fleste horrorfortællinger kredser om og også findes i det tematiske: Jeg tror at horrorkicket for mig findes i de få øjeblikke hvor en historie kan give et glimt af at verden ikke er hvad den synes. Alle menneskets forestillinger om harmoni og orden udstilles som konstruktioner og fortællinger vi har opbygget som et skjold, og vi ser at verden er nådesløs og tilfældig - det værste sker for de bedste. Det ved vi jo alle selvfølgelig godt, når vi tænker over det, men

horror eksemplificerer det - skærer det ud i kødfulde lunser og maler det med blod - om det så er overnaturlig horror eller 'naturlig.' Det glimt gyser jeg over, og så fortsætter jeg min egen velordnede og rationelle livsfortælling, som jeg tror på - for det meste.

Du holder en fin balance mellem "litteraturhorror" og "affekt-horror" (horror for genrens skyld hhv. horror for skrækkens skyld). Arbejder du bevidst med den balance?

Jeg ved ikke om det er decideret bevidst. Jeg vil først og fremmest have at det skal være affekthorror, så må det andet komme bagefter. Men hvis jeg sidder og skriver noget der har et skær af en anden historie, så prøver jeg at lægge en eller anden antydning ind. Det kan jeg selv godt lide hvis jeg fanger i en historie - det kan også være det er studierne som har skadet mig. Men jeg prøver på at begrænse det - med mindre det selvfølgelig afspejler en karakter. Men det er langt mindre vigtigt end at skabe følelsen af gys.

Din debut er blevet meget vel modtaget. Hvad betyder det for dig som forfatter?

Det betyder helt afsindigt meget. Jeg skriver bedst, har jeg fundet ud af, når jeg har selvtillid og ikke tvivler på det jeg sidder og skriver. Det har været en befriende følelse at man åbenbart kan finde ud af det, som man ønsker så meget at man vil sælge sin sjæl for at mestre det. Jeg har skrevet meget målrettet siden jeg blev færdig som cand. mag. og har jobs som ekstern og freelanceunderviser, oversætter osv. fordi jeg vil have tid til at blive god til at skrive. Men jeg har somme tider tænkt på om det ikke bare var en tosset ide at skrive, og jeg hellere måtte få et

fast fuldtidsjob. Men nu stopper jeg aldrig med at skrive ...

Kender du eller driver du omgang med andre horror-/fantastik-forfattere?

Jeg kender desværre ikke nogen personligt, det kunne jeg ellers godt tænke mig. Men jeg har kontakt pr. mail med forfatteren Carina Evytt (som har skrevet den fremragende gyser *Let Bytte*). Vi læser hinandens ting og kommer med input. Hendes skarpe øjne har været en stor hjælp for mig.

Dyrker du de andre fantastiske genrer (som læser såvel som forfatter), eller er du straight horrormand?

Straight horrormand. Jeg skriver i hvert fald ikke andet. Alle mine ideer har horror i sig, jeg kan ikke huske jeg har fået én eneste uden det islæt. Det hænger nok sammen med at jeg elsker genren, jeg er afhængig af den effekt god horror - hvor ens syn på verden for nogle øjeblikke bliver vendt rundt, og man for alvor ser verdens tænder - har på mig og vil hulens gerne se om jeg selv kan skabe den. Desuden kan genren så meget og er så bred at man næsten ikke kan kalde den en genre. Jeg har heller ikke rigtig lyst til at forsøge med andre genrer, min ambition som forfatter er at blive en hamrende dygtig horrorforfatter, som kan skræmme livet af sine læsere. (Dog skal det siges at jeg har skrevet et par science fiction-noveller, men de var ikke så vellykkede. Redaktørerne på de antologier som holdt novelle-konkurrencerne var ikke så begejstrede. De mente dog at jeg skulle sende dem til horrorblade, fordi, det var hvad historierne var efter deres mening - SF-delen spillede 5. violin til horrordelen, og det er nok typisk mig).

Jeg læser rigtig meget - men af de fantastiske genrer kun horror. SF siger mig ikke så meget, fantasy har gjort, men ikke længere (nok fordi jeg ikke har læst noget af det nye).

Hvad er din horror-top-10?

Forfattere

1. Edgar Allan Poe
2. Stephen King
3. Robert Bloch
4. Richard Matheson
5. Dennis Jürgensen
6. M. R. James
7. Le Fanu
8. Peter Straub
9. Algernon Blackwood
10. H. P. Lovecraft

Værker:

1. *Tales of the Grotesque and Arabesque* (Poe)
2. *Pet Sematary* (King)
3. *Summer of Night* (Dan Simmons)
4. *Horror.dk*
5. *Nightmare at 20,000 Feet* (Matheson)
6. *In a Glass Darkly* (Le Fanu)
7. *Ghost Stories of an Antiquary* (James)
8. *Cage of Night* (Ed Gorman)
9. *Collected Stories* (Bloch)
- 10 *Ghost Story* (Straub)

Du skrev speciale om Nathaniel Hawthorne. Hvorfor?

Jeg ville gerne skrive om gotik og meget gerne det særlige Faust/Overreacher motiv/arketype - det at sælge sin sjæl (symbolsk eller reelt) for at opnå det man brændende ønsker. Først ledte jeg efter noget hos Poe, men der var ikke så meget - hos Hawthorne bugnede det med alle mulige inkarnationer af denne arketype - det var især spændende at opdage at Hawthorne så forfatteren som en slags Faust, som symbolsk sælger sin sjæl (del i fællesskabet) for at kunne skrive. Hawthorne brugte gotikken på en speciel måde, ikke til spænding og gys som alle andre, men som morale og symbol. Jeg er aldrig stødt på så fantastisk en atmosfære og stemning som i Hawthornes fortællinger - hans brug af gotisk lyssætning giver mig kuldegysninger af begejstring og gys. Novellerne "Young Goodman Brown," "Dr. Rappacini's Daughter" er novellekunst af ypperste karat og kan læses igen og igen. Hawthorne er desværre ikke så

kendt i Danmark, der findes nogle få optryk af hans noveller på dansk ["Den grå forkæmper" i *Nye Spøgelseshistorier*, Red.] og så romanen *The Scarlet Letter*, men novellerne ... fabelagtige!

Hvis du fik 30 minutter med Poe og Hawthornes spøgelser, hvad ville du da spørge dem om?

Det ved jeg faktisk ikke. Men jeg ville skynde mig at trygle dem om at de ikke måtte gøre mig noget. Hvis det lykkes, vil jeg fortælle dem at deres store ofre for deres kunst rent faktisk bar frugt, at de står knejsende som konger af den litterære gotik og har været en inspiration for tusinde, og deres navne vil leve evigt. Det vil de begge nok kunne lide med deres brændende ambition.

Hvad skriver du på pt. [september 2008]?

Jeg er i gang med det sidste af en historie, som gerne skulle blive en kort horrorroman. Den tager udgangspunkt i noget jeg læste for et års tid siden i en fagbog om kysten ved Vadehavet: I meget gamle dage begravede man hvert syvende år en dreng levende i diget for at forstærke dets modstandskraft. Ud over den historie er jeg ved at redigere en anden horrorroman som indtil videre hedder *Under blodbøgen* - og så må jeg bare håbe at forlaget kan lide teksterne. Mest tid bruger jeg dog på at tvinge min hjerne fra at få flere ideer til noveller, så jeg kan blive færdig med de ovennævnte historier. Men det er svært, jeg har et par ideer der bare kan blive Så uhyggelige at det er svært at dy sig.

Teddy Vork modtager prisen for bedste novelle i Fantastiks novellekonkurrence 2006. ("Frederik og Snemanden" / *Himmelskibet* 12).

HAR DU HØRT HAVFRUERNE SYNGE?

Lars Ahn Pedersen

Denne novelle vandt førstepræmien ved Fantastiks novellekonkurrence 2008. På de følgende sider kan du finde hhv. 2. plads-vinderen, 3. plads-vinderen, vinderen af ungdomskonkurrencen samt de to vindere af hurtigskrivnings-konkurrencen, (I nævnte rækkefølge).

"Er det virkelig nødvendigt med håndjernene?" spørger hun.

"Kun hvis du vil herfra i live," siger han.

De er 12 til stede i rummet. Alle er her af årsager, som kun de selv kender. De har fundet vej hertil gennem et sindrigt net af forbindelser, vennetjenester, lukkede internet-fora, krypterede e-mails, midnats-sms'er og indbetalinger på konti i banker, ingen af dem nogensinde har hørt om eller kan finde oplysninger på. Flere af dem har undervejs frygtet, at de har deltaget i en avanceret version af Nigeria-brevene, men nu står de her - i et lokale, der mest af alt minder om en lounge-udgave af et døds-kammer.

Belysningen er afdæmpet og nøje udtænkt, så man kan se den, man snakker med, men også har mulighed for at trække sig tilbage i små, private kroge. Stolene står langs væggene - designet så komfort og funktionalitet går op i en højere enhed. De ville have pyntet i ethvert hjem, hvis ikke det havde været for læderremmene og håndjernene på armlænene.

"Jeg må huske at få navnet på indretningsarkitekten," lyder det fra en mand i et Armani-jakkesæt. Bemærkningen afstedkommer spredt latter, som dog hurtigt dør hen igen. Stemningen er tydeligvis ikke til småsnak. Enkelte går og nipper til de fade med kunstfærdigt udseende tapas, der er stillet frem, mens andre leger nervøst med flaskerne med kildevand.

Alle vender sig, da en dør går op, og to personer klædt helt i hvidt, en mand og en kvinde,

kommer ind. De giver tegn til, at folk skal sætte sig i stolene. Alle finder hen til deres plads. Ingen stiller spørgsmål. Udførlige instruktioner om aftenens forløb blev for seks timer siden lagt ud på en hjemmeside, der blev lukket igen efter 10 minutter. Manden og kvinden går rundt til alle og sikrer sig, at de sidder så behageligt som muligt og er spændt ordentligt fast. Derefter låser de håndjernene og forlader lokalet.

De 12 sidder tilbage. Nogle lukker øjnene, andre stirrer ud i luften. Enkelte kigger på hinanden. Så begynder sangen...

Det sidste, Manu hørte, inden de punkterede hans trommehinder, var hans mors gråd. Når han drømmer, er det stadig den lyd, der fremstår klarest. Han hører også andet: Fuglesang, bølgebrus, vinden, gamle popsange, børnelatter... men ingen af dem går igennem på samme måde. Af en eller anden grund kan Manu ikke huske sin mors stemme. Han ser hende for sig i drømmene, ser hendes tårer, hører hendes gråd, ser hende løfte sit hoved, ser hendes triste smil, ser hende åbne munden, og lige før ordene er på vej ud, vågner Manu op til en verden af stilhed.

Han står op kort før daggry, vasker sig, spiser morgenmad og tjekker, at der ikke er kommet

yderligere beskeder siden i aftes. Det er der ikke. Bestillingen står ved magt. Han klæder sig på og pakker sit udstyr, inden han forlader hytten. På vej ned til havnen passerer han sin søsters hus. Der er lys i vinduet, så enten er hun allerede ved at gøre klar til at sende børnene i skole, eller også har hans far endnu en gang siddet oppe hele natten.

De to andre er allerede ankommet, da Manu når ned til båden. Han kender lydmanden fra tidligere, men fotografen er helt ny. Han hilser uden at give hånd.

"Er han o.k.?" spørger han lydmanden på tegnsprog.

"Ingen anelse. Har aldrig arbejdet med ham før. Jeg tror, han har betalt for at komme med på turen," svarer lydmanden tilbage på samme måde. Ingen grund til at afsløre over for fotografen, at Manu også kan mundaflæse.

Manu sukker. Han havde håbet på en let tur. Nu tvivler han på, at de kan være tilbage inden middagstid. Fotografen ser bekymret ud. Han stiller lydmanden et spørgsmål og får tilsyneladende et svar, der beroliger ham.

De går ombord i båden og sejler ud. Solen er først lige ved at stå op i horisonten. Hvis oplysningerne fra Manus kilde holder stik, har de et par timers sejlads foran sig, før de er fremme ved stedet. Lydmanden lægger sig til at sove på dækket, mens fotografen er rastløs og konstant tjekker sit udstyr. Han bider negle, vipper med fødderne, går rundt, sætter sig ned, rejser sig op og går rundt igen. Manu føler en ubændig trang til at smide ham overbord.

Da de er cirka en halv time fra målet, vågner lydmanden og går i gang med sine forberedelser. Han sætter sit udstyr op, foretager lydprøver og justerer på knapperne, før han erklærer sig tilfreds. Fotografen har for længst gjort det samme, men føler alligevel trang

til at sikre sig, at alle fem kameraer ombord fungerer.

Manu begynder at kunne ane klippeøen i det fjerne. Han stopper båden og giver signal til de andre om, at de skal gøre sig klar. Lydmanden sætter sig i sin stol og tager høretelefonerne på. Manu sørger for, at han er spændt fast. Han har engang spurgt ham, hvad det er for noget musik, han spiller i dem.

"Wagner," lød svaret. De fleste lydmand, Manu har haft ombord, foretrækker hård rock eller heavy metal, som regel Metallica. Manu har aldrig hørt deres musik.

Derefter går han hen til fotografen og gentager proceduren. Manden virker mere rolig nu, som om ventetiden har tappet ham for energi. Manu peger på sine ører.

"Han vil vide, hvad du hører," siger lydmanden til fotografen.

Manden kigger uforstående på dem. Lydmanden ser på Manu og trækker blot på skuldrene. De sejler videre. Båden er stadig et stykke fra øen, da Manu får øje på dem. De er tre, alle hunner. Selv om det er mere end 30 år siden, hans far viste ham de første, bliver han stadig lige betaget, når han ser dem. Han studerer trioens gennem sin kikkert. De er alle i 20'erne, men han vurderer den ene til at være lidt ældre end de to andre. Måske er de fra samme kuld? Ligheden er i hvert fald slående. Som altid prøver han at sætte sig ud over, hvor smukke de er, og hvor meget de ligner mennesker. Han har haft mænd ombord, der er blevet ophidsede ved synet af de nøgne bryster. Det er et af de få tilfælde, hvor han er glad for, at han har mistet hørelsen. Andre føler sig frastødte af halerne, men Manu finder, at en del af skønheden består i måden, hvorpå solen glinser i skællene.

Trioen opfører sig stadig som om, de ikke har opdaget, at båden nærmer sig, men Manu ved, at det blot er skuespil. Hans båd ligner enhver anden turistbåd og er plastret til med farvestrålende logoer. Som regel er det også turister, han har med ombord. Han gør mine til at ville sejle udenom øen, da de begynder at synge.

Han kigger over på lydmanden, som er fuldt ud koncentreret om sine knapper og displays, alt imens Wagner brager løs i høretelefonerne. Derefter vender han sig mod fotografen... som på en eller anden måde har fået sine hænder fri og nu er ved at løsne sine spænder.

Manu bander indvendigt. Bebrejder sig selv, at han trods alle faresignalerne ikke tjekkede efter, at manden ikke kunne komme fri. Manu griber fat i en kølle, han har med til den slags situationer og går hen til fotografen, som allerede har det ene ben ud over rælingen. Han griber fat i mandens skulder og vender ham håndfast rundt. Manu bliver altid lige overrasket over det tomme blik i deres øjne, men han ved også af bitter erfaring, at de stadig kan gøre modstand, hvis man prøver at forhindre dem i at følge sangen. Han slår fotografen i gulvet med et enkelt velplaceret slag og giver ham ét til for en sikkerheds skyld.

Manu sikrer sig, at kameraerne optager, før han vender tilbage til roret. Båden har direkte kurs mod klipperne, hvilket sådan set også var meningen, men det ville være skæbnens ironi, hvis en mand som Manu rent faktisk gik på grund. Han får rettet båden op i noget nær sidste øjeblik, men manøvren er samtidig med til at advare trioens om, at det ikke er en almindelig besætning, der er ombord. Manu lægger sin hånd på lydmandens skulder og peger over på den bevidstløse fotograf. Lydmanden siger et eller andet ord på fire bogstaver. Manu fører sin hånd hen over halsen. Lydmanden nikker og giver ham o.k.-tegnet. Han har fået det, han skal bruge.

Manu kigger over på øen. De sidder der endnu, men den ældste er begyndt at røre nervøst på sig. Hun løfter sit hoved og ser ham direkte ind i øjnene. Manu slår blikket ned og finder sit gevær frem.

Journalisten ser ud som, han skal til at kaste op. Han har tårer i øjnene.

"Åh Gud, hvor er det for nogle

mennesker, som gør den slags?" gisper han.

Professoren rækker ham en serviet. Erfaringen har lært hende, at hun skal medbringe den slags.

"Mennesker som du og jeg," siger hun.

Francis betragter dem på afstand. Det er ham, som har ført dem herud i dag. Han er lidt overrasket over journalistens reaktion. På forhånd var han nervøs for, at de ikke ville synes, at der var nok at se. Faktisk er der kun blodet tilbage på stenene. Andre gange har han set både hele og halve kroppe efterladt.

Journalisten er stadig ikke kommet sig. "Jamen, hvordan kan de få sig selv til at gøre det?"

"Af de samme årsager som altid. Penge. Udbud og efterspørgsel. Der findes folk, som er villig til at betale dyrt for den slags, og der findes folk, som ikke har råd til at sige nej," siger professoren.

"Du virker ikke specielt berørt af situationen," siger journalisten. Den professionelle distance, som tillader, at han kan lave historier som denne, er ved at være på plads igen.

Professoren trækker på skuldrene. "Hvis jeg skulle fælde en tåre, hver gang jeg så det her, kunne jeg ikke bestille andet," siger hun.

Journalisten rømmer sig. "Det siges, at jægerne kun ved, hvor de skal søge hen, fordi de får oplysninger fra ansatte på forskningscentre, der overvåger bestanden".

"Det kan jeg desværre ikke afvise," siger professoren.

"Er det alt, hvad du har at sige til det?"

"Jeg kan kun sige, at vi løbende gennemfører interne undersøgelser, der skal afsløre, om der finder illegale udvekslinger af data sted. Vi fanger en gang imellem nogen, men det har desværre ikke den store effekt," siger hun.

Francis lytter med på interviewet. De virker til at have glemt, han er til stede, eller også går de bare ud fra, at han ikke forstår dem. Han kender flere, som arbejder på det lokale center. Mange af dem tjener lidt ekstra ved at tippe skipperne på turistbådene om,

hvor de skal sejle hen. Og hvad så hvis nogle af dem viser sig at bruge oplysningerne til noget andet? Francis kan høre forargelsen i journalistens stemme og har lyst til at svare ham, men han ved også, at manden aldrig vil forstå ham. Han har aldrig prøvet at gå hele dagen og tænke på, hvor det næste måltid skal komme fra. Han har aldrig hørt sine små søskende græde af sult eller oplevet sine forældre ydmyge sig over for fremmede for håndrører. Han har aldrig set resterne af de sømænd, der driver i land, eller rørt ved bidemærkerne i sin fars rådnede kød. Han har aldrig ligget vågen om natten og spekuleret på, hvad de mon gjorde ved hans mor.

De er på vej væk derfra, da journalisten ser sig tilbage en sidste gang.

"Det undrer mig, at de har taget det hele med. Hvad skal de bruge kødet til?" siger han.

"Jeg bruger al min energi på ikke at tænke på det," siger professoren.

Natalie Murphy stirrer fascineret på væsenet i indhegningen og glemmer næsten helt, hvorfor hun er kommet. Kløerne på forbenene trækker spor i sandet, mens sollyset får musklerne til at træde frem under den gyldne pels på kroppen. Hun lader blikket glide videre op til hovedet med den perfekt holdte fjerpragt, de vagtsomme gule øjne og det skarpe næb, som uden tvivl kan få et bytte fra hinanden på ingen tid.

"Hvor er han smuk," siger hun og vender sig mod Ferrer. "Hvordan forhindrer I ham at flyve væk?"

"Vi klippede hans vinger som spæd," siger Ferrer, og det er alt, hvad der skal til for at bringe hende tilbage til nuet.

De går væk fra griffen og videre ind i parken. Siden hun ankom, har Natalie været vidne til flere vidundere, end de fleste mennesker når at se i løbet af et helt liv. Hun holdt vejret, da hun blev præsenteret for en kentaur og prøvede at holde blikket fra hans lidt for fremtrædende lem. Hun gispede ved synet af sabeltigeren, og hen-

des hjerne slog kolbøtter, da hun blev ført forbi en flok af den ellers uddøde dodo.

Men hun har også set udstoppe- de enhjørninger, en trone af elfenben og et trofærum, som fik kvalmen til at stige helt op i hendes hals. Og gennem hele turen er Ferrer ikke veget så meget som en meter fra hende.

Hvis hun ikke hadede ham i forvejen, vidste hun, at hun ville gøre det, da han tog imod hende ved indgangen. Som om tanken om hans arbejdsgiver ikke er nok, er der den skodesløse måde, han bærer sit designer-jakkesæt på - en facon der efterlader indtrykket af, at det var noget, han tilfældigt hev ud af klædeskabet i morges. Læg dertil de manicurerede negle, de håndsuede sko, det glinsende hår, hans insisteren på at bruge hendes efternavn, samt - og det er den detalje, som bringer hendes pis allermest i kog - den diskrete piercing ved øjenbrynet, der lige som skal signalere, at hey-det-kan-godt-være-at-mit-jakkesæt-har-kostet-mere-end-din-månedsløn-men-jeg-har-ikke-solgt-helt-ud-endnu. Det ville i det mindste være til at bære, hvis det ikke var fordi, at de fra i dag af er kolleger.

Natalie har stadig svært ved at fatte, at de lod hende slippe igen. Hun havde forventet en uendelig række af dydbeborende interviews og personlighedstests, men fik jobbet efter blot tre, skuffende ordinære ansættelsessamtaler. Hun ved, at hun har CV'et og kvalifikationerne til opgaven, men hun ved også, at andre ville have sorteret hende fra allerede inden første runde.

Selv om hun har gjort sit bedste for at se så præsenteret ud som muligt, er der kun så meget, hun kan gøre for at skjule tatoveringerne, det farvede hår og piercingerne (det var som om, noget gik tabt i hende, da hun så Ferrers).

"Tror du ikke, at jeg er for, øh, *outreret* til deres smag?" havde hun spurgt Jasper, da han fortalte hende om planen, mens de lå i sengen.

"Du er tværtimod perfekt," havde han sagt. "Du er det sidste, de

forventer, vi vil sende. Netop fordi du er så åbenlys".

Typisk mænd at anvende så omvendt en logik, havde hun tænkt, men nu er hun her, og hendes celle af dyreværnsaktivister har pludselig fået placeret en insider i den mest myteomspundne af alle illegale zoologiske samlinger i verdenen.

Hun smiler ved tanken og bliver endnu en gang bevidst om Ferrers nærhed. Han taler nærmest i ét væk, og det sidste kvarter har hun bare sørget for at komme med et par strategisk placerede lyde for at give indtryk af, at hun lytter efter.

"... brud på Washington-konventionen. Tværtimod ser vi os som garanten for, at der ikke er flere dyrearter, som uddør. Uden os ville pandaen ikke være andet end et symbol i Verdensnaturfondens logo. Et hedengangent minde om noget, der engang var til. Det ville selvfølgelig ikke være helt upassende i den sammenhæng. Det kunne tilføre deres logo et skær af tragedie og ..."

Skinhellige nar. Hun beslutter, at hun har hørt nok.

"Hvornår kan jeg få dem at se?"

Han stopper op, lidt forbløffet, nærmest som om han helt havde glemt, at det var hende, han talte til. Sprækken i facaden er der et enkelt hjerteslag, så er den smilende maske tilbage.

"Et par minutters gang endnu," siger han. "Utålmodig, Murphy?"

"Jeg har ventet hele mit liv på det her," siger hun i fuld overensstemmelse med sandheden. Hun troede, hun var nervøs, da hun stod ved indgangen, men hun må erkende, at knuden i hendes mave ikke skyldes angsten for at blive afsløret, men udsigten til langt om længe at se dem på nært hold.

Ferrer ler, men nu er hun for fokuseret på det forestående møde til, at hun lader sig genere af det. "I marinbiologer er noget for jer selv," siger han. "Jeg så nogle af de andre ansøgere. Et par af dem så virkelig ud som om, de ville trives bedre i saltvand end på land."

Hun skal til at svare, da de drejer om et hjørne, og pludselig står

hun foran havet, komplet med sandstrand, bølgeskulp og horisont.

"Hvordan...?" udbryder hun med tanke på, at de befinder sig midt inde i landet.

"Imponerende, ikke sandt? Det, du ser foran dig, Murphy, er i virkeligheden blot et kæmpe bassin fyldt med havvand. Illusionen om havet bevares ved hjælp af snedigt konstrueret spejlsystem, som vi fik en af verdens førende magikere - jeg siger ikke hvem - til at designe," siger Ferrer ikke uden en vis stolthed i stemmen.

Han guider hende hen til en lille badehytte, der viser sig at indeholde en elevator. Det siger noget om Natalies dag, at det er det *mindst* usædvanlige, hun indtil videre har set. Turen ned varer under fem sekunder, og da dørene glider til side, træder hun ud i en kæmpe sal badet i blåt, bølgende lys.

"Det er hernede, du kommer til at tilbringe det meste af din tid, Murphy," siger Ferrer, men hun er næsten holdt op med at lytte. I stedet drages hun mod den enorme glastrude, hvis dimensioner hun knapt nok tør gætte på, eller hvor stort et tryk den skal modstå fra de enorme mængder vand i tanken. For dér, inde bag ruden, ser hun dem for første gang i levende live.

De er to - én af hvert køn - og hun ved, at hun lige nu burde spørge sig selv, hvilke ulovlige metoder der er blevet taget i brug for at fange dem, og hvordan nogen kan tillade sig at holde to så smukke væsener i fangenskab, men lige nu handler alt blot om at nyde øjeblikket og indfange hver en bevægelse på nethinden.

Hun har drømt om denne stund, lige siden hun som lille pige fik læst H.C. Andersens eventyr læst op af sin far, så tegnefilmen sammen med veninderne og som teenager fandt ind i videnskabens verden. Men selv ikke hendes mest rosenrøde fantasier har forberedt hende på, hvor elegante og yndefulde de i virkeligheden er. Hvert et svirp med halen, måden deres hår bølgere på, de små vendinger - alt er en hel, lille balletforestilling i sig selv, og hun har

lige sikret sig sæsonkort til første række.

Natalie forsøger at følge dem begge, men hendes opmærksomhed drages mere og mere mod hannen. Hun har set rystede, uskarpe video-optagelser af hunnerne, hun har sågar engang hørt en optagelse af deres sang, men fra nu af hører hun til de få udvalgte, som har set en han. De er, om muligt, i endnu højere grad end hunnerne spundet af det stof, som myter er lavet af, og viser sig så sjældent for mennesker, at adskillige forskere gennem tiderne har stillet spørgsmålstejn ved, om de overhovedet eksisterer. Natalie har endda læst en artikel i et anerkendt videnskabeligt tidsskrift, hvor forfatteren påstod at kunne føre bevis for, at der var tale om en et-kønnet race, og hun kender også skrønerne om, at hunnerne lader sig befrugte af druknede sømænd.

Men her er han så, og hendes hjerte giver et ekstra hop, da han pludselig vender sig om i vandet og kigger i hendes retning.

Kan han se mig? Han kan se mig!

Hun er helt henne ved glasset nu, så tæt på at hendes ånde dugger det, og alle lyde forsvinder, da han svømmer direkte hen mod hende. Han kommer så nær, at hun kan se, at han ikke er helt ung. Hans stærke, senede krop er dækket af ar, han mangler to fingre på venstre hånd, og halefinnen er flosset. Men det, der fanger hende mest, er hans øjne. Måske er det lyset, der spiller hende et puds, men hun har aldrig forestillet sig, at de ville være så blå. Ikke menneskeøjne-blå, men mørkeblå, dybblå, koboltblå. Som at stirre ned i havets dyb...

"Han kan lide dig, Murphy," siger Ferrer, og hun hopper bogstaveligt talt en halv meter op i luften. Han står lige så tæt på hende, som hun er på havmanden. Forskellen er bare, at der ikke er noget glas imellem dem.

Modvilligt lader hun sig føre ud af salen og ned ad en gang. Han viser hende lejligheden med eget bad og køkken - alene badeværelset er større end den lille etværel-

ses, hun lejer lige nu - men mentalt befinder hun sig stadig foran glastruden, og før hun ved af det, står hun pludselig i et helt andet rum. Det er mindre end de øvrige, fyldt med computere, måleudstyr og fladskærme på væggene - så mange at det varer lidt, før det går op for hende, at én af dem ikke er en skærm, men endnu et vindue ud til bassinet. De andre skærme viser forskellige områder af den kunstige, blå verden.

"Dit arbejdsværelse," siger Ferrer.

"Nydeligt," siger hun henkastet, men indvendig er hun ved at boble over af begejstring. Her er udstyr for millioner. Nogle af instrumenterne er så nye, at hun knapt nok aner, hvad de er til for. Ferrer studerer hende med et skævt smil, der burde bekymre hende, men lige nu skal der mere til for at ødelægge hendes humør.

"Ved du, hvorfor du blev udvalgt, Murphy?" siger han.

"Vel sagtens fordi jeg var den bedste," siger hun.

Han nikker. "Også det. Men du havde en ekstra kvalitet, der adskilte dig fra de øvrige kandidater."

"Og det er?" siger hun, mildt irriteret over at hun så let går med på hans spil.

"Du er til salg."

"Hvad for noget?"

"Du hørte mig."

Natalie er målløs. "Prøver du at få mig til at sige op? For det gør jeg ikke. Der skal mere end et røvhul som dig til at få mig væk herfra."

"Det var det, jeg talte om," siger han. "Du vil det her job så meget, Murphy, at du er villig til at gøre alt for at beholde det. Du elsker de væsener derude mere, end du elsker noget menneske. Det var det, vi søgte, og alle vore psykologiske tests understøtter, at du har den rette profil."

"Fuck dig," siger hun og tænker: *Hvilke psykologiske tests? Jeg gennemgik ikke nogle...* før det går op for hende, at de må have skygget hende. Og hvis de har gjort det, ved de så også...?

Ferrer går hen til en af computerne. "Jeg bemærkede, at du til

en af ansættelsessamtalerne fortalte, at hvis du fik stillingen, var deres spisevaner noget af det første, du ville forske i."

"Ja...?" siger hun, forvirret over det pludselige emneskift.

"Lad mig høre din teori."

"Hvad har det med ..."

Ferrer kalder et par nye kamera-vinkler op på skærmene. Et af dem er fra overfladen og viser noget, der ligner et bur, som hænger over vandet. En utydelig, mørk skikkelse kan ses inde bag tremmerne. "Hvis jeg har forstået det ret, arbejder du ud fra en antagelse om, at de ikke kun lever af fisk, men lige som mennesker har brug for en varieret kost. Korrekt, Murphy?"

"Øh, ja." Hun samler sig. "Jeg forsøger at bevise, at de også spiser frugt og grøntsager, og at det er en medvirkende årsag til, at de er en truet art. De udsætter sig for fare ved at nærme sig land, så derfor går de ofte efter mindre både, der transporterer fødevarer mellem øerne."

"Hvad med kød? Spiser de også det?"

"Det er aldrig blevet bevist."

"Man hører ellers historier om halvspiste lig, der driver i land."

Hun ryster på hovedet. "Vandrehistorier. Det er ligesom med hajerne. Begge er blevet ofre for propaganda fabrikeret af fiskeindustrien og krybskytterne, så de har et alibi for deres brutale nedslagtning af..." Hun stopper, inden hun kommer til at afsløre sig selv mere.

Ferrer kigger på hende med et uudgrundeligt blik. "Hvilken passion," siger han. "Hvad siger du til, at vi lader det komme an på en prøve, Murphy?"

"Hvilket?"

"Det er ved at være deres spisetid," siger han.

Oppe på skærmen zoomes der ind på buret. Skikkelsen bliver tydeligere og tydeligere. Først tror hun, der er tale om en kalv eller en gris, men langsomt går det op for hende, at det er en mand. Selv blodet i hans ansigt forhindrer hende ikke i at genkende ham. *Jasper!*

"Vi er ikke naive, Murphy," siger

Ferrer, og der er noget forandret over hans tonefald, noget dødt, der får det til at løbe koldt ned ad ryggen på hende. "Min fantasi rækker desværre ikke til at forestille mig, hvordan I egentlig havde regnet med at gennemføre jeres parodi af en aktion, men det kan du måske fortælle mig?"

Hun ved, hun burde gøre et eller andet. Finde noget, hun kan bruge som våben. Yde modstand. Kæmpe for sagen. Kæmpe for *dem*. Men hun kan blot stirre op på skærmen og Jaspers forvredne ansigt. Hun ser, at hans hænder og fødder er bundet sammen.

"I er sindssyge," siger hun og undrer sig over, hvor rolig hendes stemme lyder. Og samtidig er der en stemme inde i hende, som i endnu roligere tonefald forklarer, at hun aldrig kommer til at holde noget pressemøde. At det ikke bliver hende, som afslører, hvad der foregår inde bag disse mure. At Ferrer har ret. At hendes ønske om at komme tæt på disse væsener, at blive lukket ind i deres verden, i sidste ende tæller mere end loyaliteten over for hendes kammerater, og den mand, som hun har sagt *Jeg elsker dig* til, uden at det har betydet andet end ord for hende. Alligevel gør hun et sidste desperat forsøg på at holde fast i den person, hun troede, hun var, selv om hun ved, at hun lige nu ligger åben og dissekeret foran dem på samme måde, som et af hendes elskede væsener en dag vil gøre det på en metalbriks foran hende. "I kan ikke slippe af sted med det her. Før eller siden vil nogen ..."

Bunden ryger ud af buret, og Jasper er nede i vandet. Hun kan både se ham på skærmene og ud gennem ruden. De er over ham, før hun kan nå at blinke. Kridhvide tænder glinser i solstrålerne fra oven, mens vandet omkring dem piskes rødt på ingen tid og tiltrækker endnu flere. Hun har aldrig set så mange samlet på én gang. Og før hun ved af det, er hun begyndt at tage noter og tjekker, at kameraerne får det hele med. Hun føler sig på én gang fascineret og frastødt af synet og ænses ikke engang, at Ferrer klapper hende på

skulderen.

"Så fik vi vist opklaret det spørgsmål, Murphy," siger han, og Natalie kan blot kigge ud på resterne og spekulere på, hvad det næste måltid mon skal bestå af.

Tyg og slug.

Det er dit mantra. Det er disse ord, som får dig gennem situationer som denne. Det er dem, der har gjort dig i stand til at spise testikler fra fem forskellige pattedyr, drikke okseurin og flagermusblod, bide i et stykke dampende varm, rå sæl-lever på indlandsisen, gnaske kandiserede insekter i Afrika, hælde rådne æg ned i din hals, samt opdage at scenen med den levende blæksprutte i den koreanske film *Oldboy* kan lade sig gøre.

Det var en af dine kolleger, som fortalte dig om stedet, efter at han vendte hjem fra en forretningsrejse til Japan. Du ved, at han gjorde det bevidst for at appellere til et karaktertræk hos dig, som har opnået legendarisk status i din omgangskreds. Nemlig at intet mad er for ulækkert til, at du ikke vil spise det.

Som teenager vandt du klassens respekt, da du på studieturen til Paris bestilte snegle og frølår på en restaurant, og du husker stadig dine kammeraters vantro reaktion, første gang du fortalte dem om en ny spise, der lige var kommet til landet, kaldet sushi ("Rå fisk? Og tang?!! Adr!"). I dag har du besvær med at få dem til at vælge andet, når I går i byen.

Du ser ned på folk, som tager på ferie i udlandet blot for at tilbringe al deres tid ved hotellets pool og spise det samme mad, de kunne have fået derhjemme. Du har tilmed en gang ladet et forhold gå i vasken på den baggrund, fordi hendes nej til at prøve en salat med hakkede vandmænd fik dig til at konkludere, at hun manglede eventyrlyst, og I ikke havde noget til fælles. I dag er du ikke længere så sikker i din sag.

Til gengæld er der ingen tøven, da du træder ind i restauranten. Hvis du ikke vidste bedre, ville du ikke have troet, at dette var andet end et spisested i mellemlejet for turister, som gerne vil smage au-

tentisk, japansk mad, men på den anden side ikke vil betale alt for meget for det. Du bekræfter din bordbestilling hos tjeneren og bliver ført gennem restauranten, som er trekvart fyldt med de førnævnte turister og familier fra den lokale middelklasse. Undervejs får du lige skimtet spisekortet, hvis indhold ikke adskiller sig væsentligt fra det, man kan få på japanske restauranter i Vesten. Men nu er du i Tokyo, og du er ikke rejst over på den anden side af kloden blot for at smage den sædvanlige gang sushi, sashimi og sukiyaki-kombination. Nej, du er ude efter noget helt specielt, og derfor viser tjeneren dig nu ind i et separat lokale, hvor du kan sidde uforstyrret.

Du har lært, at der er retter, som det er bedst ikke at fortælle nogen om. Det gav ikke plusser i karakterbogen hos nogen som helst, da du nævnte, at du havde smagt hvalkød, og det er kun meget få, der ved, at du er til både hund og kat. Men end ikke de vil nogensinde få at vide, hvad du fik serveret i en afsides liggende landsby på Papua Ny Guinea. Det er en hemmelighed, du tager med dig i graven, og selv i dag kan du ikke helt forklare, hvad der fik dig til at gøre det. Til gengæld kan du nu sige til dig selv, at du ved, hvordan menneskekød smager - selv om du ikke helt kan afvise, at du i virkeligheden betalte 500 dollars for en godt kamufleret, stegt pungrotte.

Det står også lysende klart for dig, at det, du får i aften, heller ikke kommer på listen over ekstreme retter, du vil underholde dine venner med ved jeres næste middagsselskab. Tjeneren præsenterer dig kun for vinkortet, eftersom du allerede for en måned siden ringede og afgav din bestilling. Derfor går der heller ikke mere end et kvarter, før de første retter bliver placeret foran dig på bordet.

Siren sashimi, kalder tjeneren de rå stykker og fortæller samtids dig, at du nu ifølge overtroen er godt i gang med at sikre dig evigt liv. Ved første øjekast ligner de enhver anden sashimi-servering, du har fået, men da du tager det

første stykke i munden, kan du godt smage, at konsistensen er anderledes end fisk. Men dette er blot forretten. Den virkelige attraktion - den som vakte din kollegas opmærksomhed, og som du har betalt i dyre domme for at få - dukker først op nu.

Tjeneren placerer fadet foran dig uden et ord, og du har et øjeblik, hvor du bilder dig selv ind, at der var et strøg af foragt over hans attitude. Du laver en mental note om at give ham færre drikkepenge, end du havde regnet med. Men selv dette lille fejltrin skal ikke have lov til at spolere din oplevelse, og du retter din fulde opmærksomhed mod maden.

Du har allerede smagt halen. Nu venter den øvre halvdel. Du lukker øjnene og tager det første stykke kød ind i din mund.

Tyg og slug.

Mørket er faldet på, da Manu endelig kommer hjem. Da han tog af sted i morges, havde han planer om at lægge vejen forbi sin søsters hus og hilse på sin far, men dagens begivenheder har udmattet ham i sådan en grad, at han ikke orker.

Det går ham på, at han var nødt til at bruge to skud på at nedlægge hende. Det første skud sårede hende kun, og han måtte vente til, hun kom op for at trække vejret, før han kunne sætte den anden kugle lige mellem øjnene.

Han spekulerer på, om det er de øjne, han vil se, når han lægger i sengen i nat, og om det er de samme billeder, som holder hans far vågen og til sidst fik ham til at gå i land og overlade båden til Manu.

Fotografen viste sig ikke at have musik i sine høretelefoner. Fjølset havde sat sig for, at han ville høre sangen uden filter. Manu fortryder

næsten, at han ikke bare lod ham hoppe overbord. Som straf lod han fotografen have besværet med at hive liget op ad vandet og bugserer hende ned i kølerummet. Det var tæt på at være det hele værd at se manden kæmpe mod sine brækfornemmelser.

På vej tilbage blev de mødt af en anden båd, hvis besætningsmedlemmer var af en støbning, der gjorde, at fotografen end ikke overvejede at filme dem. To af dem gik ombord medbringende en stor boks halvt fyldt med knust is. Den var tung, men da de forlod Manus båd, var den endnu tunge. Kaptajnen på den anden båd gav Manu en tyk kuvert retur.

Han satte sine to passagerer af på havnen og brugte resten af eftermiddagen på at rense båden for spor. Fotografen havde set bleg ud og været tavs på hele hjemturen, og Manu prøvede at vurdere, om det var slaget eller noget andet, der lå bag. Han signalerede til lydmanden, at han skulle give besked, hvis der opstod problemer.

Inden Manu går i seng, tjekker han sin mail. Der er kommet endnu en bestilling til i morgen. Han sukker. Det er som om, efterspørgslen er steget kraftigt på det seneste. Han renser sit gevær, før han børster tænder.

Trods forventning om det modsatte kommer søvnen hurtigt til Manu denne nat. I sine drømme ser han uendeligt smukke kvinder, der flyder gennem vandet med sørgmodige øjne, men når de åbner munden, er det sin mors gråd, han hører.

Da sangen er overstået, kommer de to hvidklædte hjælpere ind igen. Efter at have sikret sig, at alles helbredstilstand er tilbage til det normale, takker de for i aften og tilføjer, at gæsterne er velkomne til at gå ind i natklubben ved siden af, hvor entréen og den første drink er inkluderet i prisen. Ingen tager imod tilbuddet.

Det er først, da de står ude på gaden igen, at det går op for dem, at hele seancen har taget under en halv time.

"I guder! Jeg har det som om,

jeg har været væk i flere timer," udbryder manden i Armani-jakkensættet. Ingen svarer ham.

Langsomt går de hver til sit med høflige nik som afsked - nogle alene, andre parvis - men ansigtsudtrykkene afslører, at alle fortsat er i færd med at fordøje aftenens oplevelse. Hviskende brudstykker høres, mens de forsvinder ud i mørket.

"...aldrig oplevet noget lignen-

de..."

"...ikke til at sætte ord på..."

"...var helt væk..."

"...ikke sidste gang..."

"...så smukke. Har du set klippet på YouTube?"

"...forfærdeligt, at nogen kan finde på at jage dem..."

"...når jeg kommer hjem, indbetaler jeg et stort beløb til..."

"Hvornår er næste gang?"

PRETTY WOMAN

Helga Berg

Jeg er Simone. Ikke en gang fars hylen op, da jeg gik, kunne bringe mig ud af fatning. De andre venter mig. Jeg lovede at købe colaer med. Der er sikkert gang i den. Ellers skal jeg nok sætte turbo på.

Favnen fuld af colaer og chips og så op og lave fis med de andre. Den snavsede trappe lugter af hvidløg. Næsten lydløst skubber jeg døren til Jonny op.

Vennerne flyder på skumgummimadrasser og gulvpuder. Hurtigt sikrer jeg mig, at Dennis er her, han ligger på maven ovre i hjørnet. Et par putter sig under en dyne. Luften er tyk af røg, som bølger forbi den megastore flad-skærm.

- Det var du ellers længe om, råber en.

- En ulykke. Hørte I ikke ambulancen? Halvhjerner. Shit happens.

De griner fjoget, har hverken hørt eller set noget som helst. Jeg skal sørge for, at de får noget at glo på. De bliver grønne af misundelse fra top til tå.

Jeg kaster popcornposer og litercolaer i armene på dem og smutter hen og skubber lidt til Dennis, så der bliver plads til mig på hans madras. Han langer en arm rundt om mig uden at tage blikket fra skærmen.

- Fy for pokker, har den skide mus nu spredt sit lort igen, vræler jeg og børster hænderne mod hinanden.

Jeg er alt for meget på mærkerne til at sidde stille og få firkantede øjne og springer op foran skærmen. Dennis kan ikke få mig ned igen, selv om han laver kyssemund.

- Se lige mig! Har I rigtig lagt mærke til, hvor smuk jeg er, og hvor godt jeg danser.

Det er midt i Pretty Woman, for en gangs skyld en film, der er værd at se.

Jeg spjætter med benene, de føles enormt stærke. Helt anderledes end de plejer. Jeg kan lave piruetter, jeg kan snurre rundt uden at røre gulvet. Som en akrobat kan jeg sætte af og slå de mest halsbrækkende kolbøtter i luften, inden jeg lander sikkert på benene igen.

Der er også noget dybt underligt ved mine øjne. Det føles, som om de er vokset ud af øjenhulerne og sidder udvendig på hovedet. Synet fejler ikke noget, tværtimod ser jeg meget mere til siderne, end jeg plejer. Helt uden at dreje hovedet.

De måber. I det blå tågelys sidder de der og glor. Både tøser og fyre. Hold kæft hvor de glor. Deres øjne vil svulme og vokse ud over alle bredder. Men der er ikke den beundring i blikkene, jeg venter. Ikke en gang i Dennis'.

- Hvad fanden glor I på?

Surt sætter jeg mig hen i en krog, ser på filmen. Hvad er det også for en kikset måde at gøre

sig bemærket på. Lige foran skærmen, så ikke en kæft kan følge med. Vi kender ellers filmen til bevidstløshed. Jeg er ekset med den historie. Især der hvor hun sidder i forretningen, og de kommer løbende med alle de dyreste kjoler. Hun nikker bare, hvis hun vil have dem.

Jeg prøver at koncentrere mig, men det er pokkers svært, når de alle sammen drejer hovederne og stirrer på mig.

- Jeg vidste ikke, jeg var så interessant, mumler jeg.

- Du eh Simone, Dennis rykker lidt nærmere. - Hvad har du taget?

- Tag lige og styr dig, hvæser jeg. - Hvad regner du mig for?

Min stemme føles underlig hæs, og ordene ligger dybt nede i halsen.

- Hvor ser I fjogede ud, ler jeg.

De er kommet nærmere, begynder at røre ved mig. Jeg kan ikke se, det er ellers den stærke scene, hvor hun bliver slået i gulvet af ham den lede.

- Du har altid været noget for dig selv, snøvler en af pigerne, - men du behøver ikke overdrive. Vi skal nok klappe dig på hovedet alligevel.

- I er bare misundelige, råber jeg. - Ikke en af jer kan snurre rundt i luften og lande på benene.

- Lider du ikke bare en smule af storhedsvanvid, knurrer min værste rival.

- So sorry, mumler jeg, - undskyld

jeg forstyrrede den 17. fremvisning af luderen, der blev til en sva-ne. Følg nu med, så vi kan lure hende kunsten af.

- Dig, du kan højst spille frø i en eller anden tegnefilm, sprutter Jonny.

- Jeg ved godt, det ikke har en skid med virkeligheden at gøre, men vi må sgu da lige se, om han ikke dratter ned af bare højde-skræk.

De fniser øredøvende uden at høre efter.

- Hun har sgu ikke en gang selv fattet en brik.

- Er I høje hele bundtet, har I drukket jer skæve uden at byde mig?

- Hvorfor kvækker du så underligt, fniser Dennis.

- Ræk mig lige flasken, jeg er tørstig.

Den lugter kun af cola. Jeg prøver at sætte den for munden, men spilder alligevel. Bliver meganer-vøs, sådan som de glør.

- Hvilken knap trykker man på for at få hende normal igen?

- Har du glemt din børnelær-dom, du skal sgu da bare kysse hende, mand.

Alle drengene rykker tættere på.

- I kan tro nej.

I et stort spring hopper jeg op foran flimmerkassen.

Nu begynder noget at dæmre. Jeg glør ned ad mig selv. Jeg ejer ikke et par grønne gamacher. De kæmpelår tilhører ikke en teen-ager. Jeg føler forsigtigt på mit ansigt. Munden er bred og alt for stor. Og øjnene er virkelig så udstående, som jeg føler dem.

Der er død stille i rummet. Kun Pretty Woman synger.

Jeg fatter mig hurtigt.

- Kom Dennis, du kan få lov! Vi går udenfor, de andre skal ikke glo imens.

Dennis vrider sig: - Jeg skal ikke nyde noget.

Men de andre råber: - Kom nu Dennis, vis dig som et mandfolk.

Han rejser sig langsomt og følger efter mig. Jeg ved lige, hvor vi skal hen. Det lille gadekær, som ligger for enden af bebyggelsen. Der springer jeg op på en sten. Dennis sætter sig ved siden af mig. Han får et smæk-kys lige midt

på munden, og vi lander i græs-set. Nu er vi to! Hvad det end er for et underligt mareridt, er jeg ikke alene i det.

Da solens stråler vækker os, er vi omgivet af kæmpeskræppeblade, og ænderne er større end os. Vi har fået den normale frøstørrelse.

Dennis og jeg bor nu i en mose. Her er cool for vores frøskikkelser, det lille gadekær var alt for mudret og beskidt. Vi blev fanget af et par drenge med net, mit hjerte hamrede, mens de diskuterede, hvad de ville gøre ved os.

- Nu er det ude med os, Simone, kvækkede Dennis.

- Frøer er fredede, sagde den ene.

- Og hvad så. Vi kan prikke lidt til dem og se, hvad der sker.

- Du er ikke rigtig klog.

Til sidst blev drengene enige om at cykle herhen til mosen med os. Her er meget klarere vand, men det er underligt at se alt i gråt og sort. Mine bagben er stærke. Dennis kvækker højst af alle her, og hans kindposer er seje. Han klammer sig til mig.

Hov, han var tæt på at blive snuppet af hejren. Med et sejt spring dykkede han ned under vandet. Fedt, her ville være ret ensomt uden ham. De andre frøer forstår ikke vores sprog.

En dag satte en mand i ternet jakke medbringende klapstol sig i græsset, mens andre løb rundt og rettede kameraerne mod os. Han snakkede højtlydt:

- Et par talende frøer. Perfekt. Kys miljøet og det kysser igen. Tag nu lige og bliv her, lille frø. Vi kan sgu ikke filme under vandet med det her udstyr. Satans. Så må vi vente. Er der nogen, der har noget myggespray og en kold grøn? Man

må sgu lide for berømmelsen. Det her bliver prime time. Hele nationen dåner. Klistermærker, plastikfrøer, snorkler, cd'er, you name it.

- Lad os nu først se, om folk hopper på den, siger en kamera-mand.

- Det gør de helt klart. Med et frøspring.

- De gør fanden, gør de. Folk er sgu da bedøvende ligeglade med naturen. Bare kulisserne er der. De vil helbredes, vil de. Ha' et evigt liv uden skavanker. Kan du ikke se, mand, man kan sgu da ikke bede til en frø: "Fri min forpinte krop for smerter." "Hjælp mig med at forsage flasken." "Gør mig gravid."

Den ternede ler råt: - Nej især ikke det sidstnævnte.

Surt, at de fik opsporet os. Vi ligner vel de fleste andre frøer. Haps, der var en flue. Hver dag flokkes folk ved søbredden. Horder af nysgerrige. De fleste sætter sig bare og glør, men nogle har net med og prøver at fange os. Det blev helt vildt, da vi havde været i TV. Vi kunne jo ikke blive under vandet hele tiden. Det er det, jeg altid har sagt: Flimmerkassen bevarer naturen, så længe den viser noget, folk gider se.

En dag blev jeg så gal, at jeg råbte:

- Dommedag er nær! Haps.

Folk rendte vildt forvirrede rundt, men allerede næste dag kom dobbelt så mange. Kameraerne snurrede. Og nu stillede de skide journalister spørgsmål. Stak mikrofoner ned i vandet, prøvede at lokke mig nærmere. Alle ville de vide, hvordan man vender tilbage til naturen. Som om jeg var en slags orakel. Jeg lod mig ikke narre, havde set deres net og bu-re. Men jeg gav dem det rigtige svar:

- Bliv i jeres huse. Flad ud i kunstigt lys og prop jer med junkfood. Haps. Glo på de andre, til jeres øjne sidder uden på hovedet. Til sidst vil befrielsen komme. Men jeg advarer jer: Ingen ved, hvilken skikkelse I får. Måske bliver I geparder, som er alt for gamle til at spæne hurtigt eller I ender som blinde muldvarpe med maskinøjne. Måske bliver I bare til legesyge

hyæner og vrikkende ænder. Men I skal ikke æde mig. Haps.

Det er ikke sikkert, jeres romantiske drøm går i opfyldelse, så I kan genkende den. Livet i naturen er hårdt slid, afsavn og evig længsel efter det, I forlod. Det er kamp

for overlevelse, fjender er der nok af. Livet i naturen er ikke smukt og blidt som på reklamerne. Haps.

Folk har ikke hørt efter mine advarende ord. De vælter ind i alle mulige forklædninger, mere eller

mindre naturagtige. Til sidst bliver området så proppet, at Dennis og jeg flytter til byen. Der kan vi få flimmerkasserne og supermarkederne næsten for os selv. Jeg drømmer om et behageligt liv, hvor andre optræder for os.

ELSKEREN

Sabina Marinova

Det var en dårlig dag. Ham kom tidligt hjem og pågreb sin kone mistænkeligt upåklædt i en genemsigtig natkjole, hun kun brugte til særlige lejligheder. Ustrakt og med doven Middelhavsposeren i den dyre sofa syntes hun oplagt til sjov. Han kastede et blik på hende. *Åndernes bog* af Allan Kardec. Han rynkede panden. Hvad var meningen? Han undertrykte en trang til at åbne garderobeskabet, hvori elskerne traditionelt boede når husbonden kom hjem.

Mark var en mand i sine bedste alder – syvogfyrre – som i et par år havde bemærket de første sølvgrå hårstrejf. Sammen med dem voksede tvivlen. Ikke at Rose havde givet ham grund til tvivl, men med tiden blomstrede hun mere og mere ... og på det seneste havde hun udvist en ny selvtillid i sine bevægelser. Så kvinder sådan ud, når de udskiftede manden med en endnu uafprøvet seksualitet og en intellektuel elsker?

“Du kunne godt vie mig lidt opmærksomhed,” sagde han.

Hun smed bogen på gulvet. Hendes kinder rødmede. Hun syntes anspændt.

“Tilgiv mig, skat. Jeg bemærkede ikke, at ...”

“Her har vi dit problem. Du er så distraheret. Du har øjensynligt ikke engang lavet aftensmad?”

Rose stivnede.

“Jeg troede, at du kom sent hjem.”

“Skjuler du nogen?”

“Hvad ...?”

Hendes forundring virkede så oprigtig, at Mark Schneider blev eftertænksom. Hun ville ikke vo-

ve, at invitere én hjem; desuden ville portneren, som han plejede at stikke en skilling, have fortalt ham det. Men natkjolen ... Hendes øjne lod ham ikke få fred.

Han vendte sig og forlod stuen. Han ville ikke undskylde sig med, at han var nødt til at arbejde. Han hørte hende rejse sig og krydse gangen, men han vendte sig ikke. Han hængte sin eksklusive, sorte frakke på knagen ved døren og gik så tilbage til stuen. Han kiggede sig ligegyldigt omkring. Malerierne, blomsterne og de dyre møbler gav ham ingen glæde. De var kun købt for at vise respekt. Rose havde valgt dem. Mark huskede stadig tiden efter bryllupsrejsen, da de kom hjem fra Japan (han insisterede på Japan fordi alt andet var en kliché) og viste hende den mægtige lejlighed i byens dyreste kvarter. En lejlighed driven af lys, der skulle møbleres. Han havde ikke skaffet et møbleret hjem, for han tænkte, at Rose havde sin egen smag – ellers havde han ikke giftet sig med hende – og han ville heller ikke at benytte en indretningsarkitekt. Han ville have personligt præg. Og luksus. Han var ligeglad med, hvad hun gjorde, når bare det var dyrt og raffineret. Og anderledes, selvfølgelig. Han ønskede, at deres gæster bemærkede forskellen. Såvel hans hjem som hans hustru skulle afspejle hans succes som forretningsmand. Af samme grund havde han insisteret på, at Rose tog sig af madlavningen og rengøringen. De fleste koner i hans omgangskreds kostede bare rundt med tjenestefolk. Men ikke hans. Hun skulle være anderledes. De

brugte kun folk udefra, når de inviterede på udsøgt middag, og det skete relativt sjældent. Selv da tog hun sig af borddækningen, for han ønskede ikke, at man anså hans kone for ubrugelig.

Mark smed sig tungt i sofaen skænkede sig en flerdobbelt whiskey fra krystalkaraflen, der altid stod klar på det lille hjørnebord. Køkkenredskabers dæmpede kling-klang nåede hans øre. Han greb fjernbetjeneren og tændte for fjernsynet. Programmerne var som altid hysteriske, men han kiggede alligevel med. Noget Hollywood-bras med masser af blod og hjernemasse sprøjtende hid og did. Som om skuespillerne havde hjerner overhovedet ... for ikke at nævne manuskriptforfatterne. De havde ikke frembragt noget seværdigt i årevis. *Hele bundtet skulle spærres inde og tvinges til at se deres eget møg i et års tid.* Ideen fik ham til at smile – han tvivlede på, om nogen kunne overleve det mentalt. Hvis ellers de ikke tog livet af hinanden undervejs.

Han nippede til whiskyen og mærkede den glide ned gennem halsen. Levende, flydende varme. Hans syn fangede bogen, som Rose havde smidt på gulvet. Han samlede den op og bladrede den igennem. *Stakkels mennesker, hvor lidt I dog ved om livets mest almindelige fænomener! I anser jer selv for tilstrækkeligt vidende, men kan ikke besvare de simpleste børne-spørgsmål – hvad drømme er og hvad der sker når man sover.*

Han måtte forbyde hende at læse den slags. Han kastede bogen på bordet i afsky.

“Skat?”

Rose dukkede op i døråbningen. Hun havde smidt natkjolen og trukket i et par slidte cowboybukser. Han måtte indrømme, at hun så fremragende ud for en 34-årig.

“Hvor foretrækker du at spise – her eller i den anden stue?”

“Tak, men jeg er ikke sulten.”

“Men ...”

“Det gik over. Måske spiser jeg noget senere.”

Han ignorerede fornærmelsen, der stod malet på hendes ansigt, og koncentrerede sig om filmen. Men kun tilsyneladende. Den gennemsigtige natkjole lod ham ikke få fred. Hun havde haft den på mens han var væk, men tog den af efter at han kom hjem.

Senere samme nat, da han legede med hendes bryster, ville brystvorterne ikke stivne. Hun gav sig hen til ham uden begær. Mark var vred. Ham tog hende, og selvom han skulle tidligt op, fortsatte han til hun fik orgasme. Det tog lang tid, og hun havde åbenbart ikke lyst, men hendes forskræmte afværgeforsøg gjorde ham bare mere stædig. Han besluttede sig for at udmatte hende og stødte til med en veltrænet gymnasts styrke, indtil han mærkede hendes vagina-muskler trække sig sammen. Så omfavnede han Rose og faldt i søvn, mens hun lå og stirrede ud i mørket. Hun følte sig tom.

Flere uger gik og Mark, der var overmandet af arbejde, glemte næsten episoden med natkjolen. Det skyldtes også hans delikate udspørgen af portneren. Rose gik

sjældent ud og kom altid hurtigt hjem, belæsset med nyanskaffelser. Hun havde flere gange haft besøg af en jævnaldrende kvinde. En blikkenslager. Et par veninder til eftermiddags-te. Intet unormalt. Livet gik sin vante gang. Indtil tanken om natkjolen vendte tilbage med fornyet kraft.

Midnat oprandt netop som han krydsede trinnet til entredøren. Han troede, at Rose var gået i seng, men i stedet lød der dæmpet musik. Alle lamperne var tændt. Luften var fyldt med en pirrende duft, han ikke umiddelbart genkendte. Det gik senere op for ham, at det var sandeltræ. *Rose, åh, Rose*, tænkte han, glædeligt overrasket. Hun ventede sikkert på ham, udstrakt på den store seng under satin-sengetøjets skinnende Bordeaux. Han hængte frakken og nærmede sig stille soveværelses-døren. Så hørte han noget, der fik ham til at stivne. Hans kones halvvalte grin. Og nogle ord, han ikke forstod, sagt af en mands-stemme. Og igen, latter.

Han mærkede pulsen banke i tindingerne. Han havde længe frygtet dette øjeblik, men nu, hvor det endelig var oprundet, tøvede han foran døren. Han kunne bare ikke tro, at det skete. Det var sket før; det kunne ske for tusinder af andre mænd, bare ikke for *ham*. Og selvom han aldrig ville indrømme det – behandlede han sin hustru som tyende. Som alt andet, han ejede, var Rose bestemt til at fuldstændiggøre hans brilleren som medejer af et succesfuldt entreprenørfirma. Sidespring var utilgiveligt – ikke fordi hans hjerte ville briste, men fordi han var stolt. Hvad skulle han gøre? Brase ind som en anden hunner-konge og tæve fjolset, der var så uforkrammet at kneppe hans kone i hans egen seng? Gennembanke Rose? Mark bed sig i læben. Nej, hans metoder var mere raffinerede. Men ét var sikkert – de ville begge fortryde det. De ville ...

Pludseligt åbnedes døren og Rose kom til syne, rødmende og med skinnende øjne. Hun blegnede straks hun så Mark.

“Mark, du gjorde mig forskræk-

ket! Hvad ...?”

Han skubbede hende til side og brasede indenfor. Han ventede at se en anden mand på sengen, antageligt nøgen og svedig efter at bollet hans hustru ... men der var ingen. Mark så sig forvildet omkring. Der var tændte stearinlys og sandel-lugten var ubærlig. Sengetøjet på den store dobbeltseng var ét kaos efter nogens skøre rullen omkring. En kold novemberluft stod ind ad det halvåbne vindue; den trak i de skinnende, hvide gardiner. Han skyndte sig derover, men vidste på forhånd, at det var håbløst – soveværelset lå på syvende etage og havde ingen altan. Da bemærkede han, at en af lågene på det firfløjede garderobeskab stod på klem. Han sprang derover, rev lågen op, dykkede ind mellem tøjet og kastede det udenfor. Tomt. Han følte sig som en idiot.

Han vendte sig og stak Rose en lussing.

“Mær!”

“Mark, hvad ...?”

“Jeg hørte jer. Dit grimme ludergrin! Hvor er han?”

“Der er ingen her!”

“Hvor er han?”

“Jeg fatter ikke, hvad du taler om!”

Han trådte nærmere, greb hende om skuldrene og rystede hende.

“Jeg hørte jer snakke! I vidste, at jeg kom hjem og gad ikke engang gemme jer! Hvad regnede du med? At jeg ville bede om skilsmisse og give dig et fedt hustrubidrag? At du kunne kneppe som det passede dig på min regning? Er du træt af mig?”

Han klemte til med alle sine kræfter. Hun jamrede sig.

“Gør det ondt? Det er intet mod, hvad der venter! *Hvor er han?*”

“*Jeg ved det ikke,*” klynkede hun. “*Slå mig ikke! Jeg ved ikke, hvad du taler om! Slip mig!*”

Han skulle lige til at slå hende igen, men hendes protestlyde fik bremsset hans hånd. Hun så hadefuldt på ham, og det var han så uvant med, at han slet ikke forstod det.

“Hvem tror du, du er?” sagde Rose stille. “Jeg er træt af dine

scener. Jeg ventede på dig. Jeg har ikke talt med *nogen*. Jeg læste og hørte musik. Lysene, duftene, var alt sammen for din skyld! *For dig!*"

Hun vendte sig og forlod værelset. Nogle sekunder senere smækkede hoveddøren. Mark blev i soveværelset og overvejede, hvad han skulle gøre. Han følte sig dum og alligevel ville vreden ikke forlade ham. Han var overbevist om, at han havde hørt noget. For en sikkerheds skyld gennemsøgte han værelset igen. Intet. Han kom i tanker om, at hun havde lyttet til musik. Det tomme CD-hylster lå på natbordet. W.J. Marysons *Master Magician*. Det var ikke en af hans favoritter, men Rose fandt ham fremragende. Mark forstod ikke hendes hang til horror-genren eller til fantasy og science fiction. Selv havde han sjældent tid til bøger, men når det skete foretrak han det virkelighedsnære frem for fantasmerne; nogle gode krimier for eksempel. Var det muligt, at mandestemmen kom fra CD'en? Var han virkelig blevet så paranoid?

Ramt af en trang til at spæne ud af værelset gik han ud i entréen og gav sig til at lytte. Total stilhed. Det bekymrede ham. Når Rose var oprørt plejede hun, at låse sig inde i gæsteværelset og græde, men nu var lejligheden fyldt af en håndgribelig og ... Hvad? *Håndgribelig og ildevarslende stilhed*, tænkte han. Noget var galt. Han listede tilbage til soveværelset, mens han lyttede. Han syntes at høre sengen knirke, men selv dét var utydeligt.

Mark genkaldte sig hendes øjnes hadefulde udtryk. Den katteagtige ynde, der var dukket op i hendes bevægelser gennem de sidste uger. Han opgav at lytte og fortrak til stuen, hvor han vane-mæssigt skænkede sig en stiv whisky; men han tændte ikke for fjernsynet. Han ville tilbringe natten alene; havde ikke lyst til at sove i sengen. Altså smed han jakken, løsnede slipset, lagde sig på sofaen og justerede klimaanlægget. Andet kunne han ikke gøre. *Er jeg bange?* tænkte han. *Er jeg begyndt, at frygte min kone?*

Han forkastede tanken og tvang sig selv til ikke at tænke på episoden. Herefter faldt han i søvn.

Mark blev vækket af støj. Først forstod han ikke, hvor han var, men huskede det så. Mørke. Hans krop værkede efter den umagelige stilling. Urets lysende tal viste lidt over tre. Han var tørstig. Han stod op og skænkede sig et glas mineralvand fra baren. Så hørte han det. Meget tydeligt. Mørke. En mands latter nåede ham som gennem tykke vattæpper, men efterlod ingen tvivl. Han løb ud i entréen. Fra soveværelset – *deres soveværelse* – strømmede musik. Og en mandelatter. Adskillige, klart udtalte ord fik ham til at stivne.

... åben dig ... luk mig ind i din krop ...

Lyset skinnede ud under dørtrinnet. Han skubbede døren op og brasede ind. Synet fik det til at løbe ham koldt ned ad ryggen.

På sengen lå en komplet nøgen mand. Hans huds blegthed blev understreget af satin-sengetøjets intense farve. Aflangt ansigt med fine læber og skarpe kindben. Han æltede Roses bryster mens hun red på ham. Hendes hoved var bøjet bagover, hun bevægede sig hurtigt og rytmisk.

I samme øjeblik Mark trådte ind i værelset vendte manden hovedet og stirrede ind i hans øjne. Mark følte det, som et slag. Rose vendte sig også, men afbrød ikke sine bevægelser. Kun halvdelen af hendes ansigt var menneskeligt.

Manden under hende smilede. Mark skreg.

Han vågnede badet i sved. Sytten minutter over fire. Han lyttede. Intet. Han satte sig op, fik øje på whisky-glasset og tømte det i ét drag.

Jeg bliver vanvittig, tænkte han. *Det her må standses.*

Han blev siddende i mørke og gloede, henfaldet i dybe tanker. Pludselig smilede ham. Han vidste, hvad han skulle gøre.

Om morgenen var Roses humør dystert. Hun havde hørt smældet

fra hoveddøren, da Mark gik, men hun forholdt sig passiv.

For lidt lykke i mit liv. Men der var aldrig megen ...

En pludselig, dyb tristhed overvældede hende. Hun genkaldte sig sin barndom, næsten total drænet for kærlighed. Hun havde ikke tænkt over det længe. Hun troede, at hun var kommet over skaderne, som hendes forældre havde forårsaget ... men var det nu også tilfældet? Mark, åh, Mark ... hendes besidderiske og egoistiske mand. I starten havde hun følt sig elsket. Og beskyttet. Hun behøvede ikke, at tænke på penge, men vigtigst – hun havde én til at sørge for hende. Deres forhold var komplet trivielt. Som mange andre par havde de mødt hinanden en lørdag aften på en bar. Hun havde ikke bemærket ham til at starte med og spurgte nu sig selv om det var grunden til, at han stædigt jagtede hende. Blomster, middags-invitationer. En rejse. Præsentation for hans forældre. Rose ville ikke se sine egne forældre. Hun inviterede dem med til bryllupet, men følte det som en pligt hun måtte leve med, ligesom hun måtte leve med tandlægebesøg. Faktisk mente hun ikke, at hun skyldte dem noget. De havde forpestet hendes barndom.

En lampe skinner.

En løftet hånd.

Tætlukkede øjne med det håb, at smerten ikke stikker denne gang.

Rose græd og krummede sig sammen i lagnerne.

Jeg havde glemt ... jeg var bare et barn, en lille, uskyldig pige. Intet barn fortjener at få tæsk! Hvordan kunne det ske ...? Så mange år uden at jeg har ændret mig. Jeg skabte mig et liv, blot for at se det falde fra hinanden igen og ... Gud, jeg er så bange!

Hun græd og faldt efterhånden i søvn. Hun drømte igen om manden. Høj, slank mand med bleg hud. Hans udsøgte læber strakte sig i et smil. Han kaldte på hende. Og hun adlød ...

Da hun vågnede følte hun sig våd i skridtet. Og for første gang i mange dage havde hun fået or-

gasme. En rystende god orgasme, faktisk.

Gennem de følgende uger ændrede Mark sig til ukendelighed. Igen blev han galant, endog mere galant end i starten af deres forhold, og hun antog, at han havde indset, hvor paranoidt han opførte sig. De sov stadig hver for sig, men han protesterede ikke. Hun havde ikke travlt med, at få ham tilbage i sengen, men hun lavede mad og tog sig de huslige gøremål som før. De tilbragte aftenerne sammen foran fjernsynet, fordi Mark – ulig førhen – kom tidligt hjem fra arbejde. Dette imponerede Rose. Om han udspionerede hende? Hun så efter tegn på mistanke i hans øjne og gestikulation, men fandt intet. Som om han virkelig havde ændret sig.

Er det muligt? spurgte hun sig selv. *Er det muligt, at han har forstået, at jeg ikke tilhører hans samling af dyre genstande, men er et menneske med behov for kærlighed?*

Selvfolgelig indfandt buketterne sig igen. Roser, orkidéer. Endog hendes favorit, liljekonvaller. De ankom uden kort, idet Mark ikke brød sig om sentimentalitet, men budskabet var tydeligt nok: han tilbød hende fred. Han undskyldte ikke direkte, men med hans karakter forventede hun det heller ikke. De første dage følte hun sig lykkelig, men senere indså hun, at årenes tomhed ikke sådan lod sig udslette.

Hendes kærlighedshunger havde nok nået tålmodighedsgrænsen, for hun begyndte at få sære drømme; deres detaljer forbløffede hende. I starten var de sjældne, men de begyndte at optræde hyppigere. Hun elskede med den fremmede med de smalle læber. Hun mærkede hans hud duft, hans berøringer, hårdheden af hans penis inde i sig; og hun plejede at vågne, dirrende og gispende efter at blive i drømmen. Til tider sparkede hun dynen af og fandt sine trusser våde af safter ... og hun længtes efter aftenerne, hvor hun kunne gå tidligt i seng og synke ind i hidtil uprøvede nydelser.

Er jeg ved at blive skør? spurgte den unge kvinde sig selv. *Eller er det bare en midtvejs-krise? Men jeg er jo ikke engang ... Hvad forsøger min krop, at sige? Er det bare sex? Eller ... et ny forhold?*

Hun kunne ikke selv forklare det, men ville heller ikke. Hvis hun fortalte Mark om drømmene ville han sige: "Spørg dr. Jensen," hvis råd de havde 'nydt godt af' i årevis. De havde kun besøgt ham enkelte gange; primært fordi Mark mente, at psykologer hørte med til velhaveres livsstil, præcis som læger og massører. Det var et rent prestige-spørgsmål.

Sandheden var, at Rose ikke havde specielt travlt med at slippe de fantastiske nætter. Uanset hvor heftig sex var med hendes mand, kunne det ikke sammenlignes med den fremmede drømmefyrs vilde lidenskab. Hans krop var stålsat og hans begær var nærmest dæmonisk. Det skræmte hende, at hun gradvist blev besat af tanken om ham. Hun begyndte

at anse ham for en virkelig elsker og frygtede, at hendes tilfredse ro satte spor i hendes bevægelser, hvilket ville give hendes mand ny anledning til tvivl og grov optræden. Men mest af alt frygtede hun, at drømmene skulle høre op lige så brat som de begyndte.

Men var de virkelig begyndt pludseligt? Hun huskede det ikke. Det forekom hende, at hun havde drømt om elskereren før. Havde hun mødt ham i det virkelige liv, og hvis så – hvor?

Marks delikate flirteri bekymrede hende. Ikke fordi det var ubehageligt at have sex med ham, men fordi ...

Ja, hvorfor?

Fordi tanken om at sove sammen med ham mens den anden mand tog hende (i søvne) frastødte hende. Men da hun en dag vejede sig på badevægten og så, at hun havde tabt syv kilo, forstod hun, at det var på tide at gøre noget.

Mark spurgte netop sig selv om han skulle sove alene igen denne aften, da han så hende i døråbningsen, iklædt – eller rettere uklædt i – noget der svarede til pornobladenes udsøgte sorte luderundertøj. Han tabte kæben. Han havde set hende sådan ved tidligere lejligheder – bortset fra resten havde Rose den bekvemme tendens til at opføre sig som en mæ i løbetid præcis når det var passende; og bortset fra jobbet, som ikke tillod ham megen fritid, havde dette faktum holdt ham fra interessen i andre kvinder. Dette faktum, såvel som hans afsky for ukendt kvinde kød, der måske bar på skjulte sygdomme. Han gyste ved tanken om de pikke, der havde gæstet deres kroppe. For ikke at nævne andre farer ved sådanne forhold – jaloux ægtemænd var kun en af dem. Værre var dens slags kvinders konstante plagen om dit og dat; klagerne, intimiteten. Mændene hævdede vel, at de var ude efter sex, men faktisk var de ude efter en mental skraldespand. Og Mark havde ikke til hensigt, at ende sådan. Allerede i tyveårsalderen havde han opdaget, at skodesløs sex havde flere ulemper end fordele; en hurtig ejakulation var ikke besværet værd.

Nu betragtede han Rose og følte tre ting: Lettelse over at deres kolde krig var slut. Opstemthed. Og ... forvirring. Der gemte sig en overraskelse i hendes i hendes rolige ynde.

"Mark ..." sagde Rose.

Kun dét. Men han forstod og forblev fanget af en vag fornemmelse. Hun var smuk, og gennem deres ni år lange ægteskab havde hun aldrig forekommet ham smukkere.

Hun trådte nærmere, knælede foran ham, trak hans lynlås ned og hev bukserne af ham. Hun kysede ham ikke, som hun plejede,

og besteg him, spiddede sig selv på ham, uden at klæde sig af, uden at mæle et ord. De greb hinanden og kom næsten samtidigt; bagefter faldt de stakåndede om på sofaen i et kaos af arme, ben og tøj.

Han vidste ikke hvor lang tid, der var gået. Han vågnede gradvist og flyttede hende forsigtigt, sært drænet for energi.

“Skat, åh, du ...”

Hendes kinders rødmen tonede bort.

“Var det godt?”

Spørgsmålet var underligt. Hun kunne sommetider spørge ham, ikke fordi hun behøvede et svar, men fordi hun holdt af at tilfredsstille ham ... og vide det. Men denne gang var der noget ligegyldigt og endda koldt ved hendes stemme. Han indså pludseligt, hvad det var. Det var stemmen fra en luder, der betjente en vigtig kunde, hun ville holde på.

“Du var fantastisk ... men, Gud, jeg er frygtelig træt!”

Hun rejste sig.

“Det var præcis, hvad jeg gerne vil snakke med dig om, Mark. Jeg tror, det er bedst, hvis vi sover hver for sig i en periode.”

Det kom bag på ham. Hans ro forduftede.

“Hvad ævler du om for fanden?”

Rose forsøgte, at ordne sit undertøj.

“Jeg syntes, det var et godt knald.”

Godt?

GODT?!

“Men det ændrer ikke på sagen, gør det? Vores forhold fungerer ikke og jeg er træt af at foregøgle mig selv, at et godt knald løser problemet.”

Knald?!

Vreden strømmede over ham.

“Du ævler som en luder.”

“Jeg formoder, at det er en passende sammenligning, hvis vi husker, hvad vores forhold byggede på fra starten byggede.”

Nu åbnede Mark munden. Rose havde aldrig før tiltalt ham på den måde. Hum læste hans tanker og smilede.

“Tingene ændrer sig, hvad? Det er på tide, at du forstår, at jeg er

en kvinde som fortjener respekt. Derfor beder jeg dig sove alene indtil krisen er overstået.”

“Hvis du ikke havde opført dig som en skoletøs ville krisen aldrig være opstået.”

Hun indstirrede ham koldt.

“kald det, hvad du vil. Jeg har ikke mere, at sige.”

Og det havde hun virkelig ikke.

Hun havde fundet svaret, som hun havde søgt efter. Hun kunne kneppe sin mand, men ville ikke. Noget havde forandret sig i hende. Drømmene ... de havde intet at gøre med mangel på sex, end ikke kærlighed. Hun havde indset det i samme sekund hun, stadig våd efter orgasmen, forestillede sig den fremmede fra hendes drømme og mærkede en velkendt dunken mellem benene. Faktisk kunne hun ikke vente med, at gå i seng. Men hun ville gøre det alene.

Åben dig.

Luk mig ind i dig.

Rose stønnede. Lyset strømmede gennem værelset ... Hun fornemmede det gennem sine lukkede øjenlåg, men åbnede dem ikke. Hun mærkede dynens bøde gliden over sine lår, som om nogen trak den væk.

Jeg drømmer, tænkte hun. Igen denne drøm ...

Hendes krop spændtes og ventede på indtrængerens, men han kom ikke. I stedet mærkede hun hans hænder på brysterne. Han knugede dem ikke, som han plejede, mens han tog hende; han kærtegnede dem end ikke. Han rørte dem ømt og hun bad ham endelig gøre dét, hun havde ventet på. Men han havde ikke travlt. I stedet følte hun hans vægt i sengen ved siden af sig og tænkte, at det alt sammen var for virkeligt.

Magiske Rose, du er skabt til at friste.

Fristelse ...

Hans hvirken indhyllede hende.

Fristelse ... Åben dine øjne. Se på mig.

Hun adlød. Og skreg.

Næste morgen pakkede Mark en kuffert og forlod lejligheden. Rose følte lettelse, da hun fandt med-

delelsen på køleskabet. Den sagde, at det bedste han kunne gøre, var at tage på forretningsrejse for en tid. De kunne tale videre, når han kom hjem, og han håbede, at hun kunne hygge sig alene imens. Det stank af sarkasme. Han bad hende købe nye møbler, gardiner og tapet, for lejligheden trængte til fornyelse. Han kyssede hende og beklagede, at forholdet var forbi.

Rose åbnede køleskabet, tog en karton mælk, skænkede sig et glas og satte sig. Hun huskede, at have drømt noget, men ikke præcis hvad. Kun, at det var om den fremmede, elskeren, som besøgte hende når hun sov.

Når hun sov.

Hun blev pludselig lysvågen.

Når hun sov.

“Nej,” sagde hun, og blev skræmt af hendes egen stemmes uvante klang i stilheden. “Det kan ikke passe. Det er umuligt.”

Hvad var umuligt?

Billeder og citater dukkede frem fra hendes erindring ... erindringer hørt og læst. Hun begyndte at ryste.

Er det muligt?

Hun gik ind i soveværelset og åbnede garderobeskabet.

Imens arbejdede Mark *virkeligt*.

Han havde gennemtænkt det hele. Han gjorde noget, han ikke havde gjort i årevis – han skruede op for bilradioen og sang falskt med. Mark var en konge når det drejede sig om hushandel, men hans sang kunne dræbe et æsel.

Ikke dårligt – forholdets udvikling virkede som en saltvandsindsprøjtning. Det måtte han indrømme. Han var stadig usikker på, om Rose snød ham, men så snart han blev sikker i sin sag ville hun få som fortjent. Sidespring passede ikke hans rennomé og ville få ham til at se tåbelig ud i hans partners øjne. De ville bagtale ham. Mark vidste, at de hadede ham. De var dovne, men frem for at bestille noget misundte de ham og plejede fjendskab bag hans ryg. De påstod, at han pressede dem, men han passede bare sit job. Og afstand var påkrævet. De kunne ikke give ham Dale Carnegies *How to Win Friends and Influence*

People for at antyde noget. Det var utilgiveligt.

Hvis Rose kunne overvære sin mands forretningsmøder ville hun blive stærkt overrasket. For Mark Schneider viste sig ikke på sit eget kontor, men tog til et andet kontor i en mondæn administrationsbygning. Iklædt sin mørke frakke talte han med en almindelig mand, der end ikke bar slips og skjorte. Deres møde varede kun et kvarter, men Mark forlod det med et tilfreds udtryk i ansigtet. Hans hånd legede med et par håndjern han havde i lommen.

Dernæst ringede han til Rose.

“Skat, jeg håber du allerede er begyndt at købe møbler.”

“Faktisk, ja,” grinede hun. “Hvilke farver kunne du tænke dig?”

“Hvorfor vælger du ikke selv nogle? Din smag er nådesløst charmerende.”

“Hvor raffineret!”

“Det er fordi jeg stoler på dig.”

“Så lad mig bekræfte det!” sagde hun og smækkede på.

Mark trykkede et nyt nummer og sagde:

“Kysten er klar.”

Det sidste han behøvede at gøre, var at lade sig eskortere hjem af en mand, der kunne gå for en forretningsforbindelse. Portneren hilste dem velkommen. Hvad ville han mon sige til, at gæstens taske var propfuld af elektronik ... til et særligt formål?

Monteringen tog under ti minutter. Da de var færdige kørte Mark ud til et hotel, hvor han ville vente.

To nætter.

Intet.

Hvorfor? Hvad har jeg gjort?

Tredje nat. Intet. Hendes hjerte slog hektisk.

Den fjerde nat mærkede hun, at han omfavnede hende og vendte sig og så på ham. Hun gengældte hans kys med frygt og affekt, der overvældede hende.

“Hvad er jeg?” spurgte hun, mens hun klemte sig ind til ham.

“Åben dig. Luk mig ind i dig. Igen.”

Hun indvilligede. Det var endnu bedre end i starten. Nu vidste hun det hele. Kun ikke, at hun skreg til

slut.

Mark vågnede til den pludselige ringetone. Fem minutter senere sad han allerede i bilen på vej hjemover, afsindig vred.

“Er det fyren?” havde han spurgt.

Han havde ikke haft nødt til at fortælle detektiven, at der var tale om en bedragerisk kvinde.

“Svært at sige, herr,” sagde manden. “Der er problemer med optagelsen.”

“Problemer? Her betaler jeg i dyre domme, og så siger du, at der er problemer!”

“Det hænder, herr. Støj forekommer. Men hun knepper helt sikkert med én – hun onanerer ikke. Hvis du skynder dig, kan du fange ham. Præcis som du ville.”

“Jeg skal have en optagelse!” råbte Mark. “Få det ordnet! Jeg vil have beviser! Den kælling skal ikke have en rejse efter skilsmissem! Hører du? Intet!”

“Vi gør vores bedste,” svarede manden roligt.

Han trådte stille ind og låste døren bag sig. Grynt. Hans kone stønede. En mørk hinde gled over hans øjne. Han skyndte sig hen til soveværelset, ville åbne døren, men brasede durk ind i den – den var låst. Lydene stoppede. Der blev dødstille.

“Rose! Luk op, din lede sæk! Jeg ved, du er derinde!”

Intet. Så hans kones stemme:

“Mark?”

Hun lød som om hun vågnede efter en længere søvn. Den sårede uskyldighed. Det gjorde ham endnu vredere. Han sparkede døren op. Rose lå på sengen. Hendes svedige nøgenhed glødede som mælk over satinen.

“Mark, hvad ...?”

Han trak hende op, tvang hendes hænder om på ryggen og låste dem sammen med håndjernerne. Hun protesterede ikke. Klædeskabets dør stod på klem.

“Du er sindssyg.”

“Hvor er han?”

“Han?”

“Lyv ikke, kælling, jeg ved han er her. Jeg hørte jer kneppe!”

“Det er en misforståelse. Jeg ...”

Han stak hende en lussing.

“Du kommer med mig.”

“Dildoen, Mark,” hulkede hun grådkvalt, “jeg brugte dildoen. Den ligger her i sengen. Jeg ... jeg savnede dig, hører du? Jeg brugte dildoen! Hold op med at slå!”

Uden at ænse hendes ord trak han hende efter sig. Han smed hende på stuegulvet, trak bæltet ud af sin frakke og bandt hendes fødder. Hendes kinder var begyndt at hæve og hun blødte fra mundvigen.

“Så,” var hans eneste ord.

Han forlod hende og gav sig til at gennemsøge lejligheden meter efter meter. Der lå ingen dildo i sengen, men han havde heller ikke ventet andet. Han flåede lågen til garderobeskabet op. Ansigtet på manden, der kiggede tilbage på ham derinde fra, var fuldstændigt afslappet. Selvom Mark havde forberedt sig på det værste trådte han baglæns. Et sekund senere overtog hans vrede.

“Du har kneppet min kone, dit beskidte svin!”

“Åh-ja, mange gange. Og jeg vil kneppe hende igen,” sagde manden og krøb frem fra skabet.

Hans slanke krop var frygtelig bleg. Mark kastede sig over manden, men blev til sin overraskelse smidt tilbage. Han fløj gennem værelset og landede bandende på sengen. Den fremmede nærmede sig, mens han bevidst puffede genstande omkuld undervejs.

“Det var ikke nobelt af dig, Mark. En mand af din status bør vise pli, når han stifter nye bekendtskaber.”

“Svin! Pikspiller! Jeg skal lære dig, din ... Jeg ...”

Manden lænede sig over Mark og greb hans hænder.

“Åh-ja,” gentog han. “Jeg kneppede hende og kunne godt lide det. Det kunne hun også. Hvad siger du til det?”

Mark brølede. Han forsøgte at vriste sig fri, men hans modstander holdt ham med overmenneskelig styrke.

“Nemlig, Mark,” bekræftede manden. “Det er meget nemmere at tæve konen, er det ikke? Og du bilder dig stadig ind, at jeg er menneskelig? Jeg er en incubus.”

Sådan kalder man os i din verden. Gentag nu: Min kone knepper en incubus."

"Du er sindssyg!" skreg Mark Schneider. "Bare vent! Når jeg er færdig med dig er der ikke en skid tilbage!"

"*Mener du os begge?*" spurgte manden venligt og klemte til om Marks hænder. "*Rose er fantastisk. Du skulle passe bedre på hende. Men jeg hører dig ikke gentage: Min kone knepper en incubus. Sig det, for det bliver meget værre.*"

Mark stønnede.

"Sindssyge stodder! Jeg gentager intet! Intet!"

En vase fløj gennem værelset og smadredes mod væggen, så sengen fyldtes af porcelæns-skår. En anden fulgte umiddelbart efter. Mark Schneider hostede.

"*Du tror mig ikke, hvad? Godt. Nu skal du se mit ansigt.*"

Straks efter skreg Schneider.

"*Jeg venter.*"

"Min kone ... Min kone knepper en incubus!"

"*Igen.*"

"MIN KONE KNEPPER EN INCUBUS!" hulkede Mark med tårer i øjnene.

Lagenet under ham drev af urin. Genstande fløj ubehersket omkring i værelset. Spejlet på toiletbordet sprang med et rabalder.

"Lad mig gå! Be' om! Jeg lader min kone i fred! Du kan tage hende, når du vil! Du kan ..."

"*Jeg formoder, at du vil forsyne hende med penge resten af livet? Små, dumme papirstykker, som I mener har mening. De er vigtige for Rose, er de ikke?*"

Mark tog sig sammen.

"Beskidte luder!" hvæsedes han. "Hun får ikke en klejne! Det hele blev optaget! Alt! Jeg har beviser! De vil forstå, hvad der skete og tilintetgøre dig ..."

"*Forkert,*" grinede manden.

Hans læber lignede dybfrosne kødstrimler. "*Kun din stemme blev optaget. Jeg fik dig til at sige rigeligt. De finder Rose gennem banket og bundet, og de vil tro, at du er blevet gal. Men ikke nok med det ... Ved du, hvad 'incubus' betyder?*"

Mark følte sig kold. Et maleri ramte gulvet.

"En vampyr ... du knepper ... kvinder ... du tærer på deres energi ..."

"*Mere eller mindre,*" samtykkede skabningen. "*Men folkloren tager fejl. Incubus knepper hvem han vil. Selv arrogante chauvinister som dig, Mark. Og det slår mig, at du hellere må få det at føle.*"

Mark Schneider udstødte skrig efter skrig.

Inde i stuen klukkede Rose Schneider af grin.

SITESSA

Lærke Rasmussen

Det havde vist været solskin. Jorden var i hvert fald tør. Mine indre regnskyer kunne desværre ikke lette. Det var ikke så underligt, for foran mig lå dragegården, og inde i gården lå fem meget sultne drager, der ventede på at dele en tyveårig kvinde i mellem sig. Jeg havde hørt rygter om dragerne, men aldrig set dem. Det var godt det samme. Jeg havde på fornemmelsen, at det var bedst, hvis jeg havde vidst, lidt mindre end jeg gjorde. Jeg kom pludselig i tanke, om en remse en gammel mand havde sagt engang. Det havde vist lydt noget i retningen af: "Koldt jern og blanke sværd, spørg et faderløst barn hvad det er værd, prisen det er brand og blod, spørg en død mand har han råd." Jeg er ikke alene faderløs, jeg er forældreløs. Min mor døde, da jeg var fem år, og havde det ikke været, for min far og en barmhjertig krig, var jeg også død. Lige i det øjeblik ville jeg ønske, jeg var død.

Hvis jeg var død, havde jeg ikke haft råd til et sværd, og prisen havde så sandelig været brand og blod. Faktisk var der ikke sket fantastisk meget, siden jeg var gået ind i hæren. Det var bare ærgerligt, at jeg havde været nødt til at lyve. Oven over porten hang et skilt. Der var indgraveret tre ord: "Visdom, loyalitet, sandhed." Hvor ironisk tænkte jeg surt. Hvis jeg havde været vis, var jeg blevet på slottet. Hvis jeg var sand, var jeg ikke kommet i hæren. Hvis jeg havde været loyal overfor landet, havde jeg slet ikke fået en dødsdom. Hele rækken af forkerte beslutninger tog sin begyndelse en dag for et halvt år siden. En af de skæbnesvangre dage.

Det var en af de morgener, hvor intet fungerede. Min kjole var forsvundet sporløst, og der ventede et bjerg af kartofler, der skulle skrælles. Måske ikke et bjerg, men det så sådan ud. Marte, kok-

kepigen, råbte på mig. "Sitessa, se så at komme i gang. Kartofflerne har aldrig skrællet sig selv, og det kan selv dine heksekunster ikke hjælpe på." Marte kunne godt være venlig, men der gik ikke en eneste dag, hvor hun ikke minde mig om min baggrund. I form af ord som heksekunster. Som om jeg kunne beherske dæmoner. Jeg kunne da slet ikke beherske de mægtige, som var de eneste skadelige. Marte troede at alle saracenere kunne beherske dæmoner. Gid det var så vel. Marte er ikke så overtroisk som nogle, men hun kaster salt over højre skulder, hvis hun skulle spille noget. Jeg gad ikke svare, men spurgte i stedet efter min kjole. Jeg ved ikke, om hun forstod mig, men hun sagde, at den var væk. Som om jeg var åndssvag. Jeg havde ligesom fundet ud af, at min kjole var væk. En tanke jog ned i mig. Hvis jeg ikke havde en kjole, måtte jeg jo tage bukser på.

Jeg havde stadig min fars bukser, og jeg var sikker på, at de passede mig. Jeg var jo tyve år nu. Jeg nåede dårligt hen til mit lille hjørne, før et slag ramte min nakke. Jeg havde efterhånden lært at dukke mig, men slaget kom uventet, og jeg kunne ikke engang se, hvem der slog. Da jeg rejste mig, kiggede Marte med afsky på mig. "Hvorfor har du ikke tøj på?" Som om det ikke var indlysende nok. Jeg havde jo ikke noget tøj. Mit tøj var væk. "Jeg har ikke noget. Mit tøj er væk." Jeg var bevidst om mine rullende r'er og min kraftige accent, men Marte lod ikke til at bemærke noget. Hun stak mig en lussing, gav mig en kniv og pegede på kartoflerne. Så tog hun prinsessens morgenbakke, og gik sin vej. Jeg gik i gang med kartoflerne.

Der gik en rum tid, før Marte vendte tilbage. Det var ikke usædvanligt, men den kjole hun havde med var usædvanlig. Den var af vinrød silke og havde guldtråd broderet ved ærmerne. På selve skørtet hang små perler, som skulle forhindre kjolen i at krølle. Marte begyndte med det samme at sludre om prinsessen frisure, men jeg kunne ikke tage øjnene fra den kjole. Marte måtte vriste kniven ud af min hånd, for jeg var fuldstændig forstenet. Bevares jeg havde set silkekjoler, og i de fem år jeg havde boet på slottet, var moden sikkert ændret, så kjolen var gammel og umoderne, men jeg kunne ikke forstå, hvordan Marte havde fået fat i den. "Sitessa, Sitessa, *Sitessa!*" Det var sjældent, at Marte hævdede stemmen, så det kom lidt bag på mig. "Du er ikke mere køkkenpige. Du er kammertjenerinde." Det var dagens nye ord. Kammertjenerinde. Jeg havde ingen ide om, hvad det var, men Marte sagde, at prinsessen trængte til en kammertjenerinde, og valget var faldet på mig. Jeg forstod ikke hvorfor, men jeg havde ikke noget valg. Jeg skulle hjælpe prinsessen med alt, hvad hun bad mig om. Underligt, men sandt. Kjolen var til mig. Jeg stirrede på Marte, men hun smilede og sagde, at jeg så bedst ud i mørkerøde kjoler. Det ville frem-

hæve min hudfarve. Det var egentlig meget sjovt. De fem år jeg havde boet på slottet, havde jeg gjort alt for at blive usynlig, og nu synes Marte, at min hudfarve skulle fremhæves. "Du er jo faktisk ganske køn," påstod hun, da hun gav mig et lille håndspejl, så jeg kunne se mig selv. Hun redte mit hår og flettede det i en lang fletning, der nåede helt ned til livet. Jeg så mig i spejlet, og skreg ved synet. Jeg kunne slet ikke kende mig selv. Jeg lignede et spøgelse. Min hud var ganske vist lysebrun, men den havde et næsten gennemsigtigt skær, fordi jeg ikke havde set solens stråler i så lang tid. Marte sagde, at jeg skulle tie, og huske ikke at se direkte på prinsessen. Tiltale hende dit og dat, men jeg hørte ikke efter. Jeg var forbavset over min kjole, og forbavset over mit eget udseende. Jeg vidste ikke, at det kom til at ændre mit liv.

Prinsessens kammer var lidt anderledes, end jeg havde forstillet mig. Nu er det jo ikke fordi, min viden om kamre er specielt stor, men alligevel. Prinsessens kammer var nærmere en stue. Jeg synes, den var større end hele mit gamle hus. Det er jo lang tid siden, jeg har set mit hus, og jeg var meget mindre, så måske var værelset dobbelt så stort. Det første jeg lagde mærke til, var væggene. I min verden var vægge ikke noget pænt. Man kunne leve uden dem, hvis det var nødvendigt, men disse vægge! De var pyntet med silkepapir. Jeg fik først senere at vide, at det hed tapet. De var næsten fyldt med smukke malerier, og rundt omkring i selve værelset stod lænestole, sofaer og endda små borde. Jeg er normalt ikke typen der bliver overrasket eller mundlam, men jeg må indrømme at der gik et par minutter, før jeg blev rigtig jaloux. Prinsessen virkede rimelig uberørt af min tilstedeværelse. Hun lå i sin seng under adskillige silketæpper, og så meget lille ud. Først efter endnu fem-ti minutter bestemte hun sig for, at hun skulle op. "Hent mit tøj," sagde hun og så meget hoven ud. Ikke kun hoven. Hun var også falsk. Midt i det hele kom jeg

til at tænke på råddenskab. Der hang en sødlig kvalmende lugt ved hende. Hun kaldte det parfume. Jeg syntes det var hæsligt. Hun pudrede også sit ansigt. Det lignede hun havde en maske på. Hun spillede vist teater altid. Jeg tror aldrig, hun lod nogen komme tæt på. Efter kjolen blev prinsessens gyldne håret blev sat enkelt ned over hendes smukke hår. Det havde samme farve som en moden kornmark. Da jeg så ind i hendes spejl, så jeg at hendes øjne var blå. Men i stedet for at være smukke virkede de kolde. Meget kolde. Faktisk fik jeg kuldegysninger af at se på hende, selv om hendes værelse var varmt. Det vidste jeg jo alt om. Det første jeg havde gjort den morgen, var at fylde mere brænde på den store ovn nede i køkke-net. "Du er ikke herfra," sagde prinsessen pludselig. Det gav et grib i mig. Jeg var langt væk i mine egne tanker. "Er du italiener?" Hun havde vist ikke den største hjerne, eller også har hun bare aldrig set en italiener. Min første tanke var at ryste på hovedet og lade hende gætte sig til min oprindelse, men af en eller anden grund troede jeg, at hun ville have mig i tale. "Jeg er saracener," svarede jeg. De kolde øjne som kun så en ting. Saracener er fjender. "Saracener. Hvorfor er du ikke død?" Det vidste jeg ikke, så jeg trak på skuldrene og vendte mig om for at gå. "Kan du læse?" Spurgte hun. Selvfølgelig kunne jeg læse. Jeg læste faktisk bedre, end jeg talte.

- Ja.

- Følg de instrukser jeg har fået skrevet her. Det er en liste over dine daglige gøremål.

- Tak.

- Dit værelse er inde ved siden af mit. Jeg forventer, at du ellers opholder dig ved siden af mig hele dagen

- Ja deres højhed.

- De har ikke tid til at indrette dem nu. Jeg skal møde i tronsalen og følge min fars opgave. De kommer til at tilbringe meget tid der. Følg med.

Hun gav mig ikke meget betænkningstid. Gik bare hen til døren, som jeg havde åbnet per refleks.

Jeg kunne ikke helt tyde hendes ansigt, men jeg havde på fornemmelsen, at hun ikke stolede på en saracener. Det var ikke så underligt, hvis hendes land var i krig med dem, men jeg mente, at jeg fortjente mere anerkendelse. Jeg fik dog hurtigt lært, at anerkendelse var det sidste, man gav prinsessens kammertjenerinde. Faktisk syntes jeg, at jeg havde været mere værdsat som køkkenpige. Jeg kom aldrig tilbage til køkkenet. Jeg så en sjælden gang Marte, når hun kom op med morgenbakken, men hun lod, som om jeg var luft.

Jeg kunne hurtigt vænne mig til de nye vaner, selvom det var langt fra, hvad jeg plejede. Jeg fandt hurtigt ud af, at jeg måtte vænne mig til kjoler af silke og opsat hår, selvom de ikke var noget, jeg kunne lide. Prinsessen derimod. Jeg tror ikke, der var noget, hun elskede mere. Flere gange om dagen forlangte hun, at jeg ændrede hendes frisure og hendes påklædning. Hun skiftede omtrent fem gange om dagen, hvis man talte hendes prøver med. Hun skulle til en fest snart. Jeg spurgte hende aldrig om noget og svarede kun, hvis hun spurgte mig om noget, der ikke kunne besvares med et nik eller en hovedrystning. Efter næste et måneskifte kom skrædderen med hendes endelige kjole til denne festlighed. Jeg må indrømme, at den var smuk. Den havde samme blå farve som hendes øjne og fremhævede hendes lyse farver. Hun var ældre end mig, og hendes hår nåede helt ned til hendes ankler. Det blev flettet i små fletninger, som blev sat op med sølvnåle, og puttet op under et brillant-besat hårnnet.

Skrædderen så på mig med vurderende øjne, og jeg følte, at han målte mig selvom hans målebånd lå på gulvet, og han havde arme lagt over kors. "Hvad med din lille tjenerinde. Hun skal vel med til festen, men har hun fået en festkjole?" Jeg var efterhånden vant til at blive overrasket, så jeg rystede på hovedet. Så måtte han tolke det, som han ville. Spørgsmålet blev dog hængende i luften indtil prinsessen svarede. "Hun har ingen kjole, for hun skal noget

andet." Hvad det andet var, fik jeg aldrig at vide, for skrædderen rystede på hovedet og sagde: "Din far har sagt, at hun skal med, så jeg har fundet nogle kjoler frem." Han begyndte at trække nogle festkjoler frem fra sin store taske. De var alle meget smukke, men specielt en kjole fangede min opmærksomhed. Den var orange som solen, lige før den går ned. Der var ikke nogen speciel pynt med perler eller små sten som på prinsessens, men jeg var faldet for farven. Derfor var jeg ikke i tvivl, da han spurgte mig, hvilken kjole jeg bedst kunne lide. Han virkede ikke helt tilfreds med valget, men måtte indrømme, at farven klædte mig, og kjolen ikke kunne sidde bedre. Han overtalte mig til at få en ny frisure, i stedet for den tykke fletning, til festen. Jeg vidste ikke helt hvilken frisure men han gav mig et hårnnet, og selvom jeg havde svært ved at sætte det ligeså pænt, som på prinsessen tog jeg det alligevel på til festen. Jeg har ikke fortrudt det.

Festsalen var smuk. Smukkere end da jeg havde set den sidst. Det var min opgave at vise prinsessen hendes plads, så alle tjenerne havde været samlet i salen

dagen før. Det var ved denne lejlighed, jeg havde fået at vide, hvilken begivenhed vi fejrede. Prinsen var kommet hjem fra en farefuld togt i Tyrkiet. De havde mistet mange gode mænd, men havde vundet alligevel. Da det var blevet gjort offentligt, havde alle klappet og set glade ud, men jeg havde en stor klump i halsen og var tæt på at tude. Det var jo mit land, der var blevet ødelagt. Desværre kunne jeg ikke gøre noget, men jeg havde mest lyst til at undgå festen. Efter min mening var der ikke noget at fejre. Jeg var desværre ikke blevet spurgt og måtte delta, hvad enten jeg havde lyst eller ej. Jeg håbede, at festen måtte slutte tidligt for mig, men faktisk blev jeg en af de sidste, der gik, men det var ikke fordi, jeg skulle rydde op.

Prinsen lignede sin søster temmelig meget. Hans hud havde en lidt mørkere nuance end sin søster, men han pudrede sig vel heller ikke så tit. Han havde vel aldrig set en pudderdåse, hvilket var forståeligt. Jeg havde ikke tænkt på, at prinsen og jeg var jævnaldrende. Det var også temmelig ligegyldigt, for han så dårligt til min side. Sådan var det med de fleste mennesker. Enten blev jeg overbegloet, eller også blev jeg ignoreret. Prinsen kastede et foragteligt blik på mig, og ignorerede mig resten af aftenen. Det var der til gengæld en, der ikke gjorde. Prinsens tjener. Han var en af de personer, der ikke kunne tage øjnene fra mig. På et tidspunkt skulle han skænke vin til prinsen. Det gik ikke så godt. Han spildte på dugen den meget hvide dug, og fik flere misbilligende blikke. Prinsens tjener lagde ikke selv mærke til det, men stirrede med åben mund på mig. Det så sjovt ud, at jeg begyndte at grine. Ikke særlig høfligt, men der var ingen, der hørte det. Jeg stoppede hurtigt med grinet, men smilet blev siddende.

Efter middagen var der dans. For hoffet. Tjenerne måtte ikke danse før senere. Ikke at jeg havde noget imod det. Jeg kunne ikke danse, og det ville være pinligt at træde folk over tæerne. Dansen blev åbnet for tjenerne, og hoffet

trak sig tilbage. Nu var det pludselig prinsens tjener, der var i centrum. Han havde også været i Tyrkiet. Jeg indrømmer, at jeg blev virkelig vred på ham.

Pludselig skete der noget. En dame faldt midt under dansen og forstuede anklen. Uheldigvis var det den dame, prinsens tjener dansede med. Det blev forventet, at han blev ved med at danse. Han var trods alt festens hovedperson. Inden jeg vidste af det, stod han foran mig og spurgte, om jeg ville danse. Jeg syntes ikke helt, at jeg kunne afslå foran hundrede mennesker, så jeg lod mig villigt føre ud på dansegulvet. Jeg var bevidst om, at der ikke ville gå lang tid, før jeg trådte ham over tæerne. Jeg håbede, at han var høflig nok til at holde sin mund, og det var han. Jeg var ikke bevidst om det, men mens vi dansede, spurgte han, hvorfor jeg sukkede så dybt. Det var virkeligt pinligt, for det var jo et lettelses suk. Jeg sænkede mit hoved og fortalte ham hviskende grunden. Han smilede me-get bredt, og jeg kunne ikke fatte, hvordan han kunne holde masken. "Du er i det mindste ærlig, sel-vom du er saracener, ikke?" Jeg nikkede til svar. Det var underligt, men jeg var egentlig ikke bange. Hvis det havde været hvilken som helst anden person, ville jeg have rystet af skræk. Pludselig gik det op for mig, at han havde fornærmet mig. Det ville se ud som om, jeg var langsom i opfattelsen, men jeg måtte forsvare mit folk. "Hvorfor tror du ikke, at saracenerne er ærlige? Jeg er da ligeså me-get værd som dig." Jeg var sikker på, at mine øjne lynede af irritation, og at han kunne mærke min vrede gennem min accent, men jeg var fuldstændig ligeglad. "Du er en pige," var hans svar.

- Er piger ikke det samme værd som drenge?

- Nej.

- Hvorfor ikke?

- Piger er svagere. De ville ikke kunne klare at kæmpe. Jeg tror ikke, at piger kan svinge et sværd uden at tabe balancen.

- Jeg kan godt. Jeg kan slå dig i hvilken som helst disciplin.

- Hvad med løb? Hvordan vil du kunne løbe i de sko?

- Jeg smider da skoene, hvis jeg skal løbe. Jeg vil for øvrigt også tage bukser på, hvis vi skulle konkurrere.

- Piger går ikke i bukser.

- Jeg gør, når jeg altså har lyst, men du stoler vel ikke på mig. Jeg er jo saracener.

- Det er ikke det. Jeg har jo sagt, at du er ærlig, men jeg er lige kommet hjem fra Tyrkiet og selv der, går ingen kvinder i bukser.

- Det er altså ikke svært. Jeg tør vædde på, at jeg kan det samme som dig. Hvis ikke jeg er bedre.

- Vil du virkelig vædde?

- Tror du heller ikke, piger kan vædde? Hvad er der i vejen med dit menneskesyn? Det undrer mig, at du ikke er eksploderet, med alle de fordomme du er fyldt med!

- Vi vædder. Skal vi sige i aften på træningspladsen. Jeg skaffer våben og nogle bukser til dig, så du ikke behøver at gå i kjole. Du er for resten ret pæn.

- Tak. Var det en compliment, eller endnu en tankeløs fordom?

- Det var en compliment.

- Tak igen.

- Vi ses til midnat.

- Okay. Vi ses.

Vi dansede resten af aftenen, og jeg var sikker på, at han ikke valgte hurtigløb som en af de kategorier, vi skulle kæmpe i. Jeg var vist lidt for tung til hans tær, trods alt.

Det blev midnat. Jeg havde fået et par bukser på, og kunne næsten ikke holde op med at smile. Det var super dejligt at få et par bukser i stedet for en kjole. Prinsens tjener så lidt skeptisk ud. Han regnede vist ikke med, at jeg stod fast ved mine beslutninger. "Skal vi begynde?" Spurgte jeg, "hvad starter vi med?"

"Bueskydning," blev hans simple svar. Han rakte mig en bue. Den så underlig ud. Jeg vendte og drejede den, og så ud som om, jeg ledte efter noget. "Hvad er der?" Spurgte han.

- Buen er i stykker.

- Nej sådan ser en bue ud, men

det vidste du måske ikke?

- Jeg ved godt, hvordan en bue ser ud. Den buer indad på midten. Det gør, at den skyder længere og rammer mere præcist. Denne her er i stykker.

- De buer du snakker om er saracenske buer. Vi har nogle få, men jeg kunne altså ikke få fat i andre. De få vi har, er meget kostbare.

- Hvad hedder du?

- Det er der ikke særlig mange, der ved. Jeg hedder Damian. Hvad hedder du?

- Sitnessa. Det er et normalt navn i Tyrkiet.

- Sikker. Jeg synes, det er pænt.

- Virkeligt?

- Nej. Jeg prøvede bare at give et kompliment til. I virkeligheden synes jeg bare, det er særpræget.

- På en god eller dårlig måde.

- På en god. Det kan godt være, at jeg er fuld af fordomme, men jeg respekterer folks forskellighed-der.

- Det er selvmodsigende. Du kan ikke mene to ting.

- Skal vi ikke gå i gang?

- Jo lad os bare, men buen er altså stadig i stykker.

Vi skød til måls efter nogle tavler. Jeg var god. Jeg havde prøvet at skyde med bue et par gange før, men ikke særlig meget. Efter et par skud var jeg dog sikker, og ramte plet. Damian så forskrækket ud. Han havde ikke regnet med, at jeg var så god. Jeg smilede triumferende og sagde: "Jeg er ikke som de fleste, men jeg er bedre end dig til bueskydning. Selv med en bue der er i stykker." Han sagde, at vi skulle prøve sværdfægtning.

- Her er dit sværd.

- Det er også i stykker.

- Nej det er ikke.

- Jo det er. Et sværd er buet, så det er nemmere at svinge. Det bliver også bredere, ikke smallere.

- De sværd du snakker om er saracenske. Vi har slet ikke nogen. Vi smelter alle de sværd, som vi vinder.

- Hvorfor det. De saracenske er meget bedre.

- Ja det synes jeg også, men jeg har ikke noget at sige i den sag.

- Kunne du ikke bare gemme et sværd.

- Nej, men jeg kan godt forstå,

hvorfor du er forvirret. Det har ikke noget at gøre med dit køn, din race eller din religion.

- Vi går vel bare i gang, selvom de er i stykker.

Jeg vandt sværdekampen stort. Han troede åbenbart, at jeg kun kunne kæmpe med sværdet. Det eneste jeg gjorde, var at støde hovedet mod hans mave, så han væltede. Jeg snurrede lynhurtigt rundt og plantede sværdspidsen på hans brystkasse. "Okay, du vandt," stønnede han forpustet, da jeg hjalp ham op. "Jeg sagde jo, at jeg var bedre end dig. Hvad væddede vi egentlig?" Spurgte jeg. "Ingen-ting tror jeg," var hans svar. Så kiggede jeg ham ind i øjnene. Jeg ville egentlig svare, men kunne ikke komme på noget. Han havde smukke øjne. De var grønne. Meget smukke, grønne øjne. Pludselig kyssede vi hinanden. Det lyder meget romantisk, at kysse hinanden under stjernernes skær, men vi svedte begge to og var ikke noget særlig kønt syn. Da han flyttede sig væk fra mig, sagde han: "Vil du ikke søge ind som soldat? Jeg skal være kriger næste år, men jeg vil så gerne se dig igen." "Jeg vil også gerne se dig, men en pige kan da ikke blive kriger." "Nej det kan de ikke, men tror du ikke, vi kan snyde lidt. Hvis du klipper dit hår og lader tøjet hænge løst, er der ingen, der opdager noget. Jeg sladrer i hvert fald ikke." "Okay, men jeg kan ikke hedde Sitessa, så hvis nogle spørger, hedder jeg Djaq."

En uge efter søgte jeg optagelse og blev kriger. Det var rart at slippe for fine kjoler, men det var endnu bedre at tilbringe hver eneste dag med Damian. Vi kunne næste ikke slippe hinanden, når vi skiltes om aftenen, men jeg kunne ikke kræve særbehandling uden at virke mistænkelig. Der var mange, der mente, at jeg ikke var stærk nok. Jeg var jo også meget mindre end de granvoksne mænd, men de fleste skiftede mening efter en kamp med mig. Jeg vandt ikke hver gang, men jeg gjorde det så godt jeg kunne.

Selvom jeg nød livet som kriger, var der nogle ting, der var knap så gode. F.eks. så jeg mere til prin-

sen, end jeg brød mig om. Han var meget hoven og meget dygtig. Mit svageste punkt var kamp på hesteryg, men det var prinsens stærkeste. Han havde redet, siden han var barn ligesom mange af de andre krigere. Jeg havde ikke haft adgang til den slags luksus, da jeg var barn. De fleste krigere havde adelig baggrund, og det satte mig endnu lavere i hierarkiet. Min lave højde satte mig også temmelig lavt i hierarkiet, men ellers tænkte de vist ikke nærmere over, hvad den virkelige grund var. Til fods var jeg en af de bedste. Vi trænedes også kampe med to mod en, og selvom jeg var fysisk svagere, kunne jeg godt vinde. Det krævede enormt meget strategi og koncentration, og det trættede mig langt mere end normalt. Når jeg kom sveddryppende fra træning, kunne jeg risikere at møde et meget bekymret blik fra Damian. Han troede vist, at jeg ville bukke under for presset. Det var også stort, altså presset.

En dag fik vi besked fra overkommandoen. Vi skulle eskortere til Tyrkiet for at sætte det afgørende slag ind mod saracenerne. Jeg fik kvalme bare ved tanken. At slå mit eget folk ihjel for at hjælpe de mennesker der havde fanget mig. Det lød skørt i mine ører. Damian kunne godt forstå mig, men han støttede mig ikke.

- Du er nødt til at gøre det. Jeg ved godt, det ikke er rart. Det er aldrig rart at slå mennesker ihjel, men det kan være nødvendigt.

- Det kan godt være, at det er din mening, men du er ikke saracener. Hvis min bror ikke allerede var død, kunne det være, at jeg skulle slå ham ihjel. Jeg kan ikke gøre det.

- Har du en bror?

- Havde. Han blev dræbt, da vi var 9. Min far var læge, og min bror hjalp ham med at behandle sårede krigere. Da han døde, overtog jeg hans plads.

- Vi var 9?

- Vi var tvillinger. Han hed Djaq. Jeg savner ham vildt meget, men det bringer ham ikke tilbage. Nu er jeg blevet ham. Når man har set så mange mennesker dø, som jeg har, lærer man at lægge forti-

den bag sig. Det er hårdt, men nødvendigt.

- Kommer du med til Tyrkiet eller bliver du hjemme?

- At være her er ikke "hjemme" for mig. For øvrigt bliver jeg nødt til at tage med, hvis jeg vil fortsætte som kriger.

- Jeg er glad for at du tager med. Ellers ville jeg savne dig.

- Vi kommer ikke til at se meget til hinanden alligevel, men jeg ville også savne dig.

- Hvis vi dør, så skal du vide, at jeg elsker dig.

- Vi dør ikke, men jeg elsker også dig.

Jeg skulle eskortere prinsen ham selv. Han hakkede på mig hele turen. Det var ikke et spor rart, men jeg bed tænderne sammen, og lettet mit hjerte over for Damian, når vi holdt pauser. Det var en lang tur. Jeg ved ikke, hvad jeg havde ventet. Jeg vidste, at jeg havde rejst langt væk, og det var fem år siden, men alligevel.

Da vi ankom, fik jeg et mindre chok. Alt flød. Mit smukke land med frugtbare marker var blevet til en stor ruin. Afbrændte skeletter af huse der engang havde været beboelige strittede som det eneste op i landskabet. Jeg kunne mærke tårerne presse på. Det, der havde været mit hjem i tankerne, var forvandlet til en slagmark. Da jeg kom ned fra hesten, kunne jeg se, at der havde gået kæmpende folk. Rundt omkring var der stadig blodigt efter døende mennesker. Nogle af de andre krigere råbte og skreg, som om de lige havde vundet et slag. De andre så bare trætte ud, men det var nok på grund af rejsen. Jeg faldt ned på knæ og kunne mærke, hvordan tårerne begyndte at løbe ned ad mine kinder. Damian satte sig på hug, og lagde lidt klodset en hånd på min skulder, men jeg løftede ikke engang hovedet. Det eneste der skete, var at tårerne løb stærkere. "Er det så slemt?" Spurgte han nervøst. "Nej," svarede jeg og græd endnu mere. De andre begyndte at rejse deres telte, så de kunne gå til ro. Damian tilbød at hjælpe mig med mit telt, men jeg rystede bare træt på hovedet og spurgte, om jeg ikke kunne sove

hos ham. Han så skeptisk ud, men gav til sidst efter. Jeg tror, han havde en svaghed for mine store mørke øjne.

Næste dag skulle slaget stå. Stemningen var forandret, men i mine øjne var det ikke til det bedre. De fleste af krigerne pudkede deres sværd eller finpudkede deres teknik. Nogle få af de mest kristne var faldet på knæ og bad om tilgivelse og held i kampen mod fjenden. Jeg havde det virkeligt dårligt og havde mest lyst til at gå i seng igen, men prinsens hovne fjæs fik mig op hurtigere end normalt. Jeg var dog temmelig sikker på, at end ikke det kunne få mig til at dræbe. Saracenerne eller nordmænd. Jeg var i syv sind, men fulgte med strømmen som i en trance. Jeg hørte de andre snakke om "saracener svin," og en "voksende fjende," men jeg reagerede ikke, selvom der foregik en ver-bal tilsvining af mig. Jeg havde haft problemer før, men intet kunne stå mål med dette.

Selv da kampen begyndte, kunne jeg ikke slippe af med min trancetilstand. Sværdekampen var så indgroet, at jeg ligeså godt kunne slås i søvne. Der var ingen strategi, ingen velplacerede slag, bare skrigende stemmer og gloende øjne. Hver gang en saracener mødte mit blik, følte jeg mig som en forræder. Hvis jeg var en mus, var jeg for længst kravlet ind i mit musehul. Jeg følte mig som en forræder. En forræder for to lande. Jeg havde hørt om forrædere før. Straffen var døden, men så langt tænkte jeg ikke. Hvis jeg havde kunnet, havde jeg vel slået flere hundrede ihjel, men det var umuligt. Pludselig mærkede jeg en anderledes modstand i mit sværd end ellers. Det fik mig til at vågne, og der næst brækkede mig. Jeg havde såret et menneske. Jeg tænkte ikke længere på kampen. Inde i mit hoved foregik en anderledes kamp. En kamp for overlevelse. Billeder af min far og sårede mænd fløj gennem mit hoved, og jeg vidste, at jeg ikke kunne lade denne mand dø. Koste hvad det koste ville. Jeg trak saraceneren væk fra kampens hede, og begyndte at helbrede. Det føltes

underligt. At stå og undersøge og hele et sår jeg selv havde lavet. Jeg kæmpede med hans liv i mange ti-mer. Det lykkedes mig at redde ham, men det var åbenbart ikke godt.

Prinsen så mig helbrede saracenernes hærfører, som jeg kunne havde slået ihjel. Det var forræderi, og jeg blev dømt til døden ved øjeblikkelig virkning. Det betød åbenbart, at de ville hugge hovedet af mig. Jeg blev bundet under protester fra de andre krigere og fik bind for øjnene. Da de slæbte mig hen til prinsen, snublede jeg over en sten og faldt i ind vagten. Det overrumpede ham lidt, men da han var kommet sig, opdagede han min lille hemmelighed. Hvis blikke kunne dræbe, havde jeg slået alle mennesker ihjel i miles omkreds med et enkelt blik. Selv prinsen ville dog ikke hugge hovedet af en pige. I dag mener jeg, at det var en fordel.

Da vi var hjemme igen, blev jeg smidt i et fangehul og fik at vide, hvor lang tid jeg havde tilbage. Det ikke særligt opløftende svar var 24 timer. Det hjalp ikke på mit humør, at det var solskin, da jeg stod foran dragegården og ventede på min død. Nu er vi tilbage, hvor vi startede.

To vagter trak slåen til side. Porten åbnede sig langsomt. Jeg mærkede en underlig ro. Ikke fordi jeg havde været specielt bange på noget tidspunkt, men når jeg ved, hvad der sker, tager jeg det roligt. Jeg var sikker på døden, indtil en stemme fik alle til at stoppe midt i deres foretagende. "Stop. Hvis denne kvinde skal dø, tager jeg i døden med hende. Hun er den mest loyale af alle mennesker i denne verden." Stemmen til hørte Damian, og jeg blev meget forbavset. Hvis han virkelig holdt af mig, hvorfor havde han så ikke besøgt mig? Jeg fik dog ikke tid til at tænke nærmere over situationen. Dragerne fandt ud af at porten var åben nok til, at de kunne klemme sig igennem. De havde skæl over hele kroppen ligesom en slange. Jeg blinkede en ekstra gang med øjnene, og sendte Damian et fortvivlet blik. Han svarede med en skuldertrækning. Jeg

har aldrig tilgivet ham den bevægelse. Dragerne var åbenbart sultne for de hvæsende, spyttede og sendte onde blikke med deres gule øjne. Pludselig landede et sværd foran mine fødder. Jeg samlede det op, og smilede stille for mig selv. Et saracener sværd. Jeg stak det i den nærmeste drages hals og løb mod udgangen. Damian stod og ventede, og uden at tænke nærmere over situationen trak jeg ham ud i skoven ud i skoven. Først anede jeg ikke, hvad vi skulle gøre. Damian gloede på mig, som om jeg var en dæmon.

- Er du klar over, hvad har du har gjort? Nu skal vi begge to dø.

- Var det dig der kastede sværdet?

- Nej, det var prinsen der tabte sit. Så du ikke hvor tosset han var?

- Hvorfor slog du mig ikke ihjel? Jeg er jo saracener, og du havde ikke noget imod at slå de andre saracener ihjel.

- De var fjenden. Det var du ikke. Jeg er loyal. Mod alle parter.

- Jeg var ikke fjenden, men jeg er en forræder. Nu er du selvmodsigende igen! Det er alligevel svært at se på en døende mand, når jeg har reddet mænd i næsten otte år.

- Blev du først fanget, da du var femten?

- Ja.

- Lignede du en dreng?

- Selvfølgelig. Tror du, at piger får lov til at være læger?

- Nej, men det var også din far, der var læge, ikke dig.

- Piger må heller ikke være assistenter.

- Denne gang får du ikke det sidste ord.

- Jeg får altid det sidste ord, selvom jeg ikke er loyaliteten selv.

Jeg begyndte at samle sten, så jeg kunne lave en bålplads. Damian stod og betragtede mig længe. Så begyndte han at samle brænde. Vi arbejdede i tavshed, indtil et lille bål brændte. Jeg havde det fint. Jeg havde truffet min beslutning, og den kunne ikke ændres. Damian lagde sig ned og faldt i søvn. Jeg synes, han var uforsigtig. At sove så nær et bål kan være farligt. Gnister kan tit, springe længere end man tror. Jeg lagde mere brænde på bålet, og

trak mig et godt stykke væk. Så lagde jeg mig ned og faldt hurtigt i søvn.

Næste dag tog vi tråden op igen. Jeg indrømmer blankt, at jeg har et temperament, jeg ikke kan styre. Jeg sprang på ham, men han var fysiks stærkere. Når jeg er vred, kæmper jeg ikke med teknik. Jeg prøvede at vende mig ligesom ham, men jeg sad fast som i en skruestik. Pludselig lå vi helt stille, og en aften for meget længe siden dukkede op i min hukommelse. Hans greb havde løsnet sig og jeg skubbede ham væk. Da jeg vendte ryggen til ham sagde han: - Hader du mig virkelig?

- Ja. Jeg tager hjem til Tyrkiet. Hvis I har vundet er der vel fred nu?

- Ja, men vi hersker, og du kan ikke gemme dig i Tyrkiet.

- Jeg kender Tyrkiet. Mon ikke de kan bruge en tolk?

- Ikke en fredløs. Du er nødt til at blive.

- Elsker du mig stadig, eller kan du bare lide mig?

- Jeg kan bare lide dig, men det andet kan vel komme med tiden.

- Måske, men venskab varer for evigt. Er vi venner?

- Venner for evigt.

- Hvis vi er venner foreslår jeg, at du laver maden. Jeg er en elendig

kok.

- Du giver aldrig op vel?

- Selvfølgelig ikke. Jeg får altid det sidste ord.

- Du skal være mindre drilsk.

- Hvis du dropper dine mange fordomme.

- Okay, men nogle gange popper de op igen.

- Det gør min drilske side også.

- Det sidste ord igen.

- Væn dig til det. Vi får brug for hinanden nu.

Jeg fik ret, men jeg var heldig. Jeg har et unikt venskab med Damian som intet kan ødelægge. Der er ingen vej tilbage, og for en gangs skyld passer det mig fint.

KAN BAMSER HOLDE OP MED AT SMILE?

Camilla Wandahl

- Jeg gider ikke have sækkesvis af gamle bamser på loftet. Jeg ser på min mor. Hun står bøjet over opvaskemaskinen, mens hun taler, tager den ene tallerken fra køkkenbordet efter den anden og sætter ned i stativet.

- Hvis du ikke sorterer dem i weekenden ryger de alle sammen ud.

Hendes ryg. Det er den, der taler til mig. Sådan har det været, siden Far flyttede.

Mor nævner det aldrig direkte.

Nogen gange kommer det i sådan en bibemærkning, fuldt af vrede-syre, så alle ved, at det er Far hun taler om, men hun siger aldrig hans navn.

"Dengang", siger hun. Eller "mænd", og så er det Far, hun mener.

- Er det ikke synd at smide dem ud? Nogen af dem er jo næsten nye...

Min stemme er lav og har svært ved at overdøve porcelænets klirren og bestikkets skramlen.

Jeg ser Teddy og And for mig. Får ondt i maven.

- Jeg er træt af at have loftet fyldt med ragelse. Tænk hvad vi kunne bruge det til. Vi kunne indrette et

atelier til dig, for eksempel.

Jeg prøver at forestille mig, at jeg står deroppe og maler mine abstrakte fuglebilleder. Det fungerer ligesom ikke. Slet ikke med den knugen jeg har i maven.

- I hvert fald skal det ud. Det er tid til at rydde op i fortiden.

Jeg nikker. Det er jo det, det handler om. Fortiden. Dengang. Før.

Fortiden har mange navne.

- Hvad med de bamser, jeg ikke vil gemme?

Mor vender sig om. Tørre hænderne i viskestykket.

- Dem smider vi på forbrændingen, siger hun.

Weekend. Stille og roligt og lynhurtigt er den kommet nærmere.

Fredag bliver jeg i klubben så længe, at jeg ved, Mor sover, når jeg kommer hjem. Lørdag skriver jeg til Signe, at jeg kommer forbi.

Men det gør jeg ikke. Jeg når kun at tage sko på og hive jakken ned fra knagen. Så er Mor der.

- Hvor skal du hen? spørger hun.

- Jeg har en gammel aftale med Signe.

Jeg gør mig ikke engang den ulejlighed at krydse fingrene.

- Du må ringe og sige, at du kommer senere. Først skal du sortere bamserne.

Jeg ser på mors ansigt. Leder efter noget blødt, noget MOR, noget forståelse.

Men hendes blik er fuldt af Fortid, og så vender hun sig om i døren og går ind i stuen.

Lidt senere kommer hun med stigen. Sætter den i entréen, midt på gulvet. Det er sådan en A-formet trappestige. Så åbner hun loftslemmen og trækker de to trin ned. Fra trappestigen kan man gå direkte op på de to trin og helt op på loftet.

Jeg følger efter Mor derop. Hun tænder lyset på kontakten ved væggen. Det er en pære uden skærm, sat op med ståltråd, og den er fuld af skinnende gult lys, der kaster et hav af sorte skygger efter alle kasserne og sækkene.

- Bamsesækkene er herovre, Mor går hen mod rummets ene hjørne.

Der ligger en hel bunke sorte sække.

- Det er vist de her fire sække, fortsætter Mor.

Jeg nikker, men det kan hun ikke se, for hun står allerede bøjet over

den øverste sæk.

Da hun løfter den, kan jeg lugte støvet. Det kilder og klistrer og får min næse til at stikke. Så vender hun bunden i vejret på posen og hælder alle bamserne ud.

Jeg er ti år. Jeg skal holde fødselsdag, og alle pigerne i klassen kommer. Jeg har planlagt dagen sammen med Mor, købt en ny kjole, selv valgt servietterne. Så kommer Mona. En halv time for tidligt. Jeg ser hende gennem vinduet og ønsker, at det var Signe, der kom for tidligt.

Mona har nye bukser på. Stramme er de, hun har købt dem sammen med sin søster, der går i 7. klasse.

Jeg tager hende med ind på mit værelse, jeg ved ikke, hvad jeg ellers skal gøre.

- Skal vi ikke se at få dem væk?

Hun peger på Teddy og And, men hun mener dem alle sammen. Hele flokken på sengen og alle dem, der sidder på øverste hylde på reolen.

243 er der. Signe og jeg talte dem for nogle måneder siden.

- Hvis Maria og Tine ser dem, synes de helt sikkert, at du er vildt barnlig.

Jeg ser på bamserne. Teddy ser på mig.

Tredive centimeter høj, sorte perleøjne og en broderet mund, der altid smiler.

- Mor har nogle sorte sække, siger jeg, og vender mig væk fra den broderede mund og de sorte perleøjne.

Jeg holdt posen og Maria stod på en stol og væltede alle bamserne fra reolen ned i posen. Bagefter tog hun alle dem på sengen. De sidste vi lagde ned i, var Teddy og And.

Jeg turde ikke spørge, om det ikke var i orden at have et par bamser stående på sengen.

Om aftenen efter fødselsdagen satte Far alle poserne på loftet. Jeg havde svært ved at sove. Det var, som om kulden kom krybende alle de steder, hvor mine bamser plejede at ligge.

Gennem væggen kunne jeg høre Mor og Far skændes.

- Da ikke så tæt på hendes

fødselsdag, sagde Mor,- vi bliver nødt til at vente.

Far sagde ikke noget, eller måske var det bare så lavt, at jeg ikke kunne høre det.

- Du ødelægger vores datters liv, sagde Mor, - og mit med.

Så blev der stille. Men jeg kunne stadig ikke sove.

Jeg tænkte på Teddy og And og savnede dem.

Men det var ikke Far, der kom til at ødelægge mit liv. Han rejste bare.

Mor tager endnu en sæk og vælter bamser ud af den. De ligger på gulvet, kun oplyst af den gule pære. Fulde af sorte skygger, pelsklumper fulde af knus og tårer.

Jeg kigger efter Teddy. Han og And er nok i en anden sæk.

- Hjælper du ikke lige? spørger Mor.

Jeg tager fat i en sæk. Plastikken er klistret, som om støvet har samlet sig til en usynlig hinde uden på det sorte.

Fem år. Det er kun fem år siden, at Fortiden holdt op.

Jeg vælter bamserne ud på gulvet. Teddy kigger op på mig med sorte øjne.

Han smiler ikke længere.

Min mave trækker sig sammen.

- Hvis nu du laver tre bunker, siger Mor og hælder de sidste bamser ud på gulvet, - så kan der være en lille bunke med dem, du gerne vil beholde. Teddy foreksempel...

Mor samler Teddy op og rækker ham til mig. Jeg tager i mod ham.

Ser på hans ansigt.

- Og en bunke med dem, vi skal vaske og give til genbrug, og så en bunke med dem, der er beskidte, ulækre eller grimme, dem smider

vi bare til brandbart, fortsætter Mor.

Jeg ser på Teddy. Hans øjne er kulsorte.

- Jeg tager i Bilka nu, så kan vi spise frokost sammen, når jeg kommer hjem. Så er du nok også næsten færdig.

Jeg ser på bunken mellem os. Bløde arme, runde hoveder og små ben. Pelsklumper.

Mor går hen mod trappen. Så vender hun sig om mod mig.

- Jeg ved godt, at de sidste par år har været hårde for dig, og at det delvist har været min skyld. Men det er slut nu. Det er derfor vi rydder loftet - så vi kan starte på en frisk.

Det er det tætteste hun er kommet på at tale om Fortiden.

- Jeg er ked af, at jeg ikke altid har været der for dig, fortsætter Mor.

Hun ser på mig. Jeg forsøger at smile, men det bliver mest til en grimasse, der i hvert fald ikke når op til øjnene. Så går hun ned ad stigen.

Nogle ting er for store til, at de kan undskyldes. Nogle sår har allerede dannet ar.

Jeg sætter mig på gulvet foran bamsebunken. Lægger Teddy til højre for mig; det må være bunken med dem, jeg vil beholde. Min mobil bipper. Det er Signe. Jeg svarer hende hurtigt:

Jeg kommer ikke i dag alligevel. Min mor siger jeg skal rydde op. Sorry.

Så sænker jeg mobilen.

Og stivner.

Foran mig står Teddy. Med kulsorte øjne fulde af had.

Mit hjerte hamrer, hele min krop dunker af puls. De bevæger sig alle sammen.

Én efter én rejser de sig fra bunken, til de står foran mig, alle sammen. Jeg genkender dem, husker hvornår jeg fik dem, hvad jeg har leget med dem.

Der er fuldstændig stille på loftet. Det eneste jeg hører, er mit hjerteslag.

De bevæger sig. Deler sig. Lægger sig i den bunke, som jeg også ville have lagt dem i.

Mange til brændbart. Få i beholde-bunken.

Min mave er fuldstændig sammenknuget. Hele min krop er som stivnet. Det eneste der bevæger sig er min puls.

Til sidst står de stille. I hver sin bunke. Kun Teddy står tilbage i midten, hans broderede bamsemund smiler igen.

- Undskyld, hvisker jeg.

Han siger ikke noget. Jeg samler min mobil op fra gulvet. Jeg kan se lemmen til højre for mig, jeg må derhen, ned, væk.

Dette sker ikke. Bamser bliver ikke levende.

Men det gør de, og jeg ved det, for jeg har set det. Om natten, når jeg burde sove, men dengang smilede de. Aede mig og trøstede mig, hvis jeg havde været ked af det om dagen.

Lampen blinker. Et øjeblik bliver gult forvandlet til mørke. Totalmørke.

Jeg tænker på solformørkelsen og Far, der sagde, at den var sjælden. Lampen blinker igen. Mørke, lys, mørke.

- Nogle ting er for store til, at de kan undskyldes.

Teddys stemme er venlig, men hans blik er fuldt af sort.

Jeg rejser mig, jeg er meget højere end Teddy, jeg burde ikke være bange.

Så går lyset.

Mørket slutter sig fuldstændigt om mig.

Jeg fumler med min mobil for at slå den lille lampe til, displayet lyser en lille smule op, så bliver den revet fra mig. Jeg snuber. Jeg kan ingenting se. Famler mig frem, jeg må finde lemmen støder ind i en kasse, min fod – vrider om, falder.

Hen over kassen med albuen ned i gulvet. Smerten skyder gennem mig, mit hjerte hamrer.

- Undskyld, hvisker jeg, - undskyld, undskyld, undskyld.

- Nogle gange har såret dannet ar, fortsætter Teddy.

Jeg løfter mig op på albuen og ser i den retning, Teddys stemme kom fra.

Lyset tænder.

Skinrende, gult, pæren er lige over mit ansigt.

En sort sæk er sprættet op og spændt ud foran mig. Teddy holder den ene side. And den anden.

Jeg skriger.

Højt, gennemtrængende, min mund stivner i skriget.

Så kaster de sig over mig, den sorte plastik lukker sig om mit hoved, holder lyset ude, jeg vrider mig, sparker, slår, rammer noget blødt, sparker igen, gisper efter vejret.

Min mund er dækket af plastik, strukket henover mine læber, al ilten er væk. Jeg gisper, men der er ingen luft. De kaster sig over mig alle sammen, presser mig ned mod gulvet...

Lyden af nøglen i døren. Mor, der hænger sin jakke. Mine tanker bliver tågede, Mor sætter bæreposerne i køkkenet, der er frokost i; brød og hamburgerryg... tågen trænger ind i min krop, mit svælg er ved at springe, mine lunger er smerte.

Trin på stigen blander sig med tågen. Mor, skriger jeg uden lyd, Mor.

NEDSAT HASTIGHED

Richard Ipsen

Det var egentlig et tilfælde at Kalle forlod vores verden. Han havde ikke planlagt det. End ikke tænkt over det. Han havde faktisk overhovedet ikke funderet over, at det kunne være muligt – sådan at forlade denne verden. Kalle havde aldrig haft megen fantasi. Det var i al fald hvad Kirsten altid havde sagt, dengang der havde været en Kirsten i hans liv. Før hun pakede det meste af køkkengrejet og hele dagligstuemøblementet og flyttede ind hos Anders. Ham hendes kollega fra skolen. Dagligstuen var stadig helt tom, og Kalle havde heller ikke købt mere køkkentøj. Han klarede sig fint med færdigretter og lidt frugt i ny og næ.

Og så var det, at han forlod os, en torsdag morgen i april med let

støvregn. Det ene øjeblik så var han der, sagde naboen, der havde været ude at lufte sin hund og havde set Kalle stå i stuen. Og så var han pludselig væk. Det kunne jo have været synsbedrag. Naboen var ikke helt ung længere og gik med tykke briller.

Men der havde jo været det der brag samtidigt. Et brag som et jet-fly der gennembrød lydmuren. Stort set alle vinduer i hele nabolaget var knuste. Og Kalle var væk – helt væk.

Kirsten vidste ingenting. Kalle havde hun kun set enkelte gange siden de var gået fra hinanden – og det var efterhånden over to år siden. På Kalles arbejde var der heller ikke megen information at hente. Han havde været et stabilt og velfungerende postbud i man-

ge år, sagde de. Rolig og stille og uden nogle ønsker om forfremmelse. Sådan en lidt fantasiløs fyr, sagde de. Ikke særlig social.

Der var ikke mange venner der kunne give oplysninger om Kalle. Han havde ikke rigtigt nogen venner. Han kom lidt i en lokal lystfiskerklub, men de havde ikke set meget til Kalle i de sidste par sæsoner. En enkelt tur på Øresund efter torsk. En stor havørred engang sidste år. Det var det hele.

Det var først da politiet begyndte at interessere sig for, hvad det var Kalle lavede den morgen han forlod denne verden, at der begyndte at komme lidt gang i efterforskningen.

"Han lavede sådan nogle kinesiske øvelser", sagde naboen. "Tai-chi tror jeg det hedder."

Det viste sig at Kalle havde dyrket tai-chi ret intensivt siden Kirsten havde forladt ham. Det var også en af grundene til at dagligstuen stod tom stadigvæk: Så var det plads til Kalles daglige øvelser.

Kalles tai-chi lærer var en slank sortklædt mand, der kunne bekræfte at Kalle havde været en ihærdig og dygtig deltager på en række kurser og en enkelt sommerlejr sidste år.

"Han begyndte næsten hver dag med at gennemføre et helt slow-set", fortalte læreren.

"Et slow-set?"

"Ja – det klassiske, langsomme program i tai-chi, hvor man kommer igennem over hundrede bevægelser på lidt under en time."

Det var åbenbart det, Kalle havde været i gang med, da han forsvandt. Pludseligt og med et brag. Midt i en tai-chi øvelse var han forsvundet, sporløst. Den hed 'enkelt pisk', den bevægelse han havde lavet da han forsvandt. Det fortalte læreren efter at have snakket med naboen.

"Forsvundet midt i en 'enkelt pisk'. Det giver ikke megen mening", sagde læreren, da politiet forsøgte at forstå lidt mere af, hvad tai-chi gik ud på.

"Og dog", kom læreren pludselig i tanke om. Kalle var blevet meget interesseret i at sænke tempoet når han trænede om morgenen.

"Det var efter at jeg havde været på kursus hos Mester Tung i Los Angeles", fortalte tai-chi læreren. "Jeg kom hjem og fortalte om, at vi havde øvet os i at lave slow-set på halvfems minutter, altså bruge dobbelt så lang tid som ellers. Vi jokede så lidt med, hvor langsomt man egentlig kan gennemføre et slow-set."

"Og hvor langsomt er så det?" spurgte en kriminalbetjent.

Den slanke, sort-klædte mand trak på skuldrene.

"Tjah, det ved jeg egentlig ikke. Mester Tung har mig bekendt kun trænet op til de her halvfems minutter. Men jeg har også kun dyrket tai-chi i femten år. Det er meget jeg ikke ved endnu."

Politiet takkede og sendte en enkelt mand til Mester Tung i Los

Angeles, og han bekræftede hvad Kalles lærer havde sagt.

Og det var så det. Sagen blev henlagt, vinduerne blev reparerede, huset blev solgt og livet gik videre uden Kalle.

Indtil han dukkede op knap seks måneder senere i dagligstuen hos det unge ægtepar der havde købt huset. Han blev ikke så længe. Tredive sekunder sådan cirka. Så var han væk igen. Med et brag så nabolagets vinduer igen gik sig en tur.

Det under ægtepar fik kriseterapi. Det kan være meget chokerende at se et menneske dukke op midt i Tv-avisen – for så at forsvinde igen trediva sekunder efter.

Politiet fik fat i Kalles tai-chi lærer igen og desuden i Mester Tung, der holdt et af sine kurser i Sydsverige. De var nu ikke til megen hjælp – ud over at fastlægge at Kalle vist nok havde været i gang med 'den hvide trane'. Så han var nok lidt længere fremme i slow-settet. Mester Tung henviste dog politiet til en kollega i Wuhan og en erfaren kriminalbetjent tog derned med en tolk.

"Der er et rygte", sagde den spændstige gamle mand.

De sad og slubrede grøn te mens de stirrede ud over Wuhans store Vest-sø. Bag dem trænede en ung mand klædt i hvid satin Kung-fu. En flok skolepiger så beundrende og fnisende til.

"Der er enkelte antydninger i de klassiske værker, men ikke noget entydigt, der peger på at man kan komme igennem muren, hvis

man kommer langt nok ned i tempo."

"Muren?" spurgte inspektøren.

"Den bliver blød, siger de. Tai-chi er en måde at forholde sig til verden på. En måde at være i verden. Energi, forstår De."

Det gjorde inspektøren ikke.

"Jo – kroppens egen energi, dens svingninger. Det er det vi træner. Muskernes hastighed, deres frekvens".

Mere bitter, grøn te blev tyllet ned.

"Verden, vores verden, har også en frekvens. En karakteristisk frekvens."

Den unge mand i hvidt satin stod fastfrosset med et trænings-sværd højt hævet over hovedet. De fnisende skolepiger var gået. Den gamle mand skuttede sig da en kold vind blæste ind fra søen.

"Det er ikke noget vi snakker om. Men der er – rygter. Gamle historier. Om slangekvinden fra Hangzou, for eksempel. Som kom og gik med mægtige brag. Hun blev svigtet i kærlighed – og vendte tilbage i glimt for at hjem søge ham, der havde svigtet."

Kalle var godt nok blevet svigtet – havde nok i al fald følt sig svigtet. Men han hemsøgte i givet fald de forkerte.

"Han vidste ikke, hvad han var i færd med", sagde den gamle og tændte en cigaret. En fisk slog med halen ude i det stille, stålgrå vand.

"Han er faldet ud af denne verden, uden egentlig at ville det. På den anden side: Der var vel ikke meget, der holdt ham her?"

Inspektøren rystede på hovedet. Nej, der havde ikke været meget der holdt på Kalle i denne verden. Han havde nok ikke haft svært ved at slippe den. Slippe for den, ved at sætte hastigheden ned. Helt ned.

Den gamle smed skoddet ud i skumringen og lysene tændte langs søens bredder. En passagerbåd gled langsomt forbi.

"Vil I have ham hjem?"

"Øh – hjem, fra hvad?"

"Slangekvinden..., hvad ved jeg? Vil I hente ham fra den anden side muren?"

"Kan man det?"

Den gamle kineser smilede. For første gang.

"Det kunne i al fald være sjovt at prøve!"

Militæret stillede et område ved Oksbøl til rådighed for forsøget.

Mester Tung og hans danske elev ville gerne være med sammen med den gamle kineser, Mester Wang. Tai-chi miljøet fulgte sagen tæt, naturligvis, og der var andre grupper i gang over hele verden. Kineserne var selvfølgelig helt fremme – og havde tilsyneladende lavet et center oppe i nærheden af Gobi.

I Oksbøl trænede de i ugevis målrettet for at komme ned i tempo. Helt ned. Det blev taget noter og videoovervåget. Alle tre var forsynet med diverse sensorer mens de udførte deres nøje koreograferede bevægelser.

Tai-chi er en måde at være i verden på.

Fang energien. Yin og yang.

Tøm kroppen. Fra 'enkelt pisk' op i 'den gyldne hane på et ben'.

Tøm kroppen.

Der – der var det – luften gav mere modstand. Et slør for øjnene. En susen.

'Skyhænder'.

Det brænder i håndfladerne.

Mester Tung står fuldstændigt stille. Hans løse bukser flager end ikke i vinden.

Verden er viskøs som tyk sirup og al lyd forsvinder.

Så hvisker gamle Mester Wang

og der er en pludselig stank af svovl som fra en rådnende søbund. Noget stort og lang og glat farer forbi i en skumring.

En lille skikkelse i langsom graciøs bevægelse standser pludseligt op og ser sig tilbage i næsten fastfrosen slowmotion.

"Hold fast", råber Mestrene Tung og Wang samstemmigt. På kinesisk.

Kalle vil ikke holde fast.

Han slipper.

Og forsvinder i tågen. Med et brag.

De fik ham ikke, Kalle.

Han ville ikke fås.

De fandt en vej, ganske vist. En vej for de få. For dem som slipper, for dem uden mange eller faste bånd til denne verden: For dem findes den en vej. En vej til en anden verden, en anden tid. Hinsides muren.

Han besøger os ind imellem, gør Kalle. Vi kan ikke regne os præcist frem til hvornår. Han dukker op i måske tyve sekunder – måske flere minutter. Altid i gang med en langsom øvelse, tunet ind på sin nye verdens frekvens.

"Forstår De", forklarede Mester Wang. "Egentlig kan han ikke slippe. Han er forankret her. Så han pendler. Frem og tilbage. Men en lidt ujævn frekvens på omkring 180 dage."

"Skal jeg forstå det sådan," spurgte inspektøren, som i mel-

lemtiden havde læst en masse om tai-chi, "at han laver slow-set i sådan et slags Ingenmandsland mellem her og der – og at hvert slow-set tager 180 dage?"

"Tjah," sagde den gamle kinesiske tai-chi mester. "Sådan kan De vist godt formulere det."

Der er ikke mange, der vælger at følge i Kalles fodspor. Ikke mange, der synes det er interessant at tilbringe en evighed i langsom svingning mellem to verdener, der ellers ikke mødes.

Men han er blevet en turistattraktion, Kalle. Det unge ægtepar har tjent en formue på at sælge huset og nu har myndighederne fredet det og kommunen promovere stedet for turisterne.

'Se manden fanget i tiden!'

'Kalle alene i verden!'

Der bliver fester i tiden lige op til at Kalle åbenbare sig – og der indgås store væddemål om, hvornår og hvor i slow-settet han er, når han kommer.

Kirsten er der hver gang – med Anders. De er sådan en slags fans. Og en dag forsvandt mester Wang med et brag, i en stank af svovl, og nu kan man se ham engang imellem ved Vest-søen i Wuhan – sådan cirka hvert femte år.

Han har vist fundet en verden med sin helt egen frekvens.

ANMELDELSER

Stalker - Vandringsmanden

Film, Soviet-Unionen/Tyskland, 1979, 155 min.

Instr.: Andrei Tarkovskij

Medvirk.: Aleksandr Kajdanovsky, Alisa Frejndlikh, Anatoli Solonitsyn, m.fl.

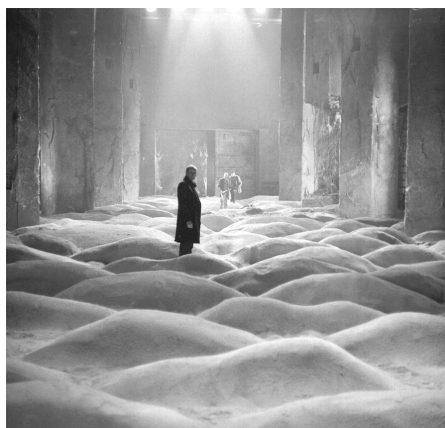
På DVD fra Another World Entertainment (anotherworldent.com)

Stalker, som også har den danske titel *Vandringsmanden*, er løst baseret på kortromanen *Roadside Picnic* (1971) af Boris og Arkady Strugatski. Den handler om at fremmede rumvæsner kortvarigt har besøgt Jorden, og efterladt nogle mystiske Zoner rundt om på Jorden, hvor de normale fysiske love ikke virker som normalt. Romanens titel refererer til at menneskene på Jorden er ligesom myrer og andre skovdyr der påpasseligt snuser til efterladenskaberne af nogle mere avancerede væsners skovtur. I filmudgaven fokuseres der på en af disse Zoner. Den er lukket af for offentligheden, men det rygtes at der er et rum i en struktur derinde hvor ønsker går i opfyldelse. Der findes ganske få "vandrings-mænd" som med risiko for liv og lemmer leder betalende nysgerrige ind i Zonen for at vise dem hen til dette mirakuløse rum. Hovedpersonen er en sådan, som betales af en forfatter og en professor for at lede dem derind. Forfatteren er desillusioneret over både menneskets og hans eget åndelige og kunstneriske forfald, og har bl.a. i sinde at ønske at han vil blive en publikumssucces. Professoren har forskellige - både åbenlyse og gedulgte - videnskabelige grunde til at tage derind, bl.a. ønsker han at forstå hvad Zonen egentlig er.

Vores vandringsmand leder så, meget forsigtigt, de to ind i Zonen, alt i mens de filosoferer og kværunder, både om sig selv og omverden. Historien foregår i en nær fremtid, hvor Øst-Europa ser lige-

så (post)apokalyptisk nedslidt, forurenset og forfaldent ud som man kan forvente (et *look* som i øvrigt havde stor indflydelse på Lars von Triers ungdomsværk *Forbrydelsens Element* fra 1984). Personerne kommer ind i Zonen via en dræsrø, og det stille og mennesketomme område er på én gang smadret og naturskønt. Jeg hørte engang én som havde rejst i Rusland sige at mange steder ser ud som om nogen har ført en krig mod naturen, og har vundet. Det er nøjagtigt sådan Zonen ser ud: spredte jernbanesveller, ujævnt, ingenmandslandsagtigt terræn, forskellige ruiner af både industri og bebyggelse, alt sammen tilgroet med træer, buske og ukrudt som gradvist og nonchalant udvisker vidnesbyrdet om en fejlslagen civilisation. Den resulterende stemning er en blanding af fredfyldt renhed og et melankolsk eftermæle over uopfyldelige menneskelige ambitioner. Som reflekteres udmærket i de snart forvirrede, snart dybsindige kommentarer som især Forfatteren fortæller om fremsætter.

Alting foregår, som det må og skal, ekstremt forsigtigt, og dermed langsomt. Ligesom i Tarkovskijs filmudgave af *Solaris* (1972) anvendes der i vidt omfang dvælende, realistiske og næsten hypnotiserende langsomme scener, som er et (vellykket) forsøg på at få seeren til at leve sig ind i filmens verden, og opleve situatio-

nen fra samme perspektiv som hovedpersonerne. Det er et meget gennemført filmsprog som sjældent ses andre steder, og er tydeligt optimeret til fordybet koncentration og biografmørke. Man forstår dog godt hvorfor nogle synes at filmen er for tung og langtrukken; den lever ikke op til moderne krav om *fast-paced* underholdning, og som sådan er det nok generelt ikke en film for et teenagepublikum.

Billedkvaliteten på denne DVD er overraskende skarp og flot, og det omsluttende, realistiske produktionsdesign (*mise-en-scene*), næsten komplet blottet for *special effects*, gør symbolikken så meget desto renere og stærkere. Forfatteren og Professoren repræsenterer hhv. menneskets kunstneriske og videnskabelige bestræbelser, og rummet hvor ønsker går i opfyldelse er på én gang både menneskets rene begær og det uudgrundelige mål for vores eksistentiale søgen efter selverkendelse. Da vores hovedpersoner efter mange farer endelig kommer til det mirakuløse rum, skal de i gennem en dyb selvrefleksion før de kan beslutte sig til om de egentlig overhovedet har lyst til at få deres ønsker opfyldt. Det viser sig at de ikke er helt klar over hvad deres ønsker egentlig er, og om de er moralsk forsvarlige, for vandringsmanden fortæller om de tidligere folk der har fået deres ønsker opfyldt her. Man får ikke de ønsker man selv formulerer opfyldt; i stedet får man opfyldt konsekvenserne af sin generelle moralske livsstil, som jo er det man reelt efterstræber og arbejder for. Man får med andre ord hvad man fortjener, og tør vores Forfatter og Professor at udsætte sig for sådan en dom?

Vandringsmanden selv er nok den mest fascinerende og velbeskrevne figur. Han forstår, til dels, hvordan den næsten selvbevidste

Zone fungerer, og kan derfor guide folk i gennem Zonens gådefulde, foranderlige og dødsens farlige landskab. Når de når til ønskerummet gør vandringsmanden aldrig selv brug af det, men beskyttes til gengæld af Zonen, der i form af en sort hund kan sanse hans sympatiske sjæl. Hjemme, uden for Zonen, har vandringsmanden en kone og en datter, som han har et problematisk forhold til. Konen siger hele tiden at hun ikke kan vente på ham, men er der alligevel stadig når han vender tilbage fra Zonen. Filmens første og afsluttende scene er af et forbifarende tog, der larmende får alt i familiens hus til at ryste og skramle. I den sidste scene sætter togets rysten grammofonspilleren i gang, og vi ser vandringsmandens unge datter sidde ved et bord og kigge drømmende ind i kameraet mens man sløret aner ordene fra den fjerde sats af Beethovens 9. symfoni: "tochter aus Elysium". Det er storslået smukt. Min karakter: 9 ud af 10.

Tue Sørensen

Solaris

Film, Rusland (USSR) 1972
instr. Andrei Tarkovskij

På DVD fra Another World Entertainment (anotherworldent.com)

Solaris er historien om menneskets møde med det ukendte; en first contact historie, hvor kontakten ikke kun er til det fremmede, men også i højeste grad til os selv og vores indre.

Det er længe siden jeg læste bogen [af S. Lem.], og jeg vil derfor ikke gå ind på om filmen lever op til, forvansker eller forbedrer papir-oplægget. Det føltes som en anderledes oplevelse da jeg så filmen, men ikke en dårligere.

Historien er simpel (men personerne er komplekse). En gang ude i en ikke helt defineret fremtid, hvor menneskeheden er i stand til at rejse i rummet, har vi fundet en planet, hvor der tilsyneladende er et hav med bevidsthed. På denne planet er der igangsat et forskningsprojekt og bygget en station til samme, men noget går galt. Folk dør, og opfører sig mærkeligt. Filmens helt Kris Kelvin sendes til planeten og møder det fremmede i sin egen afdøde kones skikkelse. Og det store spørgsmål er nu, hvad er hun egentlig, og hvad er det de andre på stationen har mødt? Er

det en fremmed intelligens forsøg på kontakt, er det deres indre skygger (der er fascinerende glimt af hvad der sker bag de lukkede døre, men det meste er utydelige fragmenter af "den andens" demoner (eller dværge)). Et af de mest interessante aspekter i filmen er hvordan kopien håndterer dette.

En stor ting ved *Solaris* er den totale mangel på sort/hvid opdeling af personerne, der er ikke tale om helte og skurke i Hollywood kliché forstand. Selvom man ikke er lige begejstret for alle personerne, virker de hver og én afrundede og menneskelige, selvom Tarkovskij også rammer ud efter magtens mænd, i en noget sortsynet scene hvor en helikopter pilot udspørger om hans oplevelser på *Solaris*. Men selv de to mærkelige videnskabsmænd, der er på stationen, da Kelvin ankommer (Snaut og Sartorius) rummer flere sider end blot den klassiske god/ond dialektik. De har deres at trække med, deres kamp for at holde fast i menneskeligheden, og deres grunde til ikke at forlade stationen på *Solaris*.

Det er som sagt en film om mange ting: moral, skønhed, kærlighed, tilgivelse, viden, etik osv. Og selv om filmen varer over to timer, så jeg den til ende uden pauser - på en sen hverdagsaften. Det er også en slags ros. Men det fortjener *Solaris* også, efter min mening er den ældet med ynde, og selv den fremmedgørelseseffekt der kommer ud af at se 1970'ernes (russiske?) fremtid i år 2008 er ikke så slem som man kunne frygte. Teknologien er neddæmpet og de få ting der stikker i øjnene (russiske (auto)biler, båndmaskiner mv.) er ikke pinlige, men passer fint med resten af filmen. Der gik ikke lang tid før end jeg havde accepteret den verden der blev præsenteret, og derefter blot koncentreret mig om filmen i sig selv, og efterhånden blev Kelvins ubehag over sine kvaler næsten fysisk.

Selve filmkvaliteten virker noget middelmådig, farverne er ikke hundrede procent klare og der nogen støj på billedet. Det er ikke

noget, der ødelægger oplevelsen, men det kunne have været dejligt, med en helt sprød kopi.

Valget af ekstrap materiale er besynderligt, det indeholder et meget kort interview med Marina Tarkovskaya (Andreis søster), og med den kvindelige hovedrolle (Natalya Bondarchuk), der begge alt for kort fortæller om deres forhold til Tarkovskij og enkelte anekdoter, en skitseagtig gennemgang af Donatas Banionis (den mandlige hovedrolles) filmkarriere, et klip fra en anden Lem film om piloten Pirk og så en række trailere og et lysbilledshow, ikke noget ophidsende overhovedet. Men det trækker kun let ned i den samlede pakke, det er filmen der tæller og den er stor nok i sig selv.

Jesper Rugård

Zombie: Hell On Earth

Film, Italien, 1988, 95 min.

Instr.: Lucio Fulci & Bruno Mattei & Claudio Fragasso

Medvrk.: Deran Sarafian, Beatrice Ring, Ulli Reinthaler, and a Philipino cast of thousands.

Another World Entertainment er i færd med at sende hele serier af mere eller mindre klassiske sci-fi, horror- og andre trash-film ud på det danske marked, og *Zombie: Hell On Earth* er nr. 5 i deres Zombie-serie. Lige et ord om filmens titel. Skal du slå denne film op på IMDb, så søg på dens italienske (og amr.) titel *Zombi 3*. Og hold

nu tungen lige i munden: Filmen blev, yderst odiøst, lanceret som efterfølgeren til Fulci's noget mere vellykkede *Zombi 2* (1979 - dansk: *Rædslernes Grønne Ø*), som fik sin titel ved at referere til George Romero's *Dawn of the Dead* (1978) - den hed nemlig *Zombi* i Italien. *Zombi 2* hed i USA blot *Zombie*, og i England *Zombie Flesh Eaters*, så *Zombi 3* - den film vi anmelder herunder - har derfor også den britiske titel *Zombie Flesh Eaters 2*! Hvorfor den nu lanceres i Danmark/Skandinavien under titlen *Zombie: Hell On Earth*, well, dén høne må du plukke med distributøren! Et kvalificeret gæt: Sikkert fordi de ikke vil have at den skal virke som en del af en serie. Men - den er jo nr. 5 i deres egen zombie-serie?! Nå, zombier og logik er ikke to ting der hører sammen...

Hvorom alting er så kan vi berolige de forvirrede med at *Zombie: Hell On Earth* ikke behøver at blive set som en del af en serie; dens forbindelser til andre - og generelt bedre - zombie-film er rent exploitativ. *Zombie: Hell On Earth* er en ultra-lavbudgets-film, optaget på Filippinerne, i nærheden af en amerikansk militærbase. Fulci fik aldrig færdiggjort den, så den blev fuldent af de (meget, meget) dårligere instruktører Bruno Mattei og Claudio Fragasso - og dét kan mærkes.

Lad os starte med plottet, for så vidt det er muligt at snakke om et sådant. *Zombie: Hell On Earth* (1988) tager sit udgangspunkt i et plot-element fra *Return of the Living Dead* (1985), hvor en zombie brændes, så zombie-virussen slipper ud i atmosfæren i aske-form, og begynder at inficere fugl, folk og fæ. Dette plot-element er i *Zombie: Hell On Earth* tilsyneladende ment som en igangsætter for en form for miljø-budskab - et tegn på at Fulci ønskede at piske lidt mening i filmene, ligesom hos Romero - men der er desværre ikke skyggen af symbolik eller budskab i resten af filmen, sandsynligvis fordi den blev færdiggjort af (endnu) ringere instruktører. Der var selvfølgelig ikke megen mening med *Zombi 2* heller, men

den havde dog visse kvaliteter, såsom at hovedpersonerne var relativt sympatiske, havde motiver og opførte sig stort set som man nok selv ville gøre i samme situation. Den havde anstændig instruktion, en rigtig god undervandsscene (en zombie mod en haj!), og der var gjort en hel del ud af effekterne. *Zombie: Hell On Earth* ("*Zombi 3*") har ingen af disse kvaliteter, og er heller ikke en fortsættelse til *Zombi 2*. Den består udelukkende af en række elementære zombie-begivenheder, på baggrund af et kvart-hjertet præmis med en hemmelig, militærkontrolleret virus, som et hold videnskabsmænd (på Filippinerne...) arbejder på, og som går frygtelig galt. Tilsyneladende - og det er bare et gæt, vurderet ud fra filmens åbningsscene - er formålet med virussen at vække de døde til live, men den muterer, således at de levende mennesker, der inficeres, hurtigt bliver til morderiske zombier (der snakkes også om at zombierne spiser folk, men det ser man ikke; man ser dem kun være voldelige; hakke i folk og tankstationer med macheter; hive lemmerne af dem, og den slags).

Zombie-volden er fair men ikke ophidsende god, eller for den sags skyld ophidsende zombieagtig - med måske en enkelt undtagelse: Højde-(eller måske lav)-punktet er et zombie-hoved som flyver ud af et køleskab. Nyd denne scene mens den varer, for der kommer ikke flere af samme skuffe. Til gengæld foregår noget af volden og lemmeafrivningen svømmende i Filippinerne varme kilder, hvilket da er eksotisk. Derudover udgøres konflikten af spændingen mellem militærfolkene og holdet af videnskabsmænd, som på patetisk vis konstant mundhugges over hvem der bedst kan klare ærterne - ligesom i *Day of the Dead*, men langt mere overfladisk. I baggrunden render der desuden en lille håndfuld unge mennesker rundt og forsøger at slippe fra zombierne, men samtlige personer er aldeles uden personlighed eller nærvær, man lærer dem overhovedet ikke

at kende, og skuespillet er ikke blot vaklende, men konstant snublende og ligefrem grinagtigt. Næsten alle zombierne spilles af uforklareligt barfodede (?) filippinere, og det er paradoksalt nok *dem*, der gør det bedste stykke arbejde. Zombiernes udseende og skuespil er der ikke noget at udsætte på, men det er også noget nær det eneste positive man kan sige om denne film. Det er en decideret "zombiesploitation"-film, som kun er udsendt for at tjene penge på zombie-films popularitet. Selv musikken er gyse- lig: Hver gang en zombie-kamp går i gang, starter der en glad '80er-rytme som overhovedet ikke passer til situationen, og mindst af alt er skræmmende eller knugende (det lader til at være inspireret af de delvist lignende rytmer fra nogle scener i *Day of the Dead*, men dér er musikken faktisk rigtig sej og stemningsfuld og passer godt til scenerne) - men som da i det mindste kan fremkalde lidt hårdt tiltrængt latter. Zombie-kampene er simpelthen instrueret som action-scener i stedet for horror-scener (!). Zombierne bevæger sig - i action-scenerne - hurtigere end i Romero's zombie-film, omend stadig langsommere end levende bersærker-mennesker ville gøre. Men tempoet skrues op sammen med musikken i kamp-scenerne, hvorved filmen altså farer frem og tilbage mellem gys og (fjolle) action. Der er dog et stykke vej endnu til de frådende kamp-zombier i *28 Days Later...* (2002).

Slutningen er "inspireret" af Romero's *The Crazies* (1973), hvor hvidklædte militærmænd i gasmasker skyder løs på både de zombie-inficerede og (især) de raske, for på den måde at sikre, at der ikke er mere end en eller to af vores skrigende hold af anonyme unge lømler der overlever.

Er man ukritisk giga-kæmpe-zombie-film-fan, så får man både hvad man vil have og hvad man fortjener i denne film, nemlig et visionsløst, klichéfylt kopi-produkt, som kun udmærker sig ved ikke at være uudholdeligt dårligt, men blot smagløst og uden

budskab eller konsekvens (selv de nøgne damer mangler). Trashy må den siges at være, men dog kun hvad angår handling, skuespil, manuskript, dialog, instruktion, soundtrack og generel udførelse - alt resten er der ikke noget i vejen med!

Tue's karakter: 2 ud af 10

Rasmus' karakter: 2 ud af 10

Trash-film-gruppe-karakter: 3 - *Nåja, en smule trashy her og der... ikke det store, men så kompenserer vi ved at råve!*

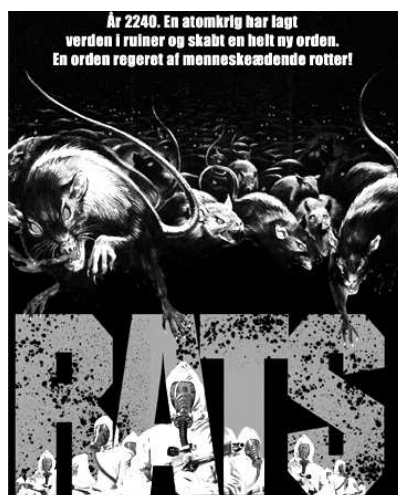
Tue Sørensen &
Rasmus Wichmann

Rats - Notte di Terrore

Film, Italien, 1984, 97 min.

Instr.: Bruno Mattei

Medvrk.: Ottaviano Dell'Acqua ("Richard Raymond"), Geretta Geretta ("Janna Ryann"), Massimo Vanni ("Alex McBride"), m.fl. På DVD fra Another World Entertainment (anotherworldent.com)

Dette er katastrofeberetningen om et eksil-italiensk, analfabetisk misfoster der spreder bitter galde og unævnelig underlødighed på sin hærgende vej gennem kult-rækkernes filmhylde - og dét er kun *instruktøren!*

Bruno Mattei er manden bag flere andre mindre kendte trash-film såsom *Robowar* (1988), der er intet mere end en skamløs scene-for-scene genindspilning af *Predator* (1987), naturligvis uden Arnold, og med predatoren udskiftet med en renegade cyborg, der taler som en smølf (dette kan via Youtube erfares ved selvsyn). Han står ligeledes bag filmen *Ter-*

minator II (1990), ikke at forveksle (selvom det nok var meningen) med James Cameron's *Terminator 2* (1991). Mattei's aliaser er mange og farverige, utvivlsomt så han med mellemrumme kunne starte med et friskt ry. Og man forstår behovet.

Rats - Notte di Terrore starter ellers lovende. En rulletekst på baggrund af et Death Valley-lignende landskab informerer os om at det er to hundrede år efter en atomkrig, og folk er delt op i dem, der bor under jorden, og dem, der bor over jorden, og man får mange andre detaljer at vide. Fedt, tænker man, det skal nok blive til noget sej post-apokalyptisk underholdning! Men refereres der derefter nogensinde til intro-sekvensen igen? Selvfølgelig ikke. Vi følger en sulten og forhultet motorcykel-bande, som på deres vej gennem det øde landskab kommer til en lille forladt by (en genbrugt spaghetti-western kulisse), hvor de finder nogle efterladte kasser med mad, som de i en glædesrus smider omkring sig med. Men, byen er ikke helt forladt: den er befolket af et betydeligt antal rotter. Disse rotter skal forestille at være meget onde. Menneskeædere! Sygdomsbærere! *Frygtelige rovdyr!* De absolutte monster-skurke som skaber filmens konflikt- og trusselgrundlag. Disse über-farlige rotter er flyttet fra undergrunden og op til overfladen, og kontrollerer nu det hele! Men grundet dårlige produktionsværdier ser man ikke rotterne være andet end de er: ganske fredelige, minding their own business, udover at et par kasser af dem engang i mellem verfes i hovedet på skuespillerne af *off-camera* statisten. Så da vores hold af "helte" opdager disse skræk-indjagende uhyrer, løber de straks ud til deres motorcykler for at komme væk - men rotterne har spist deres dæk! Guuud nej, hvad gør vi? Og lad os sige med det samme at det er en relativt dårlig idé at flygte fra et faldefærdigt hus ved at barrikadere sig i det, og dagen efter komme i tanke om at man hellere må se at komme væk. Men det er hvad vores tapre

trup gør. Dét er simpelthen hele filmens febrilsk meningsløse plot (nårh nej, der er lige én fantastisk rædsel mere - en soveposelynlås der ikke vil som soveposeindehaveren vil - dér blev vi rigtig bange!), som i det meste af filmen overhovedet ikke kommer nogen vegne - en *grov* fornærmelse af seernes intelligens.

Men lad os kigge lidt på personerne. Der er tale om en perlerække af voldsomt overspillende italienere, som alle sammen er punk-rockere, klædt i '80ernes allermest trashy mode. De er alle sammen omvandrende stereotyper - en fyr der ligner Chuck Norris (meget!), en sort pige med "big hair" (hun hedder Chocolate, og leder tankerne hen på Honey Hump fra *9 Deaths of the Ninja*), en religiøs Hare Krishna-fyr der hedder Deus, en starut ved navn Video, og en til tider topløs pige der ligner en reject fra en lesbisk vampyr-film, og som har en kæreste der hedder Lucifer - og så lige den læderklædte tøs som er fuldkommen ubrugelig, og hvis eneste rolle er *at skribe ad næsten alt hvad hun ser*. Tidligt i filmen finder de et rotte-gnasket lig, og straks begynder hun at skribe. Man tænker straks, hvorfor skriger hun? Døde mennesker må da være hverdagskost for disse folk! Og prompte siger lederen til tøsen: "Hvorfor skriger du?! Har du aldrig set et dødt menneske før?!"

Lederen ligner Kurt Russell. Det observerede vi straks, og måtte derfor naturligvis le da vi erfarede at figurens navn i filmen er... Kurt! Et tilfælde? Tro det ej! Han er bevæbnet med samme flammekaster som Russell brugte i *The Thing* (1982). Og hans næstkommanderende hedder - wait for it! - Duke! Nej, *Escape From New York* (1981) har sandelig ikke levet for-gæves! (Men lad det straks være sagt at nogle trash-film holder sig bedre end andre...)

Efter dét er det svært at forestille sig at noget af film-holdet overhovedet tog filmen alvorligt, men tværtimod er der intet overlagt campy: stemningen er med de forfaldne kulisser og lange, stillestående scener forsøgt holdt dy-

ster (det mislykkes), musikken er indspillet på orgel, og rockerne giver også gerne stinkende dårlige lange monologer over hvad der sker med dem i denne deres mest desperate time! Det giver lidt samme effekt som hvis nogen siger noget fuldkommen absurd i et gravalvorligt tonefald, men desværre er det kun enkelte steder så grotesk at det bliver virkelig morsomt.

Så kommer vi til slutningen. Vores knap-så-tapre helte (dvs. resten af dem, for rotterne fik jo has på nogle stykker - men der var også kvab-oddere nok at tage af) finder pludselig en fungerende pansret militærvogn, som åbenbart havde holdt henne om hjørnet hele tiden, og hvis dæk besynderligt nok har undgået rotterne (?). Nå, men vognen angribes/rammes af en kasse kastede rotter, og Duke, som selv sidder i vognen, kyler en granat efter rotterne - omkring en halv meter væk, så han selv fanges i ildhelvedet! En rigtig Kloge-Åge, forstår I. Så vognen er brændt, og vores uheldige helte kommer (igen) ingen vegne.

Og så sker det! Op fra undergrunden dukker efterkommerne af de folk som for århundreder siden flygtede derned. De er klædt i gule sikkerhedsdragter, med gasmasker for ansigterne. Hvem - eller *hvad* - er de mon?! Ja, vi gættede det altså med det samme, så slutningen føltes lidt flad for os, men den skal naturligvis ikke afsløres her. Om den giver mening - well, take a wild guess!!

Så vi siger bare: Pas på. Pas meget på. Der har været mange film som har kæmpet om titlen som

verdens absolut værste, og med *Rats - Notte di Terrore* nåede man bestemt et godt stykke af vejen. Instruktør Bruno Mattei har med denne film slået sig fast som verdens vel nok værste filmskaber - præcis hvor hulkende dårlig manden er, kan erfares ved at læse hans biografi på IMDb.com, hvor han afslører at ud af hans 55 film er *Rats* den mest vellykkede!! Værsgod og skrig. Det gjorde vi. Tue's karakter: 1 ud af 10 (fordi plotstrukturen fuldstændig mangler logisk sammenhæng) Rasmus' karakter: 3 ud af 10 (fordi hovedpersonerne er en kilde til morskab på linie med Joke-rens smile-gift)

Tue's trash-film-gruppe-karakter: 0 - *JO! Det KAN blive FOR trashy selv for trash-film-fans! DØ, Bruno Mattei, DØØØØ!!*

Rasmus' trash-film-gruppe-karakter: 2 - *GYSELIG, hyle-morsom trash-film - specielt når den ses sammen med andre trash-fans!*

Tue Sørensen &
Rasmus Wichmann

Turkey Shoot (Fangejagten)

Australsk film fra 1982

På DVD fra Another World Entertainment (anotherworldent.com)

Fremtiden er et ondt, ondt sted. I hvert fald som den oftest fremstilles på film. Her befinder vi os i en verden hvor alle modstandere af regimet sendes i en slags fængsel. Normalt er den slags steder en arbejdslejr, men her har man åbenbart ikke kunnet finde på noget nyttigt for dem at lave. Lejren ledes af en mand der hedder Thatcher - ved ikke om han er efterkommer af den fru Thatcher der var leder af England på det

tidspunkt filmen blev optaget, men han er i hvert fald rimeligt kompetent spillet af veteranen Michael Craig. Det samme kan desværre ikke siges om hovedparten af resten af skuespillerne. Min "favorit" her er nok Roger Ward der spiller over-vagten Ritter, og mindede mig ret meget om Thor Johnson fra Ed Woods film. Hans eneste kvalifikation for at være med i en film er åbenbart at han er meget stor og har gået til brydning. Han står også for filmens vel nok mest ubehagelige scene, hvor han tæver en ung kvinde til døde.

Man kunne frygte at plottet var lige så ringe som skuespillet i filmen her, men det er faktisk ikke tilfældet. Det er ikke noget mesterværk, men det fungerer: Den gode inspektør Thatcher får besøg af medlemmer af samfundets herskende klasse, som omsider har fundet på noget at bruge fangerne til: En flok af de mest genstridige bliver sluppet løs på den ø hvor lejren ligger, og overklassen tager så ud for at jage dem og slå dem ihjel. Det sker på mange forskellige måder: En af dem har en slags dresseret dræber-abe, en anden en armbrøst med eksplosive pile, mens Thatcher selv foretrækker et gevær med kikkertsigte. Men måske Thatcher skulle være blevet hjemme i lejren, i stedet for tage med på jagten, for tingene begynder at gå galt for ham. De jagede begynder at jage hans gæster, og helt galt går det, da de tager tilbage til lejren for at befri de andre fanger. Thatcher må tilkalde hjælp til at få nedkæmpet fangeoprøret, og det hele ender i et gigantisk blodbad. Men lad det være usagt her hvem der vinder. Det vil dog ikke være helt galt at satse sine penge på den unge helt Paul og hans kvindelige følgesvend Chris.

Filmen bærer præg af et skrabet budget og mange dårligt fungerende scener. Nogle af duellerne mellem en jager og fange minde mig for eksempel lidt for meget om parodierne på skydescener fra *Police Squad*, uden at det var meningen at det skulle være morsomt. Det lykkedes heller ikke

ligefrem at fremmane et troværdigt science fiction-univers. Filmens oplagte forbilleder, de to første *Mad Max*-film, havde succes med det, på budgetter i samme størrelsesorden og endda med nogle af de samme skuespillerne. Men Steve Railsback, som spiller Paul, er heller ikke nogen Mel Gibson, selv om han gør det udmærket, ligesom instruktøren Brian Trenchard-Smith heller ikke er nogen George Miller. Det være sagt, så morede jeg mig da gennem det meste af filmen over en kombination af ufrivilligt morsomme ting, de meget excentriske overklasse-jægere og hver gang fangerne fik ram på en af deres plageåndere, ofte på grotesk voldelig vis.

Flemming Rasch

Perfect creature

Steampunk/gyser (endelig!)

New Zealand 2006. 88 min.

Nogle af jer vil muligvis kunne huske at jeg slagtede, jeg mener anmeldte *Vampyrens Mærke*, en af det nye årtusinds dummeste bøger. På det tidspunkt spekulerede jeg på om vampyrerne skulle være jøder, el. en anden "særlig race" med en høj position i samfundet. Nogle af vampyrerne i denne film har endda store buskede jødeskæg, men det er gået op for mig, at det nok i virkeligheden skal være en metafor for homoseksualitet (jeg tror idéen kom til mig, da jeg leverede post til godt-

folk på Istedgade). Det var trods alt et lesbisk forfatterpar der skrev førortaltte skod-bog, og hele idéen om en filantropisk, dæmoniseret minoritet af supermennesker (i denne film, *kun mænd!*), må passe godt på en seksual variant der har ry for at være kunstneriske. Jeg ville ærligt talt ikke føle mig smigret af denne allegori, men der er jo så meget jeg ikke forstår.

Filmen leverer denne plathed meget tidligt i forløbet.

"Hvis en hvid mand slår nogen ihjel, er han en morder. Hvis en sort mand slår nogen ihjel, er alle sorte under mistanke".

Tillad mig at rette det til noget der bedrer svarer til vor virkelighed...

"Hvis en hvid forbryder overfalder en sort, er det et tegn på at racismen sidder dybt. Hvis en sort mand overfalder en hvid mand, er det... øhm ... et tegn på at de sorte bliver holdt nede, og derfor hyppigere bliver kriminelle, de stakler".

Grunden til at denne replik kommer, er at vampyrerne er samfundets beskyttere, et præsteskab kaldet "brødrene" ("Det er sjovt at være hos Young Vampyres Christian Association").

Nå, men brødrene skal have blod, men det doneres i kirken. Problemet er at én vampyr begynder at jage mennesker, og det sætter dem *alle* i et dårligt lys. Fordi de er anderledes.

Den onde vampyr gør dette fordi han er syg – og han spreder smitten til både mænd og kvinder. En dårligt skjult metafor for AIDS, hvad ellers?

Nå, men hvad der ellers først virkede som en oprigtigt dårlig film, bliver efterhånden til en rigtig god oplevelse. Faktisk det nye årtusinds bedste ny-fortolkning af vampyr-genren!

Dette skyldes ikke mindst at universet er så godt realiseret, med damp i stedet for diesel, og med luftskibe over det hele. Fremragende æstetisk oplevelse! Blandingen af lavteknologi og højteknologi i denne parallelverden er måske ikke konsekvent tænkt igennem, men det virker i hvert

fald godt. Man leger gerne med.

Selve karaktererne og skuespillet har jeg ikke så meget at sige til. Der er en hårdkogt kvindelig politibetjent, hendes evigt mistænksomme mandlige makker (jeg kunne næsten høre ham sige "I wan't you off this case!") til den gode vampyr, en gal videnskabsmand (vampyr), en god præst (vampyr). Intet nyt i dét, måske bortset fra at en *katolsk(-agtig) præst er god* (hvor ofte ser dét på film?!). Ingen brillerer, ingen falder igennem. Det *fungerer*, færdig slut.

Hele idéen med "brødrene" fungerer også godt, de er lige dele kynikere og realpolitikere, lige dele godhjertede tjenere. Plakaterne med "the brotherhood loves you" kan tolkes i totalitær retning (det kan godt være at soldaternes hjelme skal se nazi-agtige ud – jeg synes nu mest at de ligner gamle danske panserhelme), men de er samtidig rørende på en trist måde. De vil det jo så godt – deres genetiske eksperimenter skal udrydde al sygdom, men skaber blot endnu flere. Og på trods af at de først er forurettede over at de får skylden for én galnings værk, føler de sig alligevel irrationelt skyldige. Det er som om forfatteren/instruktøren har haft en sund portion selvkritik over for hvad hans egen vision indebar, og derfor skaber nogle indre modsætninger – med andre ord kan man ikke tage de mest sympatiske karakterers udtalelser for gode varer. Normalt ville jeg mene at det kunne skabe en ujævn film, i stedet skaber det en mere tvetydig film. Der er nogle løse ender, såsom at den mistænksomme makker forsvinder ud af filmen, men lad os lade nåde gå for ret, og i stedet lykønske New Zealand for at have nyfortolket vampyrbegrebet på en så spændende måde. Jeg kan ikke sige "original", for *Vampyrens Mærke* har samme grundidé, dvs. at vampyrerne er en basalt set godhjertet kaste af overmennesker. Hvordan samme stamme kan bære så forærvet og så forfriskende frugt, fatter jeg simpelthen ikke (det lyder som ét eller andet teologisk,

så jeg har tænkt mig at gøre hvad alle fornuftige præster altid har gjort når de fandt en modsætning i skriften: Ignorere det og komme videre).

En glimrende nyfortolkning af en gammel genre, en glimrende steampunk-vision, en twist ending der *fungerer*. Jeg er rørt. Jeg tror jeg skal græde. Ja, filmens "twist ending" er intet mindre end genial, selv om jeg – igen – gruer for hvad det egentlig skal tolkes som...

Rasmus Wichmann

Dante 01

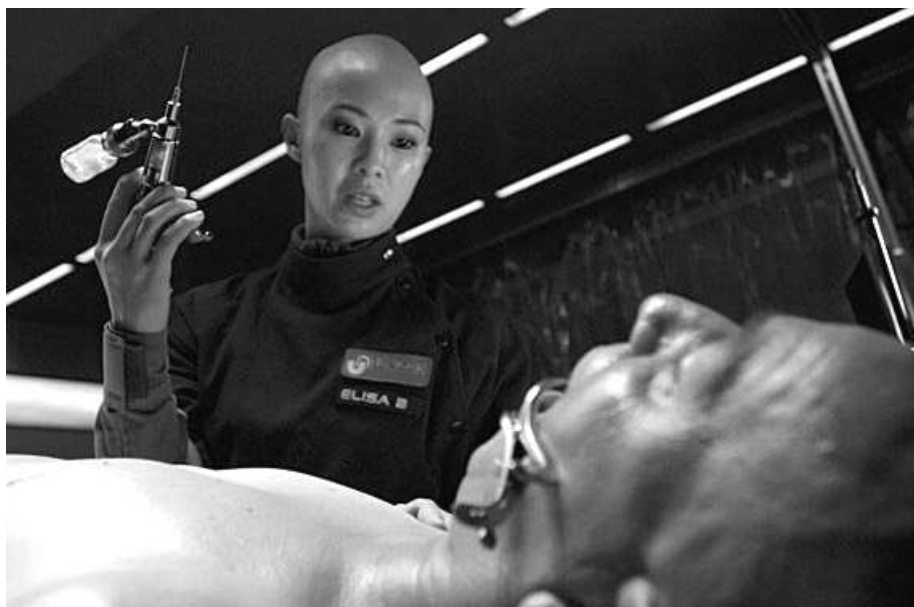
Film, Frankrig 2008, 88 min.

Symbolikken strømmer os i møde allerede i denne films titel: Den foregår på en rumstation i kredsløb omkring helvedesplaneten Dante, som originalt nok hedder Dante 01. Oven i hatten får vi så at rumstationen i form minder om et kors. Til denne rumstation ankommer da en forsker, som har meget urent mel i posen samt en straffefange. Eller hvad han nu er. Den kvindelige forsker er ude på at lave eksperimenter på de sagesløse indsatte i det fængsel, som rumstationen er. De skal kureres fra deres onde tilbøjeligheder, om det så skal koste dem livet. Vores mystiske fremmede, hans baggrund bliver aldrig helt klarlagt, viser sig at have en evne til at se ting som andre ikke kan se og ikke mindst at have nærmest magiske helbredende evner.

Så er symbolikken for ham vist klar.

Oplægget til filmen er sådan set ganske vel gennemtænkt. Der er mange interessante personer i. Problemet med at det er lavbudget science fiction kommer de nemt udenom ved at det meste af filmen foregår i rumstationens gange. Men hvorfor dølen kom der så ikke en god film ud af det? For det første er der vores mystiske Reserve-Jesus hovedperson, som i øvrigt bliver spillet blændende af Lambert Wilson, den gale franskmænd fra Matrix-filmene. I en science fiction setting skriger hans mystiske baggrund bare på en forklaring. Det er ham der sættes op som den tekno-gåde vi skal se blive løst. Og ikke en skid får vi.

For det andet – hvilket hænger sammen med det første – er det problemet med filmens virkelighedsplan og dens symbolske plan. Symbolikken forstår vi godt og den er fremragende til at supplere en handling på virkelighedsplanet (jeg kan ikke rose *Pans Labyrint* nok for den eminente måde det håndteres på i den film), men i *Dante 01* flakser vi flere gange helt ud på symbolplanet og taber virkelighedsplanet af syne. Det kan symbolikken bare ikke holde til. I en film som 2001 ender vi op med noget symbolik, men det kommer naturligt frem efter at vi filmen igennem har bevæget os den vej. I *Dante 01* hører virkelighedsplanet bare op og kasseres

som om det var et stillads man kunne læne helvede / kristus symbolikken op af.

Men som sagt er det meget der faktisk fungerer i *Dante 01*. Et langt stykke af vejen er der et vel-fungerende plot og et sted hvor den skiller sig markant ud fra mange andre der film, som generelt har fået negative anmeldelser, er den måde personerne opfører sig som personer, og ikke skifter adfærd hver gang det er krævet af plottet. En af de ting jeg tror trækker den ned i mange anmelderes øjne er at filmen ikke forsøger at følge samme skema som typiske Hollywood science fiction-film. Der er for eksempel hverken en tydelig helt eller en tydelig skurk. Men en sådan kritik, om den er bevidst eller ej, er ikke rimelig, så jeg ender på en karakter på omkring middel. Hvis instruktøren Marc Caro. Jean-Pierre Jeunets makker fra bl.a. *Delicatessen* og *City of Lost Children* - formår at lære lidt af sine fejltagelser, kunne han være et godt bud på instruktør af kommende rigtig gode science fiction-film. Dem er der ikke for mange af.

Flemming Rasch

Diary of the dead

Instr. George Romero. Gyser. USA 2008. 95 min.

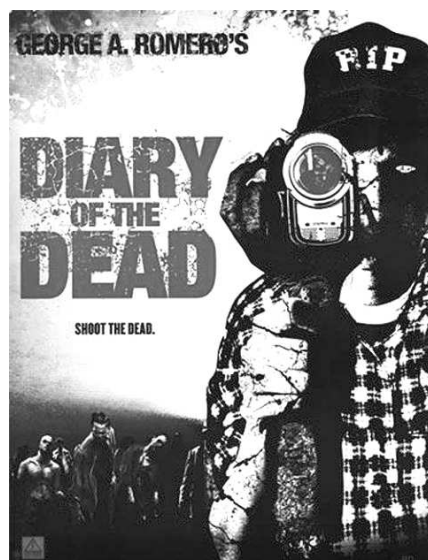
Ja, det I vil vide, er vel om det lykkedes George at komme tilbage, efter den intet mindre end elendige *Land of the dead*? Ja, det gør han faktisk. Med sin bedste film i mange år. Det gør han blandt andet ved at afvige fra det format som har præget de 4 andre ...of the dead -film. Men filmen har altså også sine problemer.

Jeg vil sige at den endda er bedre end "Day" (1985) - for selv om jeg har et blødt punkt for dens Miami Vice-soundtrack, og for kaptein Rhodes, så var lige dén altså ikke særligt god.

I den oprindelige dead-trilogi, var hovedpersonerne altid en smule forud for deres tid. I *Night...* fik vi en sort hovedperson, i *Dawn...* nogle ellers respektable reportere og politifolk der vælger at gå "rogue", i *Day...* fik vi en

stærk kvindelig hovedperson. Og i *Land...*? Desværre intet særligt.

George har også hele tiden, bevidst som ubevidst, efterstræbt en "diversitet" i persongalleriet. Men ingen af dem var både unge, smukke og respektable. Før nu. I *Diary...* er alle hovedpersonerne hvide, og med undtagelse af én (en fortrukken professor), er de den slags teenagere vi stadig ser så ofte i skræk-film. De har det sædvanlige problem med at være for pæne, og ikke overbevisende nok som skuespillere (igen, bortset fra professoren). Det tager så lidt af en anmeldelse at skrive, men betyder så meget for selve oplevelsen! Jamen, de ældres generationers yndlingsskuespillere var da også vældigt idealiserede, men på den måde at de skulle

sminkes pænere til rollen, ikke omvendt! Selv da den oprindelige trilogi var mest karikeret, så personerne alligevel *almindelige* ud. I persongalleriet kan man umiddelbart udpege en "ditz" blond pige og en nørd - selv den livstrætte professor har jeg ladet mig fortælle, er ret typisk (jeg kan ellers ikke huske noget lignende fra de mange skrækfilm jeg har set) - men jeg synes faktisk at de får lov til at køre deres eget løb som figurer, nok ikke mindst fordi vi slipper for de "come-uppance"-kills, der typisk følger med arketyperne karakterer. I ved hvad jeg mener: Blondinen dør enten pga. en "wardrobe malfunction" eller fordi hun vil blive hos sin kæreste,

når den vil *alle* helst se død meget hurtigt inde i forløbet, alkoholikeren dør fordi han skal hente sprut... I denne film kan vi ikke regne med noget.

Videre til formatet.

I stedet for at hovedpersonerne er fanget bag/beskyttet af tykke mure, er de ude på vejene gennem hele filmen, hvor de konfronteres med den ene tragedie efter den anden. Det er - alt andet lige - en *road movie*. Det giver filmen et episodisk præg. Det er en række sammenklippede idéer. Så det står og falder selvfølgelig med om episoderne er interessante nok. Og det er faktisk tilfældet. Min favorit er helt klart amish-episoden, eller klovne-episoden (gad vidst om der er en forbindelse til "The present - a sweet surprise", den reklame-film der ligger på YouTube?)

Et par ting jeg særligt godt kan lide, er at George laver lidt sjov med hvorvidt zombier er i stand til at løbe, med "social satire" i gyserfilm, og at der er kommet en masse kreative dødsscener med igen. De har tydeligvis moret sig med at finde på nye måder at slippe af med zombier på. Men den er ikke nær så splattet som sine forgængere. Jeg synes ikke at det gør noget, vi har jo allerede set folk blive trukket fra hinanden, før.

Det centrale "selling-point" ved filmen er dens "mockumentary"-stil. Der bliver brugt en del tid på at forklare hvordan filmen er klippet sammen *efter* filmens forløb, hvordan de har fundet ekstra optagelser, etc. Det *fungerer*, og ikke mere. Jeg synes faktisk ikke at optage-teknikken betyder det store for andet end person-skildringen. Manden med kameraet, Jason, vil færdiggøre sin film. For *enhver* pris. Mange anmeldere har allerede brokket sig over hans voldsomt kyniske attitude, dvs. af at han er mere optaget af sit værk, end af at hjælpe sine venner. Denne brok er urimelig. Hele filmen er (som sædvanligt) en dårligt skjult satire, i dette tilfælde over "det autentiske". Pointen er at Jason er *besat*. Den fiktion vi bliver bedt om at spille med på, er at nogen faktisk

ville reagere sådan i en katastrofe-situation. Om man kan tro på det eller ej, tror jeg i høj grad er betinget af hvor kynisk man er, og hvor syge ting man har oplevet, folk har været villige til at optage på video. Prøv at søge efter f.eks. "september tapes" eller "hashistan", og I vil få at se hvad jeg mener.

Det sidste der sker i filmen, er påklippet – faktisk en gentagelse af slutningen i 1990-remaket af *Night...!* Det er irriterende, filmen burde være klippet så den sluttede lige før!

Men det er ærligt talt okay – med denne slags film, mener jeg at selve rejsen er vigtigere end målet.

Rasmus Wichmann

Dvevnoy Dozor (Day watch)

Film, Rusland 2006.

Jeg forventede mig rigtigt meget af fortsættelsen til *Night Watch*. Min anmeldelse er meget forsinket, men den er sandt og sige også først kommet til min lokale Blockbuster for kort tid siden.

Mange var skuffede over den indledende kamp i *Night Watch* - de påpegede at det nærmest bare var riddere og orker der sloges mod hinanden, i stedet for noget mere fantasifuldt.

Day Watch's indledende sekvens er fantastisk - Timur Lenk angriber en fæstning fyldt med fugle der bliver til krigere! Det lover rigtigt, rigtigt godt!

I stedet for, får vi den største omgang "randomness" der nogensinde er lavet.

Jeg kan dårligt beskrive hvor skrækkelig den er. Den første udmærkede sig ved at være virkelig mørk, ved at have dét der

"mulmet", en skygge-zone mellem verdenerne, ved at gøre helten til en svedig og ulækker russer, ved at have givet de magiske væsener nogle overbevisende måder at organisere og forklæde sig på, ved at fokusere på alle de skumle måder de prøver på at arbejde uden om deres ældgamle fredsafte på. Ved at krydsklippe den sidste kampscene med det store slag det hele begyndte med.

Jeg kunne trygt glemme plott hullerne, fordi så meget andet fungerede.

Men det her... når den ellers har fået gode anmeldelser, skyldes det kun at folk nægter at se nederlaget i øjnene.

Og det begynder faktisk også godt. Helten (Anton) skal jage en bloddrikkende forbryder sammen med sin nye makker (som han er varm på), men det viser sig at være hans søn – og pludselig er han konfronteret med at skulle dække over ham, dvs. være på begge sider af loven på én gang. Og det er cool. Og det er også cool at der bliver myrdet nogle af "de mørke", så Anton bliver uretfærdigt anklaget.

Herfra går det *helt* galt. Mørkets fyrste render rundt i en fimset slåbrok og med en yo-yo gennem det meste af filmen. Hans kone (den onde pop-sangerinde fra sidste film) har af én eller anden grund en affære med heltens vampyr-nabo (kunne ham og hans far monstro ikke foretage sig noget mere vampyr-agtigt end at presse bukser og spille på bongotromme?!). Bare SE på den hat!

Hvad fanden sker der for uhygen, her?!

Anton bytter krop med en kvinde for at undgå mistanke, hvilket fører til at han som kvinde står og beglor sin nøgne makker i brusebadet, hvorefter det kryds-klippes

med dem begge to som et elskende par foran et vandfald, som i en shampoo-reklame!

Hvorfor er én af skurkene en papegøje der forvandler sig til ELTON JOHN?! (det ved jeg desværre godt... papegøje på russisk hedder popuGAY) Hvorfor er der i det hele taget så mange kyssende mænd i filmen?! Hvorfor bliver det mægtigste magiske artefakt i verden, skæbnens kridt, brugt til at optegne billard-resultater (eller sådan noget) på den bar der TILFÆLDIGVIS er Antons stamsted?! Hvorfor bliver nattevagterne angrebet af Mad Max-rockere på buggies?! (og ikke f.eks. drager, gespenster eller NOGET) Hvorfor er de ondes fejring af deres mægtige troldmand (Antons søn) en kæmpe stor fuld-onkel-danser-grimt fest med åndede hatte?! Jeg VED godt at de er i forklædning, men kunne de ikke have krydsklippet med at de i virkeligheden er menneskeædende monstre eller noget?! Brug dog dit syn Anton, så vi kan se hvordan de *virkelig* ser ud!

Kan MØRKETS FYRSTE ikke finde noget mere dramatisk at slå ihjel med end TANGO?! Hvorfor skal vi under den endelige kamp, hele tiden se hvordan det bliver optaget med et kamera, der får mit Canon anno 1990, til at ligne noget fra en science fiction-film?! Hvorfor er én af de mægtigste af de gode, nær ved at lide DEATH BY JUICE-KARTON?! Hvorfor indvarsles apokalypsen af et kæmpe stort pariserhjul der bliver væltet af en lille drengs YO-YO OF DOOM?!

Indkapslet fuldkommen i de tilfældigt sammenklippede plathe-der, er der enkelte flotte scener, som f.eks. dén slow-motion-scene hvor mørkets fyrste og naboen kæmper højt oppe i luften i en sne-storm, eller hvor Anton midt i verdens undergang er ved at blive sønderslidt af gribende hænder, medens superskarpt, fallende glas kommer stadigt nærmere. Men nogle få, meget korte, æstetiske nydelser kan ikke redde dette kaos, denne *katastrofe*. Og hvor blev bjørnen og tigeren fra den første film af? De bliver kun

brugt som cameos! Sikket spild af gode karakterer!

Og slutningen ... åh Gud, slutningen ... Lad mig sige det på dén måde: Hvis de havde klippet den ud, og i stedet havde vist Topher Grace der dansede ned ad gaden til "Raindrops falling on my head", ville *ingen* kunne have set forskel. Mine damer og herrer: Det bliver faktisk ikke værre end det her.

Rasmus Wichmann

Stargate: Continuum

TV-Film, USA/Canada, 2008, 94 min.

Instr.: Martin Wood

Medverk.: Amanda Tapping, Christopher Judge, Michael Shanks, Ben Browder, Claudia Black, m.fl.

Ganske kort fortalt: den sidste "systems lord", Lord Ba'al, der har myrdet indtil flere hele planeter, er blevet fanget af Stargate-heltene og skal henrettes. Men det *har* han tænkt på, og er forinden rejst tilbage til 1939 for at ødelægge Jordens aktive Stargate inden den bliver taget i anvendelse. Således finder vores helte pludselig sig selv i en alternativ tidslinje, hvor Jorden aldrig har haft kontakt til diverse aliens. Lord Ba'als erobningsflåde ankommer kort efter for at slavebinde Jordens befolkning. Dét medfører nogle udmærkede scener hvor Jorden bombarderes fra rummet. Derefter forrådes Lord Ba'al af sin lige så onde dronning, Qetesh, som slår ham ihjel, og beordrer flåden til at rasere Jordens overflade. Heldigvis allierer vores helte sig med deres gode ven fra den gamle tidslinje, Teal'c (som nu er Lord Ba'als tjener), og får smadret Lord Ba'als tidsmaskine - lige efter at de har været tilbage og slå Lord Ba'al ihjel i 1939. Da de således har genoprettet den rigtige tidslinje, kan Lord Ba'al nu henrettes efter den oprindelige plan. Igen. Eller noget. Jeg er ikke så meget inde i Stargate-universet, så jeg er ikke sikker på hvilke kroppe der hører til hvilke racer, og hvor mange gange de kan slås ihjel, men det er sikkert logisk hvis man kender sådanne detaljer. OK underholdende SF-

film - jeg mener, skurken bliver slået ihjel *tre* gange... det har nok noget med tidsparadokser at gøre... Men i hvert fald, fine produktionsværdier og en udmærket balance mellem humor og alvor. Ikke noget man skal, eller kan, tage for seriøst.

Min karakter: 6 ud af 10.

Tue Sørensen

CRASH

Tv-serie, Danmarks Radio 1984

En historie af Carsten Overskov

DR har i forbindelse med medieforliget fået midler til at digitalisere og tilgængeliggøre deres gamle produktioner. Ikke alt har overlevet da man i perioder har genbrugt båndede hvilket bl.a. skulle være en af grundene til at vi ikke kommer til at se en genudsendelse af *Poul og Nulle i hullet*. I Bonanza projektet blev en lang række serier og udsendelser inddelt i kategorier og en online afstemning afgjorde i hvilken rækkefølge de enkelte skulle digitaliseres og lægges på DRs hjemmeside. I kategorien *Unge & Satire*, var der en serie, som jeg i mange år havde håbet på at DR ville udgive på DVD, nemlig ungdoms science fiction-serien *Crash* fra 1984. Serien handler om drengen Birger (Lars Ranthe) der har fået forlagt et værdifuldt tegneseriehæfte, og nu må drage ud i verdensrummet for at lede efter det, da det viser sig at den onde Barry Slisk (Jacob Christensen) der har stjålet hæftet. Slisk holder til på en base der svæver ved et sort hul, hvorfra han via sine destroyers har tænkt sig at underkaste hele universet. Slisk har planer om at Birger skal hjælpe ham med at overtage jorden, hvilket er grunden til at han har taget tegneseriehæftet som "gidsel". Birgers værelse svæver igennem rummet, og han styrer det ved hjælp af sin arkitektlampe og båndoptager. Birger er dog ikke alene i sin kamp mod Slisk, da de lykkedes ham at finde hjælp på sine rejser igennem tid og rum, bl.a. af pigen Iris (Jeannie Mortensen), og ikke mindst den kæmpe hånd hun kan fremmane.

Det er en rejse ind i drengens

fantasi, men samtidig er der også ting der gør at det måske ikke blot er noget han finder på, men der måske sker.

DR har hentet inspiration hos *Star Wars*, *Star Trek* og *Dr. Who* i denne serie, men som så oftest med danske produktioner er det hele blevet samlet i en ungdoms/børne setting.

Det var et sjovt gensyn, men jeg tror dog kun serien er at anbefale til folk der vil have et gensyn, da jeg ikke tror den vil kunne vinde mange nye seere.

Der er masser af gode gensyn at finde på www.dr.dk/bonanza, bl.a. *Tonny Toupé Show*, *Casper* og *Mandrilaftalen* og *Gotha*.

Thomas Winther

Lost Sæson 1-3

TV-serie, USA, 2004-

For et par år siden så jeg et afsnit af en ny tv-serie, der handlede om et fly som var styrtet ned på en ø. Jeg zappede forbi et tilfældigt afsnit og så nogle mennesker gå rundt i en skov og foretage sig sære ting. Det var ikke noget der lige fængede mig - det virkede som om producenterne havde fået den tåbelige ide at lave en katastrofe-tv-serie og var desperate efter at finde på noget til at trække katastrofen ud, så den kunne række til et par sæsoner. Jeg fik vist set et enkelt eller to afsnit mere af serien fra den følgende sæson, men det fik mig ikke til at skifte mening. Men så fik jeg af flere forskellige at vide at det var en god serie, og til sidst løb nysgerrigheden af med mig: Jeg måtte se hvad Lost egentlig var for noget. Det kom til at koste mig tre kasser med de tre første sæsoner af Lost, for den viste sig faktisk at være den nok mest interessante tv-serie der kører for tiden. Hvis du tror på

det, så lad vær med at læse videre før du har set serien. Hvis ikke så læs videre - jeg skal prøve ikke at spoilere mere end strengt nødvendigt.

Den gennemgående metafor i serien er himmel/helvade: Allerede fra pilotafsnittet undrer man sig over hvordan det kan lade sig gøre at så mange overlever et så voldsomt flystyrt? Burde de ikke være døde? Og mængden af afdøde mennesker og ting fra personernes liv før flystyrtet som dukker op på øen stiger støt gennem hele serien. På en måde virker det som et paradys - det hele er en lang ferie på en sydhavssø som tilsyneladende ikke ender. På den anden side dukker der flere og flere ubehagelige ting op - særlig usynlige monstre inde i skoven, "de andre" som har et eller andet for der ikke er godt for de overlevende fra flystyrtet. Man finder også efterhånden ud af at alle personer har et eller andet grumt i deres fortid de prøver at komme over eller flygte fra. En hel del af hvert afsnit af *Lost* går faktisk med at vise flashback for de personer som afsnittet handler om. Og hvor man i andre serier efterhånden bygger personerne op, indtil tilskuerne bliver så glade for dem at de kan se afsnit efter afsnit uden noget interessant plot i, er det i *Lost* ofte en indikation af at personen snart skrives ud af serien, hvis hele forhistorien er kortlagt.

De vigtigste personer i serien er nok Jack og Locke, spillet af hhv. Matthew Fox og Terry O'Quinn. Jack er en læge, som har en meget rationel tilgang til det der foregår på øen, og som er opsat på at komme væk fra øen hurtigst muligt. Locke har en ret underlig baggrund, som jeg ikke vil komme nærmere ind på her, og han repræsenterer den religiøse / spirituelle tilgang, hvor han i modsætning til Jack gerne vil undersøge alt det der foregår på øen og prøve at forstå det, og ikke har nogen hast med at komme hjem igen. Det giver naturligvis en del konflikter mellem de to. Udover Jack og Locke er de mest brugte personer i serien nok Kate, spillet af Evangeline Lilly, og Sawyer, spillet

af Josh Holloway. Ifølge ekstramaterialet på DVD'erne var det oprindeligt meningen at Kate skulle have den rolle som leder Jack oftest har, mens Jack faktisk skulle have været skrevet ud af historien ret tidligt. Det er muligvis derfor at Kates rolle er blevet lidt stereotyp: Hun er midtpunktet i et gennemgående trekantdrama, hvor den relativ pæne Jack og den rå Sawyer

er udgør de to andre. Og så er hun lidt for irriterende ofte den der skaber problemer som de andre skal løse, bliver taget som gidsel o.s.v. Men som personer hænger disse fire, og stort set alle andre personer i serien ret godt sammen. Hvilket nok skyldes at man har valgt at lade skuespillerne få stor indflydelse på deres egne roller, og at tilpasse både roller og plot til hvordan personer udvikler sig i løbet af serien.

De fleste tv-serier er bygget op omkring en eller to hovedpersoner, som resten af personerne så kredser omkring. Sådan er det ikke i *Lost*. Der er mange andre end de fire nævnte personer som af og til optræder som hovedperson i et afsnit. Faktisk et tocifret antal, så jeg vil ikke remse dem alle op her. Men for eksempel er der andre personer som af og til udfylder rollen som den rationelle i stedet for Jack eller som den religiøse i stedet for Locke. Og der er andre små kærlighedsdramaer, udover det gennemgående med Jack, Sawyer og Kate.

Der er personer af enhver slags, fra de meget alvorlige og tragiske til de meget komiske og optimistiske. Men som nævnt er det historier der udvikler sig efterhånden og i mange tilfælde afsluttes, så de ikke bare løber i ring, som i de fleste andre tv-serier.

Det som *Lost* nemlig kan, i modsætning til de fleste andre tv-serier, er at skabe en udvikling i historien. Det er ikke sådan at man efter hver krise stort set når tilbage til udgangspunktet: Gamle mysterier er opklaret og har skabt en helt ny situation for personerne, nye mysterier er dukket op og har lagt yderligere et niveau til seriens underlige univers, nogle personer er faldet fra - ofte endda nogle man troede skulle være gennemgående hovedpersoner - og nye er dukket op. Denne konstante fornyelse i serien kører mere på tilskuerens nysgerrighed og intelligens, end på ønsket om genkendelighed og identifikation med personerne. Det giver selvfølgelig den ulempe at det ikke er særligt nemt at komme ind i serien uden at have set alle de foregående afsnit, og at man kan ærgre sig over når interessante personer falder fra. Men jeg hører i hvert fald til dem der klart foretrækker fiktion af denne her type.

Genre-mæssigt er vi ude i noget katastrofefilm / fantasy / science fiction. Temaet om katastrofen og problemerne med at overleve på øen er der, men de er sekundære til de mystiske begivenheder: Det er dels nogle tilsyneladende uforklarlige ting, som usynlige monstre, spøgelser og meget andet, som dog i de allerfleste tilfælde behandles så man kommer i tvivl om hvor vidt det er personernes indbildning eller virkelige fænomener på øen. Undtagelsen er så det usynlige monster, som i løbet af serien begynder at få lidt form. Det fremstilles som en blanding af en naturkraft og et guddommeligt væsen, der har visse planer med menneskene på øen, som har med ovennævnte himmel/helvade metafor at gøre. Men serien rummer også stærke science fiction-elementer. Allerede i løbet af den første sæson opdager man

at der er foregået nogle forsøg eller undersøgelser på øen, a la Dr. Moreau eller Kaptajn Nemo, med underlige magnetiske felter, avanceret teknologisk udstyr m.m. I løbet af andet og tredje afsnit udbygges dette science fiction-element kraftigt, men himmel/helvede-metaforen og fantasy-elementerne slippes ikke af den grund. Hvordan det så forløber videre i fjerde sæson, ved jeg ikke, da fjerde sæson ikke er kommet på DVD endnu, og jeg gerne vil se serien i sammenhæng. Men jeg håber da at den kan holde dampen oppe til og med sæson 6, som skaberne af serien J.J. Abrams og Damon Lindelof har annonceret bliver den sidste. Men sæson 1-3 af *Lost* kan jeg under alle omstændigheder varmt anbefale, og med slutningen af sæson 3 får man også et passende sted at stoppe, såfremt de senere sæsoner skulle vise sig at ikke at kunne leve op til de første tres niveau.

Flemming Rasch

Castle Waiting

Tegneserie af Linda Medley
Fantagraphics, 2006
460 s (hardcover), \$29.95

Castle Waiting er tegneserieskaberen Linda Medleys livsværk. Serien startede i 1996 med en prolog, *The Curse of Brambly Hedge*, og siden er fulgt en række hæfter og et par samlinger. Medley udgav oprindeligt selv serien, men stoppede i 2001 på grund af for dårligt salg, hvorefter hun blandt andet tegnede *Books of Fairie* for DCs Vertigo. I 2005 opfordrede forlaget Fantagraphics Linda Medley til at genoptage serien, og den første nye udgivelse blev denne tykke samling i flot bogformat af alle de hidtil udgivne historier.

Castle Waiting foregår i den verden, vi kender fra klassiske eventyr og børnerim som *Tornerose*, *Den Bestøvlede Kat*, *Simple Simon* m.fl. - men så alligevel ikke helt. Udgangspunktet er *Tornerose*, og prologen *The Curse of Brambly Hedge* genfortæller denne historie i en noget anderledes

udgave, som ender med at den genopvækkede *Tornerose* forlader sit hjemlige slot, der efterfølgende affolkes og under navnet *Castle Waiting* ender som et tilholdssted for skæve eksistenser på flugt fra grumme fjender eller bare et lidt for hektisk liv. En af flygtningene er *Lady Jain*, der flyg-

ter fra en voldelig ægtemand, gravid med en anden mands barn. Starten af hovedhistorien handler om hendes begivenhedsrige færd mod *Castle Waiting* og hvordan hun bliver modtaget dér. I løbet af historien bliver man præsenteret for baggrunden af de andre beboere på og omkring slottet, og den sidste tredjedel fortæller forhistorien for en af dem, den excentriske nonne *Sister Peace*.

Castle Waiting er ikke nogen actionserie, og de episoder med alvorligt drama, der er, er fortalt i afdæmpet tempo og tone. Først og fremmest er serien finurlig, lun og nærmest hyggelig. Man kan ikke lade være med at holde af seriens figurer og føle for deres små og store problemer. Historien bliver godt båret af Linda Medleys flotte sort-hvide tegninger, der er inspireret af klassiske illustratører med Arthur Rackham som hovedinspiration. Billederne er holdt i en enkel streg, men er fyldt med finurlige detaljer og troværdige middelalderinteriører og -eksteriører. Det er en eventyrverden, så *Castle Waiting* er fyldt med nisser, alfer, dæmoner, hekse, dyremennesker, nøkker og endda en hobbit eller to. Man kan dog kigge langt efter lynkilekastende troldmænd, magiske sværd og ildsprudende drager - den slags billige effekter hører ikke hjemme i seriens univers, der rammer en svær balance mellem drømmende sværmeri, absurde optrin og ned-på-jorden hverdag. Serien er

blevet kaldt feministisk, fordi et centralt tema er kvinders frigørelse fra dårlige ægtemænd, men der er også stærke og positive mandlige skikkelser, og jeg synes slet ikke feminismen tager overhånd. Denne samling er i øvrigt blevet nomineret til flere priser i USA og (i den franske udgave) Frankrig.

Jeg selv er blevet så grebet af serien, at jeg købte denne samling selvom jeg allerede havde det meste af indholdet i forvejen. *Castle Waiting* er klart anbefalelsesværdig, men er nok ikke noget for alle - omend alle burde give den en chance. Jeg venter selv spændt på næste samling.

Klaus Æ. Mogensen

Blodets Konkubine

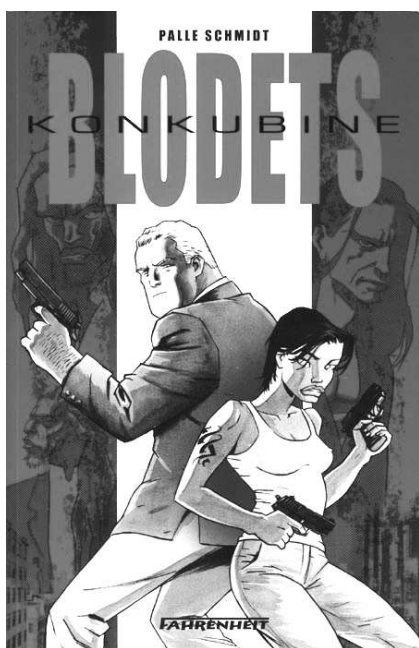
Tegneserie af Palle Schmidt
Fahrenheit 2008
www.blodetskonkubine.dk

Palle Schmidts illustrationer har igennem tiden kunne opleves i en lang række blade og magasiner som Rollespilsladet *Fønix*, og magasinet *M*. Palle var også medudvikler af rollespilssystemet *Fusion*, et system som han i årevis skrev scenarier i. *Fusion* finder sted i et nær-fremtids København hvor det er gangstere og privatdetektiver der styrer. Det var også i denne verden hans scenarie *De Professionelle* fra rollespilsconen Fastaval 1995 fandt sted. Scenariet låner fra en række film, men primært Quentin Tarantino filmene *Reservoir Dogs*. Spillerne var en række gangstere, der skulle finde ud af hvad det var der gik galt i forbindelse med et lejemord, de var blevet sat til at udføre, og hvad der egentligt er med den kuffert de skulle tage fra offeret. Mordet finder sted i Scalabygningen i København under en klovne-festival, så personerne i scenariet er selvfølgelig udklædt som klovne under udførelsen af mordet. Tegneserien *Blodets Konkubine* starter med at en klovn skyder en mand på en restaurant, og derefter tager mandens kuffert. Dette er starten på et spind som to lejemordere bliver blandet ind i. Der er mange der er interesseret

i at få fingre i kufferten, da den skulle indeholde planten Blodets Konkubine, der skulle kunne udvindes et meget kraftigt narkotikum fra. Det virker dog lidt som om den ene af de narkobagmænd der jagter dem er mere interesseret i at de andre ikke skal få kufferten, end han egentligt er i selv at få de.

Universet som Palle Schmidt har bygget op i såvel *Fusion*, som i *Blodets Konkubine* er et univers, hvor det oftest er pistoler der bruges til at løse konflikter - og alle har pistoler. Samtidig kan man ikke stole på nogen.

Såvel i stemning, illustrationernes udtryk og handling kan man drage sammenligninger med Frank Millers *Sin City*, hvilket Peter Snebjerg også gør i forordet til *Blodets Konkubine*. Det er en sammenligning som på mange punkter er passende, men på lige så mange punkter ikke er retfærdig, for Palle Schmidt har ikke plagieret Frank Miller, men derimod skabt en tegneserie der er helt sin egen.

Er man til actionfyldte intriger, så er *Blodets Konkubine* bestemt værd at læse, og ud over at være en spændende tegneserie, så var den også for mig et glædeligt minde om en fantastisk rollespilsoplevelse for snart mange år siden.

Thomas Winther

Little Brother

Roman af Cory Doctorow

Tor Books 2008, 382 sider (hardcover)

Bogen kan også downloades gratis på forfatterens hjemmeside: www.craphound.com/littlebrother/download/

Den canadisk-britiske science fiction-forfatter og cyberaktivist Cory Doctorow har skrevet en modig og provokerende bog henvendt til et ung publikum.

Da San Francisco bliver ramt af et terrorangreb med tydelige paralleller til 11. september 2001, er den syttenårige Marcus på det forkerte sted på det forkerte tidspunkt. Han bliver hemmeligt interneret af agenter for ministeriet for national sikkerhed, og da han er en computer-whiz med faste principper om anonym færden i den elektroniske verden, nægter han umiddelbart at samarbejde og røbe sine passwords. Som følge af det bliver han stemplet som en principiel sikkerhedstrussel, udsat for torturlignende forhørsmetoder og sendt hjem med besked om aldrig at røbe for nogen hvad han har været ude for, samt lodret ordre om at holde meget lav profil hvis han ikke ønsker at "forsvinde" mere permanent.

Det samfund han vender tilbage til, har efter enhver rimelig definition forvandlet sig til en politistat. Sikkerheds-myndighederne opererer på egen hånd som en stat i staten, og man er så forhippet på at opspore potentielle terrorister og afværge nye angreb, at alle principielle og klassiske borgerrettigheder bliver tilsidesat. Marcus beslutter sig for at tage kampen op - ikke kun på grund af sine politiske grundholdninger og den uretfærdighed han personligt er blevet udsat for, men især motiveret af at hans bedste ven er forblevet i det hemmelige fængsel overladt til en uvis skæbne. Marcus etablerer et alternativt internet (baseret på hacket Xbox-teknologi) hvor han som initiativtageren (netop *ikke* lederen) M1k3y anonymt ansporer til et digitalt ungdomsoprør der kaster grus i myndighedernes kontrol- og

overvågningsmaskineri.

Som underholdning er bogen forrygende, og jeg kunne simpelt hen ikke vente med at komme videre i den. Ganske vist er der rigtig mange *info-dumps*, detaljerede beskrivende passager om San Francisco, nørde- og ungdomskultur, samfundsforhold og ikke mindst teknologi. Men sådanne passager er nu engang lidt af en konvention i spændingslitteratur, de fleste af dem er sjove og interessante at læse, og kun et enkelt sted skurrede det lidt. (Marcus' kæreste er chili-fanatiker og holder en længere forelæsning om hvordan man måler capsaicinstyrke, og man kan godt undre sig over hvorfor vi skal høre så meget om det. Et par sider senere får læseren imidlertid en lidt for tydelig aha-oplevelse da politiet opløser en forsamling med peberspray, og der nu er etableret et grundlag for at kunne forklare hvor voldsomt et våben det faktisk er.)

De tekniske passager er imidlertid en central del af bogen. Romanens helt store scoop er at al den teknologi der indgår i handlingen, findes i dag eller kun ligger 20 minutter ude i fremtiden. Der er både litteratur- og webhenvisninger til det alt sammen, og læseren bliver på den måde tilskyndet til at sætte sig ind i den teknologi der allerede i dag bliver brugt af (og imod) os, og om nødvendigt selv tage kampen op mod Big Brother.

Det hele ender efter omstændighederne lykkeligt, og det går måske lige lovlig glat, forstået således at konsekvenserne af M1k3ys Xnet-oprør bliver mere vidtrækkende end realistisk er. Men vejen dertil er på ingen måde skildret som rosenrød, og forhindringerne på Marcus' vej viser mange fine nuancer og anderledes vinkler. Den første der falder fra, er veninden Van der er datter af flygtninge fra Nordkorea, og Marcus har derfor sat sin lid til at netop hun vil gå ind i kampen. Men lige præcis fordi hun for alvor ved hvad diktatur er, skal hun ikke have noget klinket. En anden, der ellers er en frontfigur, trækker sig på grund af sin hudfarve, og det går op for Marcus at han vist skal

takke sin hvide middelklassebaggrund for at han overhovedet er nået så langt som han er, uden at blive værre tilredt. Et andet problem er de useriøse og ikke altid lige begavede medløbere bevægelsen også får, som gør mere skade end gavn og kan bringe både sig selv og bevægelsen i alvorlig fare.

Desværre fremstår bogens "skurke" ikke helt så nuanceret som dem der er på Marcus' side. Marcus' far er en gammel venstreorienteret, men efter angrebet på San Francisco forvandler han sig til en hidsig og kompromisløs tilhænger af statens sikkerhedstiltag. Hans bevæggrunde er såmænd at han troede at Marcus, der jo var forsvundet i en række dage, var blevet dræbt i terroristangrebet, og som sådan er hans reaktion meget forståelig, men vi føler ikke rigtig med ham. Selvfølgelig skal man huske på at han bliver skildret set gennem øjnene på sin teenagesøn, for hvem faderen nu bliver en personifikation af fjenden, men det er stadig en smule firkantet, og da faderen til sidst vender tilbage til sine oprindelige frisindede holdninger, sker det med et lige så brat karakter-skift. Og da Marcus' systemkritiske samfundsfagslærer bliver udrenset og erstattet med en ny, er der i den grad tale om en stråmand, eller rettere -kvinde (komplet med sydstatsaccent), at det gør Marcus' diskussioner med hende om den amerikanske forfatning mindre interessante end de kunne have været.

Bogen er indlysende nok også et politisk kampskrift, og jeg selv er ganske enig i bogens grundholdning og udgangspunkt: at vi skal passe meget på ikke at grave vores egen grav ved at tilsidesætte og underminere demokratiets principper i desperate forsøg på at bekæmpe demokratiets modstandere. *Little Brother* rummer en glimrende fremstilling af fænomenet "falsk positiv": Hvis en test giver det rigtige resultat i 99 % af tilfældene, vil én ud af hundrede altså få et forkert svar, såsom at få at vide at de har en sygdom de ikke har. Hvis man tester en milli-

on mennesker, vil ti tusind altså få det svar at de har sygdommen, og hvis man undersøger for en sygdom som kun én ud af en million har, giver det altså ni tusind ni hundrede nioghalvfems forkerte svar. Når man så tænker på at der gudskelov ikke er mange – måske under én ud af en million – mennesker der er terrorister, og at der ikke findes nogen "terrorist-test" med nogen form for præcision (en rapport fra MI5 fastslog i august at terrorister ikke har nogen karakteristisk demografisk profil), er der god grund til at diskutere hvilke tiltag et retssamfund kan bære at indføre uden at underminere sit eget fundament. Skrækscenariet, som *Little Brother* også opridser, er naturligvis at man skaber en politistat hvor alle er under konstant mistanke, *uden* at få ram på den virkelige trussel.

Knap så vild er jeg med den hackerromantik som også ligger i luften i bogen. Hvis jeg en dag kommer hjem og finder nogen i færd med at forsøge at dirke min hoveddør op, så køber jeg ikke den forklaring at de blot gør mig en tjeneste ved at teste min indbrudssikring, og min holdning er ikke anderledes på den elektroniske front. Jeg er heller ikke udelt begejstret for den vinkel at kampen mod politistaten er en kamp med de unge mod de ældre, selv om det selvfølgelig er et naturligt udgangspunkt for en ungdomsbog. "Stol ikke på nogen over 25,"

lyder mottoet med en naturlig fremskrivning af hippiernes og punkernes gamle paroler om ikke at lytte til nogen over 30. Sandt er det selvfølgelig at der er et generationsaspekt – det er de unge mænd der bliver sendt i krig, og de ældres holdning til f.eks. Vietnamkrigen var utvivlsomt farvet af 2. verdenskrig – men jeg synes ikke at der tegner sig noget klart billede af en generationskløft i holdningerne til Krigen mod Terror eller elektronisk overvågning. Bogen gennemfører da heller ikke det synspunkt at det er de unge mod de ældre, for vendepunktet kommer netop da Marcus får sig en allieret i de voksnes verden som kan gå ud i de etablerede medier med en Watergate-agtig afsløring.

I det store og hele er mine forskellige forbehold selvfølgelig nok også præget af at jeg læser bogen i Danmark, der alt andet lige ikke er USA, og at mine første associationer måske ikke så meget er folk som de modige dissidenter der smugler information ind og ud af Kina, men snarere mere selviscenesat revolutionære hvis hovedfjende er ruderne hos McDonalds. Men alt det ændrer ikke ved at *Little Brother* er en modig og vigtig bog. Bogens helt grundlæggende budskab og morale er at viden – om programmering, om politik, om poesi – både er noget sjovt der bør dyrkes for sin egen skyld, og samtidig, modsat hvad diktaturet hævder i 1984, er styrke. Det er også væsentligt at få præsenteret en opposition der ikke er anti-teknologisk.

Inden for underholdningslitteraturen udgør *Little Brother* en sund modvægt til mere patriotiske tekno-thrillers a la Tom Clancy og kan forhåbentlig inspirere et ungt publikum til både diskussion og eftertanke. Man kan selvfølgelig godt spørge sig om det nu også er de unge der har bragt bogen ind på bestsellerlisterne, eller om et flertal af køberne ligesom undertegnede var i målgruppens alder dengang *Neuromancer* var ny, men man har da lov at håbe. Rigtig mange science fiction-bøger til børn og unge er stadig opkog på

1950'er-ideer med robotter, mutanter, telepati og invasion fra rummet, og i det selskab leverer *Little Brother* en helt anden form for bid.

Stig W. Jørgensen

The New Weird

Antologi, paperback, 414 sider, \$14.95, Redigeret af Ann & Jeff Vandermeer
Tachyon Publications (USA) 2008

Der var engang hvor antologier blot var "best of", et sammenrend af imponerende fortællinger fra SF magasinerne, *Adventures in Time & Space* fra 1940erne f.eks., eller tag de efterhånden mange konkurrerende "Årets bedste"-antologier vi ser i disse år. Så kom en række originalantologier, fra Pohls *Star* i 1950erne og frem, som udgav mindeværdige historier, bestilt direkte fra forfatterne, og derfor aldrig set før. Senere fik vi alle de tematiske antologier, robothistorier, øko-katastrofer, nogle var fortsat genoptryk fra magasinerne, atter andre var originalantologier. I de seneste 20-30 år har der været et mix af alle typer, indtil Hartwell med *The Space Opera*, fra den første inkarnation i 1980erne og frem, begyndte bølgen af den akademiske antologi, den type hvor en autoritet udtaler sig ufejlbarligt om en trend i genren, en ny subgenre, eller andet perspektiv, som først nu giver mening for os. Da Sterling udgav *Mirrorshades*-antologien for at sikre eftertidens fokus på cyberpunkten som subgenre i almindelighed, samt egne og venners bidrag i særdeleshed, blev det legitimt for partshaverne selv at definere deres egen historie på samme autoritative måde. Det er dét som fortsætter her i den stildefinerende, både retrospektive og fremadskuende, antologi, *The New Weird* fra parret Vandermeer.

Bogen er delt i 6 dele, et definierende forord, mest om hvorfra *Weird* kommer, så følger afdelingen STIMULI, der med 6 fortællinger (af hhv. M. John Harrison, Clive Barker, Michael Moorcock, Simon D. Ings, Kathe Koja, og Thomas Ligotti) skal vise os de for-

skellige impulser som skabte subgenren. Tredje del, EVIDENCE, fører så beviset for at der faktisk er tale om en valid subgenre, at en række vidt forskellige forfattere, i den samme tid og uafhængigt af hinanden, skriver i den samme kontekst og med de samme effekter - elementer der alle kan henføres til *New Weird* teorierne. Det er folk som China Mieville, Jeffrey Thomas, Jay Lake, Brian Evenson, K. J. Bishop, Jeffrey Ford, Leena Krohn, Steph Swainston, og Alistair Rennie. Nu er det så tid til at fasttømre subgenren, og i afdelingen DISCUSSION følger tre artikler om *New Weird* (af Michael Cisco, Darja Malcolm-Clarke, og K. J. Bishop) og udsnit af tråden "creation of a term" på *New Weird Discussion Board* på internettet, samt klip fra en række interviews som parret Vandermeer har gjort med redaktører i forskellige europæiske lande på deres rundrejser. (Martin Sust, Tjekki;

Michel Haulica, Rumænien; Hannes Riffel, Tyskland; Jukka Halme, Finland; og Konrad Walewski, Polen (fejlagtigt trykt som Finland i bogen)). Således overbevist, lader Vandermeers os se sammenhængskraften imellem disse forfattere ved at lade 7 forfattere skrive en Round Robin-historie på basis af Vandermeers oplæg. Forfatterne er Paul di Filippo, Cat Rambo, Sarah Monette, Daniel Abraham, Felix Gilman, Hal Duncan, og Conrad Williams. Sidste del af

bogen består af dels korte biografier over alle medvirkende forfattere, og dels en "kanonliste" over anbefalet læsning i subgenren *New Weird*. 73 titler, fra 1946 (Merwyn Peake), over 1971 (Michael Moorcock) og 1984 (Clive Barker), til 2007 (Jay Lake & Steph Swainston) - og med 6 titler fra Vandermeer selv.

Weird begyndte i begyndelsen af dette århundrede, tog fart da *Weird Tales* pulpmagasinet kom til i 1923, og dækker over et fantastisk eller overnaturligt element af uro i fortællingerne. Senere udviklede dette sig til vores dages horror/skræk, men *weird* er ikke skrækkindjagende, kun urovækkende. Lovecraft og Clark Ashton Smith er pionererne, Merwyn Peake (Gormengast-trilogien) og Jack Vance (Dying Earth-serien) nogle af de fremmeste fortolkere, og skiftet til *New Weird*, altså en ny moderniseret inkarnation af "det urovækkende" placerer sig med reference tilbage til det litterære indtog i genren med 1960ernes *New Wave* (fra Moorcock, M. John Harrison, og J. G. Ballard), og ses f.eks. hos en Clive Barker i 1980erne, en Thomas Ligotti, en Kathe Koja og en Richard Calder. Magasinet *The Third Alternative* og antologiserien *Leviathan* trykte disse bidrag som var ilde set hos mange udgivere. Så med China Mieville's *Perdido Street Station* (2000) sprang subgenren *New Weird* lige ind på midten af markedet. Mieville fik fat i et stort publikum der nu ville have mere og dermed kom der fart i genopdagelsen af Peake og Harrison, samt plads til en række nye forfattere: Vandermeer, K.J. Bishop, Paul Di Filippo og Steph Swainston. På *Third Alternatives* weblog blev ført den legendariske diskussion der navngav subgenren *New Weird* og flere forfattere (og interesserede læsere) kom til. En diskussion der er optrykt i denne antologi, der også rummer noveller fra de fleste af de implicerede.

Litterært er den en rigtig god samling. Trods at der er tale om sammenbragte børn for at bevise en ide, er de fleste historier rigtig gode. Et af problemerne for den-

ne læser var netop hvor ens alle fortællingerne var. Det gør at f.eks. Harrison rager op og nogle af de andre kommer til at virke som svagere kopier. Selv om de er originale nok, *settings* og andre virkemidler deles bare lidt for voldsomt. Jeg vil derfor anbefale at man læser bogen over lang tid og giver sig selv mulighed for netop at nyde variansen i det velkendte. Her er meget godt at hente. Naturligvis er her mest om byen som ikon, men der er også (heldigvis) andre *takes* på subgenrens hovedelement. Med 15 historier og en fællesting af 7 forfattere (Et kapitel hver) er der ikke plads her til at gå ind i alle forfatteres bidrag. Jeg vil derfor blot fremhæve et par stykker.

I stimuli-delen rager M. J. Harrison op - helt naturligt - med en Virconium-fortælling ("The Luck in the Head", fra *Virconium Nights*, Ace 1984), der både er utroligt fascinerende og helt igennem urovækkende. Det bliver klart - helt klart - hvorfor Harrison sammen med Mieville er de store inspiratorer til subgenren, med deres byer og alt det de har propet ind i dem. Michael Moorcock-historien ("Crossing into Cambodia", fra antologien *Twenty Houses of the Zodiac*, redigeret af Maxim Jakubowski, NEL 1979) om den tredje verdenskrig i Cambodia, er simpelthen et mesterstykke. Har man kun læst Cornelius-historierne af mesteren har man her virkelig noget til gode.

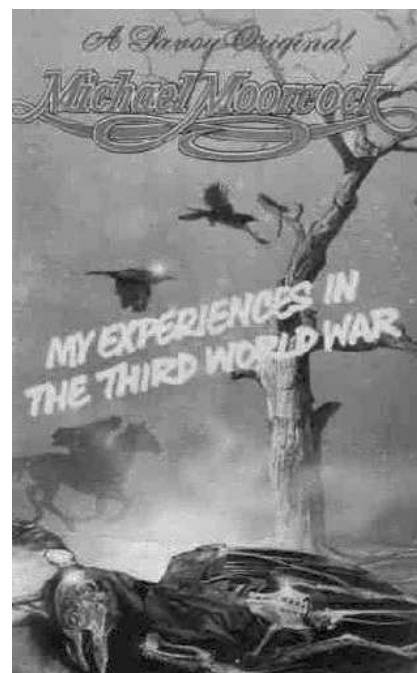
Endelig blev jeg lykkeligt overrasket over fortællingen fra Kathe Kojas, en slags New Weird Feminism, ("The Neglected Garden", *Magazine of Fantasy & Science Fiction*, April 1991), om kampen mellem kønnene - feminisme på en ny måde, og samtidig en tour de force i surrealistisk prosa. Imponerende.

I Evidence-delen tårner Jay Lake sig op over de andre med en dyster fortælling ("The Lizard of Ooze", *Flytrap* # 4, Maj 2005) om en by hvori det er forbudt at spise offentligt, straffen er døden og byen er et rigtig sært dunkelt sted, en by under jorden, komplet Lovecraft-agtigt og med selve Mr Lizard i kasematterne under byen. Den fortælling hænger længe i hovedet. Lige så markant er Steph Swainstons bidrag ("The Ride of the Gabbleratchet", uddrag fra romanen *The Modern World*, Gollancz 2007, den tredje bog i en trilogi) om to mennesker og et kollektivt væsen der er på flugt fra et væsen der bedst kan sammenlignes med en levende orkan. Ren *Stanley G. Weinbaum meets Octavia Butler* i en sær *upbeated WEIRD* udgave! Jeg SKAL have læst noget mere af hende! Endelig lukker den mig ukendte Alastair Rennie med en helt utrolig ulækker historie ("The Gutter Sees The Light That Never Shines", udgives for første gang her). Her er GORE for alle pengene, jeg fandt det næsten svært at læse mig igennem disse meget eksplicitte scener, uhyggelige omgivelser og vamlige ideer, men her er også en god portion effektivt fordelt humor - f.eks. hedder to lesbiske mordere naturligvis The Sisters of No Mercy! - og så ender den for en gangs skyld meget interessant og effektivt.

Round Robin fortællingen, "Festival Lives" foregår også i en underlig by, denne gang vist nok i Indien, hvor man forbereder sig til en højtid, men så pludselig føler sig truet af ukendte terrorister. Det er Di Fillipo der indleder - og det gør han rigtig godt - vi møder én af terroristerne og mindst ét sært væsen der skal spille en afgørende rolle igennem fortællingen, en

salp, intelligente ektoplasmeriske væsner der overtager hunde og gør dem i stand til at tale. Som føde indtager de mennesker, helst rå og skrigende. Sarah Monette tager os indenfor hos en salp, og Cat Rambo samt Danel Abraham fortæller fra de almindelige byboers synsvinkel (de er heller ikke lige hvad man tror). Felix Gilmans del, hvor han introducerer den fiktive bys pulp magazines, hvad er pulp i en verden af horror?, er hysterisk morsom, og Hal Duncan leverer én af de dér historier der får alle de andres til at blegne, på samme tid utrolig smuk og stille, men uden at historien - der er heftig - taber momentum. Conrad Williams gør et godt forsøg på at lukke alle plotlinier og afslutte historien. Ja, ok, måske er ikke alle dele lige gode, og måske kunne den godt have været redigeret et par gange til af både Vandermeers og forfatterne selv, men de klarer det godt alt i alt. Di Filippo har efter bogens udgivelse afsluttet fortællingen effektivt og definitivt, denne ekstra slutning kan læses gratis online hos udgiveren.

OK. Så der ER en subgenre der hedder New Weird. Den er fyldt af gode historier af gode forfattere. Den har en forhistorie, men der er så mange fællestræk at de kan skrive en fælleshistorie uden at bryde subgenrens rammer. Jeg er overbevist. Problemet er nu blot hvor stopper denne subgenre?. Skal vi nu revidere andre subgen-

rer for at give plads til de åbenlyse knopskydninger – tag f.eks. Alasdair Reynolds og Ian M. Banks, deres space opera kunne man faktisk godt (og meget mere præcist) nu kalde New Weird Space Opera? Det må fremtiden vise.

Anyway, dette er en antologi der (ligesom dem jeg nævnte i indledningen) vil blive stående som et standardværk. Man kunne ønske at der senere kom opdateringer til a la Hartwells *everlasting* antologiserie om space opera, for (forhåbentlig) udvikler også New Weird sig over de kommende årtier. Der er i hvert fald nok unge og gode forfattere repræsenteret i denne samling til at man kunne ønske sig mere. Meget mere.

Knud Larn

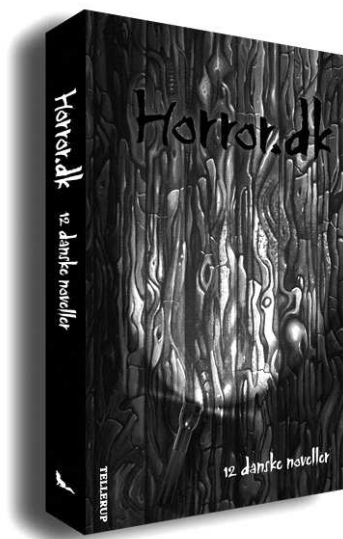
Horror.dk – 12 danske noveller

Antologi, redaktør Mathias Clasen
Tellerup 2008, 254 sider, 148kr.

Det er ikke meget danskskrevet horror-litteratur der bliver udgivet på bogform, hvilket nok skyldes at det er en genre der ofte bliver oversat. Med antologien Horror.dk giver redaktøren Mathias Clasen læseren mulighed for at blive præsenteret for en række af de forfattere der skriver i denne genre. Det eneste der er til fælles for de 12 bidrag er at det er den overnaturlige horror som historierne indeholder. Det overnaturlige element, viser sig i form af spøgelser, sort magi eller drabelige væsner der sønderlemmer de mennesker der kommer i vejen for dem. Det er dog ikke alle novellerne der direkte indeholder overnaturlige elementer, der er eksempler på at det blot er formodningen om at der er noget overnaturligt på spil, som skaber hele uhyggen.

Bogens første novelle er Bjarne Dalsgaard Svendsens "Utopia", hvor en hjemvendt soldat har svært ved at lægge krigens spøgelser fra sig, og nogle af dem er måske i mere end én forstand vendt med ham hjem. Carina Kamps "Stevie" er også en spøgelseshistorie, dog en mere traditionel én af slagsen. I denne lever den gravide Mattie i sorg over at hendes

mand er forsvundet på havet. Hun bor i et hus der viser sig at være hjemmøgt af en kvinde der mistede såvel sin mand som sit nyfødte barn. Ligheden imellem den situation som Mattie er i og den som spøgelseset var i hendes levetid er slående, hvilket foruroliger Mattie. Historien er som mange spøgelseshistorier er, hvor der lige så stille viser sig et link imellem en person og et spøgelses. Slutningen overraskede mig meget, da historien her virkelig slår et sving i en retning jeg ikke havde forudset.

I Teddy Vorks "Delilas lokker" finder pigen Cathrine store mængder hår under rengøringen af et sommerhus. Dette undrer hende noget, og snart begynder hun at få fornemmelsen af at hun ikke er alene i huset. Jacob Hedegaard Pedersen "Der er ikke noget derude" handler også om frykten for at nogen er efter en. Novellen formår at opbygge en fornemmelse af usikkerhed, og selv i den afsluttende sætning vedholder der en usikkerhed på om hovedpersonen er i sikkerhed.

Samlingens to mest etablerede forfattere er Erwin Neutzsky-Wulff og Dennis Jürgensen. De har begge omfattende forfatterskaber bag sig, om end meget forskellige forfatterskaber. De bidrag de har med i denne samling, er også meget forskellige. Neutzsky-Wulff-novellen "Frygt" er et noget specielt bidrag, der handler mere om Frygt som element, og hvordan det virker på hjernen. Jürgensen

bidrag "Nattog" er en af samlingens længste, og handler om en flok unge der på en vej hjem fra en bytur vælger at tage en genvej langs et, tror de, nedlagt jernbanespor. Nu ville det være oplagt hvis det var et spøgelsestog de mødte, men nej det er et reelt nok tog. Det styres dog at nogle djæveligende skabninger, og de kreaturvogne der er spændt efter er fyldt med lig. Genvejen ender med at tage dem lang tid, og da de kommer hjem er meget forandret. Dette er Jürgensen-horror når det er bedst.

Michael Kamp har tidligere skrevet horror-bogen Fordærv, som handlede om en skoleklasse, hvor børnene en efter en blev til zombier. I novellen "Cornelia" finder nogle børn ud af hvad der kan ske hvis man ikke videresender de kædebreve som cirkulerer via SMS.

Den sorte magi ses i bidragene Kenneth Bøgh Andersens "Bøddel", Hanna Lützens "De små søstre med glasuransigter" og Peter Mouritzens "Tommy Dummy". Dette er dog også det eneste der er fælles for disse noveller. Det er ikke sort magi med pentagrammer og forbandelser, men der er mennesker der bliver forvandlet, eller som kommer i besiddelse af magiske ting, en magi der ikke er af det gode.

Samlingens mest specielle bidrag er Christian Hauns "Jeres Søn". I forordet til novellen, opordres man til at læse den to gange, og man informeres om at gys et nok ikke er så tydeligt i den, men at det er der. Novellen er meget speciel, og det kan være svært at hitte ud af hvad der sker. Dette skyldes dog at den person vi følger, ser verden på sin helt egen måde.

Samlingen slutter med den erfarne gyserforfatter Bernhard Ribbecks "Var er et stort ord". Den handler om en mand der en dag bliver ramt af et hukommelsestab. Der er mange af de ting han finder ud af som sit liv, som han godt kan få til at passe, men der er også flere ting der får det til at virke som om der er noget galt. Han begynder at undersøge sagen, og

begynder at se tegn på at der er sket en række mord omkring ham tidligere. Novellen er en solid afslutning på en solid samling.

Bidragene i samlingen er meget forskellige, men generelt gode. Efter at have læst denne samling, er der et par forfattere som jeg ikke tidligere havde læst noget af, som jeg skal ud og have opsporet yderligere af. Hvis de bøger som jeg nu skal have fundet og læst kan holde kvaliteten fra *Horror.dk* vil jeg sige det tegner godt for den danske horror litteratur. Man kan kun håbe på at *Horror.dk* sælger så godt at en 2'er kan komme på tale.

Thomas Winther

Dæmonen i hælene

Dennis Jürgensen

Tellerup 2007, 150 sider

Det er ved at være længe siden der er udkommet et bind i Dennis Jürgensens Black Horror-serie. De første tre bind (*Monsteret i kælder-ræn*, *Uhyret i brønden* og den Cthulhuide *Tingen i cellen* fra henholdsvis 1994, 1998 og 1992) havde alle noget dæmonisk over deres handling, mens det i 2007-bogen allerede giver sig til kende i titlen *Dæmonen i hælene*. Det eneste der egentligt binder bøgerne sammen er genren og omslagsdesignet.

Rune står en dag i køen i supermarkedet, og overhører en mærkelig telefonsamtale som den unge mand foran ham har. Den unge mand glemmer sin mobiltelefon i butikken, og Rune samler den op. Han husker ikke at have taget den med sig hjem, men han begynder at få underlige opkald på den, fra en kvinde der sige hun er blevet væk. Ikke bare som i fa-

ret vild, men som blevet væk fra denne verden. Rune opdager at flere folk begynder at forsvinde rundt om ham, og når de bliver væk forsvinder alle spor af at de nogen sinde har eksisteret. Han finder sammen med Betina der leder efter sin veninde. Sammen finder de tegn på at nogle væsner forklædt som mennesker i lange grå jakker fjerner folk fra denne verden, som om de er ved at overtage denne verden.

Af en eller anden grund virker det til at disse væsner ikke kan røre Rune, eller også bruger de ham i deres planer.

Bogen er en hurtigt læst horror-fortælling, og den er nok mere at sammenligne med en lang novelle, end med en roman. Denne form gør også at den lettere formår at opbygge, og opretholde den spænding og usikkerhed hos læseren som en ordentlig gyser bør. Man bliver hurtigt klar over i hvilken form dæmonerne i bogen viser sig, men hvilket mål de søger, og hvorfor Rune ser ud til at være fredet, står først til sidst klart for læseren.

Dennis Jürgensen har gjort sig i mange genrer som ungdomsbøger, krimier, science fiction og fantasy. Han har også skrevet flere bøger der nok nærmest ville kunne kaldes horrorkomedier, men med *Dæmonen i hælene* har han endnu engang skrevet rendyrket horror.

Thomas Winther

Breakfast in the Ruins

Barry Malzberg

Artikler, Baen 2007

Barry Malzberg er af de relativt anonyme science fiction-forfattere som har været med i årevis, men som ikke er særlig kendt udenfor inderciklen af science fiction-fans. Han er kendt for at være noget af et brokkehoved, og her kan man så sikre sig en hel mursten fyldt med brok. Der er tale om en opdateret udgave af *The Engines of the Night* fra 1982. Den del af bogen, som er direkte genoptryk af den gamle udgave, giver et ganske interessant indblik i hvordan en science fiction-

forfatter i USA anno ca. 1980 tænker. Hvorfor i alverden er han blevet science fiction-forfatter, når det er sådan et skodjob? Det er noget med et ideal om at være med til at skabe noget enestående, som i tidens løb er blevet så udvasket at det knapt kan ses mere. Men en gang science fiction-forfatter, altid science fiction-forfatter. Selv om man skal kæmpe mod faldende salg, markedets krav til hvad man kan og ikke kan skrive, manglende anerkendelse for ens slid og fristelsen til bare at skrive fantasy ligesom mange af de andre. Og så er der hele persongalleriet: Leinster, Kuttner, Silverberg, Sturgeon, Campbell og en lang række andre, både kendte og glemte.

Hvor *The Engines of the Night* virker som et sammenhængende portræt af en genre, dens forfattere og dens historie, virker resten af *Breakfast in the Ruins* mindre sammenhængende og ujævn. Hvor *Engines* udgør første del af bogen, er resten delt op i en del to med blandede artikler og del tre med forfatterportrætter. Del to kunne have været fraklip fra *Engines*, på nær at de er skrevet nogle år senere, men ellers synes jeg ikke de tilføjer noget væsentligt. Men forfatterportrætterne i del tre er for det meste ganske interessante. Hvor del to kunne kaldes fraklip, kunne del tre kaldes bonusmateriale. *Breakfast* indeholder også en slags selvportræt af Malzberg, i form af to historier om en science fiction forfatter kaldet Ruthven, den ene historie skrevet til *Engines* og den anden nyskrevet til *Breakfast*. Ganske underholdende.

Breakfast in the Ruins kan anbefales, hvis man interesserer sig for science fiction-genren og dens historie. Orker man ikke at læse hele murstenen, kan man sagtens springe lidt omkring i den.

Flemming Rasch

Malzberg

NYT OM FANTASTIK

Klaus Æ. Mogensen

Priser

The Hugo Award, Amerikas mest prestigøse sf/fantasy-pris, som tildeles på basis af en afstemning blandt deltagerne i Worldcon, gik til følgende:

- Roman: Michael Chabon for *The Yiddish Policeman's Union*
 - Kortroman: Connie Willis for *All Seated on the Ground*
 - Langnovelle: Ted Chiang for "The Merchant and the Alchemist's Gate"
 - Novelle: Elizabeth Bear for "Tideline"
 - Faglitteratur: Jeff Prucher for *Brave New Words: The Oxford Dictionary of Science Fiction*
 - Dramatisk præsentation, lang: *Stardust*
 - Dramatisk præsentation, kort: *Doctor Who: "Blink"*
 - Professionel kunstner: Stephan Martiniere
 - Redaktør, lang form: David Hartwell
 - Redaktør, kort form: Gordon van Gelder (*The Magazine of Fantasy and Science Fiction*)
 - Semiprozine: *Locus*
 - Fanzine: *File 770*
 - Fanskribent: John Scalzi
 - Fankunstner: Brad Foster
- Ved samme lejlighed blev **The John W. Campbell Award for Best New Writer** tildelt Mary Robinette Kowal.

Den litterære britiske fantasy-pris **Mythopoeic Award** er blevet tildelt følgende:

- Fantasy for voksne: Catherynne M. Valente for *Orphan's Tales (In the Night Garden and In the Cities of Coin and Spice)*
- Fantasy for børn: J.K. Rowling for *Harry Potter*-serien
- Faglitteratur om 'The Inklings': Diana Pavlac Glyer for *The Company They Keep: C.S. Lewis and J.R.R. Tolkien as Writers in Community* og John D. Rateliff for *The History of the Hobbit*

- Øvrig faglitteratur: T.A. Shippey (red.) for *The Shadow-Walkers: Jacob Grimm's Mythology of the Monstrous*

Locus Award, som tildeles på basis af en afstemning blandt abonnenterne på det amerikanske sf-nyhedsmagasin *Locus*, er gået til:

- SF-roman: Michael Chabon for *The Yiddish Policeman's Union*
- Fantasyroman: Terry Pratchett for *Making Money*
- Kortroman: Cory Doctorow for *After the Siege*
- Langnovelle: Neil Gaiman for "The Witch's Headstone"
- Novelle: Michael Swanwick for "A Small Room in Koboldtown"
- Novellesamling: Connie Willis for *The Winds of Marble Arch and Other Stories*
- Antologi: Gardner Dozois & Jonathan Strahan (red.) for *The New Space Opera*
- Faglitteratur: Barry N. Malzberg for *Breakfast in the Ruins*
- Kunstner: Charles Vess
- Kunstbog: Shaun Tan for *The Arrival*
- Redaktør: Ellen Datlow
- Magasin: *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*
- Forlag: Tor Books

Det er blevet afsløret at forfatteren Patricia McKillip og kunstnerparret Leo & Diane Dillon vil blive tildelt **World Fantasy Award for Lifetime Achievement** under World Fantasy Convention til november. I en tilsvarende nyed er det blevet afsløret at **Harry Harrison** næste år vil få Science Fiction and Fantasy Writers of Americas **Grand Master Award**.

Sidewise Award, som gives for kontrafaktisk historieskrivning i skønlitterær form (*alternate history*), er gået til (bedste roman) Michael Chabon for *The Yiddish Policeman's Union* og (bedste novelle, delt) til Michael Flynn for "Quaestiones Super Caelo et Mun-

do" og Kristine Kathryn Rusch for "Recovering Apollo 8".

Diverse priser:

- The International Horror Guild har udnævnt Peter Straub til at være **Living Legend**. Genren taget i betragtning burde det vel være 'Undead Legend'...
- Forfatterne Spider Robinson og Ben Bova delte årets **Robert A. Heinlein Award**, som gives til forfattere af science fiction og teknisk litteratur der inspirerer til udforskning af rummet.
- Kathleen Ann Goonan har vundet **The John W. Campbell Memorial Award** for romanen *In War Times*.
- **Cordwainer Smith Award** for 'glemte' forfattere der burde huskes, er gået til Stanley G. Weinbaum.
- **Prometheus Award** for fantastisk litteratur der hylder 'libertarian' værdier er gået til Harry Turtledove for *The Gladiator*, and Jo Walton for *Ha'penny*. Anthony Burgess' *A Clockwork Orange* fik prisens Hall of Fame.
- **Theodore Sturgeon Award** for kortfiktion er gået til David R. Moles for "Finisterra" og Elizabeth Bear for "Tideline".

Dødsfald

Animatoren **Bill Meléndez** er død, 91 år gammel. Meléndez arbejdede for bl.a. Disney og Warner Bros. før han med partneren Lee Mendelson dannede Bill Mendélez Productions, der producerede 75 tv-film med Charles M. Schulz' *Radiserne*. Mendélez instruerede også tv-udgaven fra 1979 af C.S. Lewis' *The Lion, the Witch and the Wardrobe*.

Skuespilleren **Don S. Davis**, som spillede General Hammond i tv-serien *Stargate SG-1*, er død, 65 år gammel.

Rollespilsdesigneren **Erick Wujcik** er død af kræft, 57 år gammel.

Wujcik var medstifter af rollespilsforlaget Palladium Books og forfatter til rollespillet *Amber Diceless*.

Diverse

Forfatteren **Eoin Colfer**, kendt for børnebøgerne om Artemis Fowl, har af **Douglas Adams'** bo fået til

opgave at skrive en sjette bog i serien om *Hitchhiker's Guide to the Galaxy*. Det må være op til den enkelte at afgøre om det er ligskænding eller en god idé.

Skuespilleren **George Takei**, bedst kendt som Lieutenant Sulu i den oprindelige Star Trek-serie, er blevet gift med sin livspartner

Brad Altman. Flere kendte Star Trek-skuespillere deltog i ceremonien.

Science fiction-forfatteren **Jerry Pournelle** er efter længere tids strålebehandling blevet helbredt for hjernekræft. Nu skal han bare komme sig over strålesygen...

MICHAEL CRICHTON 1942-2008

Flemming R.P. Rasch

Det er lidt svært at sige hvornår præcis jeg blev bidt af science fiction, men en af de ting jeg tydeligst kan huske er en film, der var både sindssygt spændende action og science fiction med mænd i hvide kitler der med videnskaben til hjælp prøver at redde verden fra at gå under. Det var filmen *The Andromeda Strain*. Baseret på en bog af Michael Crichton, fandt jeg ud af. Senere gik jeg på biblioteket for at låne bogen, *Truslen Fra Det Ukendte*, som den hed på dansk. Der opdagede jeg så at denne Crichton faktisk havde skrevet en anden bog, *Den Elektroniske Mand - The Terminal Man* på engelsk. I *The Andromeda Strain* tager Crichton sig nok lidt forskellige kunstneriske friheder - jeg var for eksempel aldrig særlig glad for slutningen, men *The Terminal Man* var derimod en af de første bøger jeg kan huske at have læst, hvor en nutidig teknologi føres et lille stykke ind i fremtiden på ganske overbevisende måde.

Sit store gennembrud fik Crichton nok med *Jurassic Park*. Det var simpelthen en perfekt opskrift på en bestseller: Teknologi der tilsyneladende ikke er ret langt ude i fremtiden som løber løbsk kombineret med de altid populære kæmpeøgler og ideen om forlystelsesparken der bliver til et mareridt. Intet af det specielt originalt, men tilsammen en ganske effektiv thriller. Og det var selvfølgelig filmen, med de imponerende effekter, der gjorde udslaget.

Jurassic Park blev meget kritiseret for at have misforstået hvad man egentlig kan med genteknologi, men i årene siden har de kritiske røster mod for meget fantasi (nok

en gang) måttet erkende at virkeligheden hverken er lig med det en given tidsperiodes mere konservative tænkere og samme periodes science fiction forfattere tror, men ofte noget et sted imellem. For eksempel antager *Jurassic Park* at DNA kan bevares temmelig meget længere end man regnede for muligt, men siden har man fundet DNA der er næsten en million år gammelt, selv om der stadig er lang vej derfra til kridttiden. Crichton hørte måske nok ikke til de "hårde" science fiction-forfattere, men han var ikke desto mindre i stand til at levere science fiction på et vist niveau mht. "science"-delen, og mht. "fiction" var han helt enstående. *Jurassic Park* blev læst af rigtig mange mennesker som ellers ikke vil røre ved "hård" science fiction.

Af mindre heldige bedrifter udført af Crichton husker jeg at Bruce Sterling på Fabula 96 ikke var meget for at tale om filmen *Twister*. Sterlings bog *Heavy Weather* fra 1994 handler nemlig om præcis det samme og der er mange paralleller. Men jeg ved ikke om der direkte er tale om at Crichton tog de af Sterlings ideer han kunne bruge til sit filmmanuskript. Der er dog ikke meget tvivl om at *Heavy Weather* har en langt bedre historie end *Twister*, og

Twister er bestemt ikke noget af det Crichton bør huskes for. Et fremragende filmmanuskript han skrev, og hvor filmen i lighed med *Andromeda Strain* også var en kraftig medvirkende faktor til min interesse for science fiction som ung, var *Westworld*. Mange husker måske *The Terminator* med Arnold Schwarzenegger som den første "dræber-robot i menneskeklæder"-film de så, men for mig var det Yul Brynner i *Westworld* som den skydegale westernhelt-robot. *Westworld* var også en af de relativt få film Crichton selv instruerede.

Jeg kunne nævne mange andre film som Crichton var involveret i, der for mig står som måske ikke blandt de allerbedste, så blandt de solide og velproducerede science fiction-film. Desuden stod hans forfattertalent bag en del udmærkede film i andre genrer så som den historiske *The First Great Train Robbery* og "kulturmødet med Japan" thrilleren *Rising Sun*. Det lykkedes ham (med en enkelt undtagelse) aldrig at vinde en af de mest prestigefulde priser, men han blev nomineret til en Nebula for *Westworld*. Han vandt dog en Emmy for at have skabt hospitalsserien *ER*. (Den med George Clooney.) Ifølge IMDB lå ideen til serien - en af de mest succesfulde tv-serier nogensinde - og samlede støv i 20 år, før han kunne finde en producer der ville tage den op.

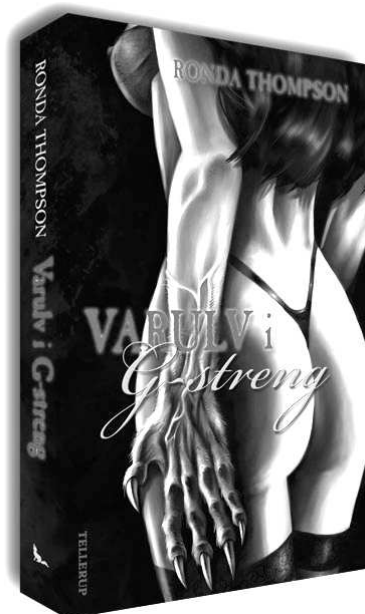
Den sidste bog Crichton nåede at udgive var romanen *Next* (ikke at forveksle med filmen med Nicholas Cage som ikke har noget med den at gøre) hvor han nok en gang tog problemer med genteknologi op.

NYT FANTASTIK PÅ DANSK

Janus Andersen

- Adlington, L. J.: *Pelly D's dagbog*. Phabel, 171 sider, kr. 169,00
- Andreasen, Peter: *Omvej til Limbo : en spøg*. Books on Demand, 180 sider, kr. 198,00
- Borg, Saga: *Finnvedens orakel (Blodbrødre ; 4. del)*. Lindhardt og Ringhof, 222 sider, kr. 79,95
- Canavan, Trudi: *Ikanernes angreb (De sorte troldmænd ; 6)*. Tellerup, 205 sider, kr. 348,00
- Flanagan, John: *Troldmanden i nord (Skyggens lærling ; bind 5)*. Borgen, 381 sider, kr. 149,95
- Frøyen, Yngve: *Forfædrene*. Høst & Søn, 212 sider, kr. 199,00
- Glam, Søren: *Attentat på statsministeren : den nøgne sandhed om en Københavnertragedie*. Attika, 110 sider, kr. 125,00
- Gorey, Edward: *Den epileptiske cykel*. Aben Maler, 34 blade, kr. 90,00
- Hall, Steven: *Råchokteksterne*. Klim, 445 sider, kr. 299,00
- Hoberg, Anders L.: *Kødets afveje*. Facet, 236 sider, kr. 199,00
- Kerr, Philip: *Djævelkrigerne vågner (Lampens børn ; 4. bind)*. Modtryk, 358 sider, kr. 249,00
- Kringelbach, Louise: *Sorgforstøveren*. Lindhardt og Ringhof, 237 sider, kr. 249,00
- Larsen, Brian Roland: *Belejringen af Jorden (Solar ; 5)*. Mellemgaard, 634 sider, kr. 220,00
- Larsen, Karl: *Dommens Dag*. Science Fiction Cirklen, 90 sider, kr. 99,00
- *Mandsmod og andre noveller*, redigeret af Susanne Jespersen. DarkLights, 167 sider, kr. 249,00
- Peake, Mervyn: *Titus alene (Gormenghast ; 3)*. Ries, 339 sider, kr. 329,00
- Schubart, Rikke: *Bid*. Politiken, 238 sider, kr. 199,00
- Stender, Lars A. R.: *Øjne*. Books on Demand, 565 sider, kr. 448,75
- Strøm, Georg: *Den chipløse mand ; og andre noveller om sex, magt og informationsteknologi*. Attika, 152 sider, kr. 160,00

- Thomas, Scarlett: *Mr. Y's forbandelse*. Tiderne Skifter, 545 sider, kr. 349,00
- Thompson, Ronda: *Varulv i g-streng*. Tellerup, 302 sider, kr. 348,00

- Vork, Teddy: *Hvor skyggen falder*. Tellerup, 110 sider, kr. 198,00

BØRNE- OG UNGDOMSBØGER

- Andreasen, Margot: *En hær af gule øjne (Den blå amulet ; 2)*. Forum, 75 sider, kr. 159,00
- Anthonisen, Jeanne: *En forhekset sommerferie*. Books on Demand, 52 sider
- Appel, Vibeke: *Aureons krone*. Books on Demand, 218 sider, kr. 168,75
- Bidstrup, Lise: *Den gamle (Regnbuefolket ; 1)*. Facet, 69 sider, kr. 99,00
- Bidstrup, Lise: *Dæmonjagten (Regnbuefolket ; 2)*. Facet, 77 sider, kr. 99,00
- Bidstrup, Lise: *Forræderen (Regnbuefolket ; 4)*. Facet, 75 sider, kr. 99,00
- Bidstrup, Lise: *Glaspusteren (Regnbuefolket ; 3)*. Facet, 71

- sider, kr. 99,00
- Bidstrup, Lise: *Kvarklogens broder (Spiralen ; 3)*, 2. udgave. Facet, 217 sider, kr. 199,00
- Blade, Adam: *Ild dragen Ferno (Monsterjagten ; 1)*. Flachs, 112 sider, kr. 168,00
- Blade, Adam: *Søslangen Sepron (Monsterjagten ; 2)*. Flachs, 109 sider, kr. 168,00
- Bødker, Benni: *Den hvide zombie*. Gyldendal, 118 sider, kr. 130,00
- Bødker, Benni: *Harens vej (Kimura ; 3)*. Gyldendal, 46 sider, kr. 130,00
- Einspor, Henrik: *Det gale gebis (Svend Svovls bedrifter ; 10)*. Gyldendal, 63 sider, kr. 130,00
- Ellegaard, Anette: *Flugten fra Kildevæld (Sandhedens magt ; bog 1)*. Alinea, 56 sider, kr. 160,00
- Gotthardt, Peter: *Den sorte ridder (Elverdronningens riddere ; 5. bog)*. Carlsen, 66 sider, kr. 169,95
- Hahn, Mary Downing: *Spøgelsernes hemmelighed*. Tellerup, 174 sider, kr. 298,00
- Hansen, Anne: *Eventyrlige fortællinger*. Anne Hansen, 28 sider
- Hebert, Noomi: *Klippernes dans (Stald Nordlys ; 4)*. Carlsen, 143 sider, kr. 59,95
- Hebert, Noomi: *Lysets hunger (Stald Nordlys ; 6)*. Carlsen, 142 sider, kr. 59,95
- Hebert, Noomi: *Mørkets længsel (Stald Nordlys ; 5)*. Carlsen, 127, 29 sider, kr. 59,95
- Hedegaard Pedersen, Jacob: *Nilrems rejse*. Hovedland, 150 sider, kr. 139,00
- Heramb, Jan: *Bogen (Sensopia ; 1)*. Books on Demand, 181 sider, kr. 148,75
- Iversen, Anne: *Blodbånd*. Klim, 224 sider, kr. 249,00
- Jensen, Jørn: *Dværgenes grotte (Spejlslottet ; 2)*. Alinea, 39 sider, kr. 147,50
- Jørn, Susanne: *Eventyrenes bog*.

- Sohn, 109 sider, kr. 199,00
- Læfelder, Aage Lassius: *Damen i de tolv femkanter* (Rovi ; 4). Books on Demand, 212 sider, kr. 173,75
- Læfelder, Aage Lassius: *En hilsen fra Mir* (Rovi ; 3). Books on Demand, 208 sider, kr. 173,75
- Læfelder, Aage Lassius: *Marras systemer* (Rovi ; 5). Books on Demand, 216 sider, kr. 173,75
- Læfelder, Aage Lassius: *Sektor 22* (Rovi ; 2). Books on Demand, 252 sider, kr. 181,25
- Læfelder, Aage Lassius: *Skyggernes billede* (Rovi ; 6). Books on Demand, 204 sider, kr. 173,75
- Læfelder, Aage Lassius: *Uljan, Bijan, Rams og Saber* (Rovi ; 8). Books on Demand, 204 sider, kr. 173,75
- Læfelder, Aage Lassius: *Under Rovi's beskyttelse* (Rovi ; 1). Books on Demand, 276 sider, kr. 181,25
- Læfelder, Aage Lassius: *Zorn's image* (Rovi ; 7). Books on Demand, 224 sider, kr. 173,75
- Mangold, Maud: *Nattens dronning* (W.I.T.C.H.). Egmont Kids, 144 sider
- Melling, David: *Skovtrolde* (Trolde-serien). Sesam, 115 sider, kr. 229,95
- Moriarty, L. M.: *Det påtrængende problem med prinsesse Petronella* (Rumbrigaden). Sesam, 212 sider, kr. 269,95
- Narnialogi : *fra den sidste konges arkiver*. Borgen, 30 sider, kr. 249,95
- Nordbrandt, Henrik: *Lille Duduk og store Godok : en opbyggelig fortælling for de små*. Gyldendal, 185 sider, kr. 199,00

- Oldfield, Jenny: *Nordstjerne* (Min magiske pony ; 9). Egmont Litas, 130 sider, kr. 69,95
- Oldfield, Jenny: *Tåge fra havet* (Min magiske pony ; 10). Egmont Litas, 127 sider, kr. 69,95
- Ono, Fuyumi: *Skyggernes hav, del 1* (De 12 kongedømmer ; 1). Carlsen, 303 sider, kr. 229,95
- Ono, Fuyumi: *Skyggernes hav, del 2* (De 12 kongedømmer ; 2). Carlsen, 282 sider, kr. 229,95
- Osborne, Mary Pope: *Farlig olympiade* (Det magiske hus i træet ; 16). Carlsen, 79 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *I Dragekongens fodspor* (Det magiske hus i træet ; 14). Carlsen, 77 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *I vulkanens skygge* (Det magiske hus i træet ; 13). Carlsen, 79 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *Vikinger på vej* (Det magiske hus i træet ; 15). Carlsen, 79 sider, kr. 39,95
- Ottesen, Josefine: *Heltemod og kragelort* (Hullerikkerne fra syvstammetræet ; 1). Høst, 118 sider, kr. 199,00
- Ottesen, Josefine: *Hjertets kriger* (Krigerprinsessen ; del 7). Alrune, 45 sider, kr. 143,75
- Ottesen, Josefine: *Kampen for livet* (Den skjulte nøgle ; 1). Alrune, 47 sider, kr. 143,75
- Pedersen, Kay: *Fodbold, spøgelser og kys*. Books on Demand, 101 sider, kr. 80,00
- Poole, Josephine: *Splittet*. Arvids, 174 sider, kr. 198,00
- Prins Caspian : *genfortalt med billeder fra filmen*. Borgen, 48 sider, kr. 99,95
- Riddell, Chris: *Ottoline og den gule kat*. Carlsen, 171 sider, kr. 269,95
- Salmson, Jo: *Hertugens soldater* (Folket fra Skråbjergene ; 3). Carlsen, 122 sider, kr. 199,95
- Schwerdfeger, Jan: *Storm over Ventura* (Positron generator ; 1). Ørnens forlag, 163 sider, kr. 248,00
- Stewart, Paul: *De glemte barkruller* (En historie fra Kanten ; bind 7). Carlsen, 389 sider, kr. 349,95
- Weinreich, Jacob: *Dæmonens forbandelse* (Monsterjægerne ;

- 8). Borgen, 119 sider, kr. 159,00
- Wilson, N. D.: *100 låger*. Borgen, 302 sider, kr. 249,00

FAG- OG ANDEN LITTERATUR

- *Den moderne tyske roman 1909-35*, redigeret af Morten Dyssel Mortensen og Adam Paulsen. Syddansk Universitetsforlag, 218 sider, kr. 198,00
- Goddin, Philippe: *Hergés liv og værk*. Carlsen, 207 sider, kr. 299,50
- Mittelbach, Oliver: *På sporet efter Patrick Süskinds "Parfumen" : en rejse til romanens skuepladser*. Rosenkilde, 128 sider, kr. 169,00
- Porup Thomasen, Bjørn: *Rolle-spil : guiden til det avancerede niveau*. Bjørn, 106 sider, kr. 175,00

• TEGNESERIER

- Arleston, Christophe: *En, to, Troy* (Zanfyst fra stjernerne ; 1). Faraos Cigarer, 47 sider, kr. 99,50
- Arleston, Christophe: *Fribyttens time* (Zanfyst fra stjernerne ; 6). Faraos Cigarer, 52 sider, kr. 99,50
- Arleston, Christophe: *Jagten på Gawlax-Bakterien* (Zanfyst fra stjernerne ; 5). Faraos Cigarer, 51 sider, kr. 99,50
- Arleston, Christophe: *Kvindeøen* (Zanfyst fra stjernerne ; 4). Faraos Cigarer, 47 sider, kr. 99,50
- Arleston, Christophe: *Tårnene på Meirion* (Zanfyst fra stjernerne ; 2). Faraos Cigarer, 47 sider, kr. 99,50
- Arleston, Christophe: *Ørknerne*

- på Abraxar (*Zanfyst fra stjernerne* ; 3). Faraos Cigarer, 50 sider, kr. 99,50
- Dorison, Xavier: *Matthæus (Det tredje testamente* ; 2). Donovan Comics, 47 sider, kr. 99,95
 - Kring, Paul A.: *Weneetryhl år 25.060*. Forlæns, 47 sider, kr. 120,00
 - Mignola, Mike: *Hellboy – kæmpeormen*. G. Floy Studio, 140 sider, kr. 198,00
 - Rehr, Henrik: *Svøm! Fahrenheit*, 80 sider, kr. 149,50
 - Tome: *Fanget i fortiden*. Egmont Serieforlaget, 46 sider, kr. 64,50

GENUDGIVELSER

- Andreasen, Margot: *En skygge på himlen (Den blå amulet* ; 1), 2. oplag. Forum, 80 sider, kr. 159,00
- Banscherus, Jürgen: *I mørket er alle måner blå (En sag for Kwiatkowski* ; 7), 2. udgave. CDR, 70 sider, kr. 168,00
- Brunse, Niels: *Ramoth-Bezer*, 2. udgave, 2. oplag. Per Kofod, 224 sider, kr. 149,00
- Bødker, Benni: *Gengangerkatten*, 2. oplag. Gyldendal, 94 sider, kr. 130,00
- Bødker, Benni: *Uhyret fra Prag*, 2. oplag. Gyldendal, 103 sider, kr. 130,00
- Bøgh Andersen, Kenneth: *Det sultne maleri og andre gys*, 2. udgave. Forum, 72 sider, kr. 49,95
- Bøgh Andersen, Kenneth: *Evig hævn og andre gys*, 2. udgave. Forum, 76 sider, kr. 49,95
- Collins, Wilkie: *Kvinden i hvidt*, 1. bogklubudgave. Gyldendals Bogklubber, 608 sider, 229,00
- Cowell, Cressida: *Sådan træner du din drage*, 2. oplag. Atelier, 222 sider, kr. 99,95
- Erlbruch, Wolf: *And, Døden og tulipanen*, 3. oplag. Høst, 36 sider, kr. 199,00
- *Fantastiske virkeligheder*, redigeret af Knud Larn, 2. oplag. Science Fiction Cirklen, 274 sider, kr. 279,00
- Flanagan, John: *Pagten med skandierne (Skyggens lærling* ; bind 4), 2. oplag. Borgen, 379 sider, kr. 149,00
- Gade, Marianne: *Disa i nordlysets land (Disa i nordlysets land* ; 1), 2. udgave. Carlsen, 71 sider, kr. 69,95
- Gade, Marianne: *Disa og det skjulte folk (Disa i nordlysets land* ; 2), 2. udgave. Carlsen, 68 sider, kr. 69,95
- Gade, Marianne: *Disas kamp (Disa i nordlysets land* ; 3), 2. udgave. Carlsen, 63 sider, kr. 69,95
- *Gid du brækker benene! - og andre nye fortællinger*, ved Merete Brudholm, 6. oplag. Alinea, 152 sider, kr. 188,75
- Hergé: *Den mystiske stjerne (Tintins oplevelser* ; 10). Carlsen, 62 sider, kr. 59,95
- Kerr, Philip: *Den Blå Djinn af Babylon (Lampens børn* ; 2. del), 2. udgave. Modtryk, 333 sider, kr. 99,00
- King, Stephen: *Udvælgelsen (Det mørke tårn* ; 2), 3. udgave, 3. oplag. Aschehoug, 371 sider, kr. 99,95
- Kipling, Rudyard: *Junglebogen*, illustreret af Robert Ingpen, 2. oplag. Sesam, 191 sider, kr. 269,00
- Kirkegaard, Ole Lund: *Otto er et næsehorn*, 4. udgave. Gyldendal, 86 sider, kr. 129,00
- Kulpa, Liselotte: *Det skulle være en helt almindelig ferie*, 2. oplag. Nyt Dansk Litteraturselskab, 148 sider, kr. 198,00
- Lewis, C. S.: *Morgenvandrerens rejse (Narnia* ; 5), 2. udgave, 10. oplag. Borgen, 223 sider, kr. 79,95
- Lewis, C. S.: *Prins Caspian (Narnia* ; 4), 4. udgave. Borgen, 207 sider, kr. 89,95
- Lilmoes, Anne: *Tågernes ø (Siri Q* ; 1), 2. udgave. Forum, 52 sider, kr. 49,95
- Lindgren, Astrid: *Bogen om Pippi Langstrømpe : samlet udgave med alle historierne om Pippi Langstrømpe*, 6. udgave, 2. oplag. Gyldendal, 402 sider, kr. 199,00
- Lindgren, Astrid: *Brødrene Løvehjerte*, 5. udgave, 6. oplag. Gyldendal, 228 sider, kr. 159,00
- McCarthy, Cormac: *Vejen*, 1. bogklubudgave. Gyldendals Bogklubber, 258 sider, kr. 199,00
- Ottesen, Josefine: *Eventyret om fjerer og rosen*, 1. bogklubudgave. Gyldendals Bogklubber, 268 sider
- Rowling, Joanne K.: *Harry Potter og dødsregalierne*, 2. udgave. Gyldendal, 655 sider, kr. 249,00
- Rowling, Joanne K.: *Harry Potter og fangen fra Azkaban*, 2. udgave, 20. oplag. Gyldendal, 407 sider, kr. 199,00
- Sandemo, Margit: *Bag facaden (Sagaen om Isfolket* ; 18), 2. udgave. Jentas, 258 sider, kr. 129,95
- Sandemo, Margit: *Dragens tænder (Sagaen om Isfolket* ; 19), 2. udgave. Jentas, 247 sider, kr. 129,95
- Sandemo, Margit: *Dødens have (Sagaen om Isfolket* ; 17), 2. udgave. Jentas, 261 sider, kr. 129,95
- Sanderhage, Per: *Troldmandens nøgle*, 2. udgave. Gyldendal, 107 sider, kr. 130,00
- Stangerup, Helle: *Ulvetid*, 5. udgave. Politiken, 152 sider, kr. 49,95
- Sivebæk, Anders Chr.: *Dansk Don Rosa-indeks*, 2. udgave. Dansk Donaldist-Forening, 71 sider,
- Sutherland, T.T.: *Ved verdens ende (Pirates of the Caribbean ; Den Sorte Perles Forbandelse* ; 3), 2. udgave. Egmont Litas, 223 sider
- Tome: *Virus! (Splint & Co.* ; 33). Egmont Serieforlaget, 46 sider, kr. 99,95
- Trimble, Irene: *Den sorte perles forbandelse (Pirates of the Caribbean)*, 2. udgave. Egmont Litas, 119 sider
- Trimble, Irene: *Død mands kiste (Pirates of the Caribbean ; Den Sorte Perles Forbandelse* ; 2), 2. udgave. Egmont Litas, 157 sider
- Wahl, Mats: *Den usynlige*, 8. oplag. Carlsen, 196 sider, kr. 149,95

FORENINGEN FANTASTIK

Kontaktadresser

Medlemskab & abonnement

Jens Christensen
Fanøgade 38, 1 tv
2100 København Ø
kasserer@fantastik.dk

Hjemmeside

webmaster@fantastik.dk

Himmelskibets redaktion

himmelskibet@fantastik.dk

Foreningen

forening@fantastik.dk

Fantastiks bestyrelse

Formand:

Tue Sørensen
Blytækkerporten 135
2650 Hvidovre
formand@fantastik.dk

Næstformand:

Jesper Rugård Jensen
Cæciliavej 68
2500 Valby

Kasserer:

Jens Christensen
Fanøgade 38, 1 tv
2100 København Ø

Sekretær:

Thomas Winther
Haydnsvej 1 1th
2450 København SV

Mening medlem:

Flemming R.P Rasch
C.F. Richs Vej 101E
2000 Frederiksberg

Mening medlem:

Rasmus Wichmann
Brydes Allé 23, vær. 535
2300 København S

Suppleanter:

Niels Gjerløff
Joannes Á Stykki

Kalender

Caféaften

TID: Hver d. 2. og d. 20. kl. 19.
STED: Ahlefeldtsgade 27-29
Uformel caféaften på Café Banke-
råt. Kaffe, øl og hyggesnak i af-
slappende omgivelser. Vi plejer at
sidde inde i baglokalet. Skulle det
være umuligt at få plads eller er
der lukket, rykker vi hen på Kala-
set, Vendersgade 16.

Læsegruppemøde

Læsegruppen mødes ca. en gang
om måneden og diskuterer tek-
ster man har læst på forhånd. Det
er både noveller og romaner. Ind-
til videre kun på engelsk og over-
vejende science fiction, men der
er intet i vejen for at læse andet.

Skrivegruppemøde

Skrivegruppen mødes ca. en gang
om måneden og diskuterer hinan-
dens tekster, skriveteknik m.m.

Forfatterpræsentationer

TID: Ons. 04.02. 19:00
STED: Valby Kulturhus
Tre medlemmer præsenterer tre
forskellige forfattere og deres bø-
ger. Denne gang:
Larry Niven, Marion Zimmer Brad-
ley og Joanna Russ.
Der er plads til diskussion og der
er fri adgang for alle, medlemmer
og ikke-medlemmer.

Forfatterpræsentationer

TID: Ons. 04.03. 19:00
STED: Valby Kulturhus
Ben Bova, Fred Zaberhagen og
Glen Cook.

Spilfestival

TID: Lør. 07.03. 10:00 - 19:00
STED: Valby Kulturhus
Fantasks årlige 1-dags spilfestival.

Eurocon 2009

TID: Tor. 26.03.- Søn. 29.03.
STED: Fiuggi, Italien

Con der går på skift blandt euro-
pæiske byer. Gæster er bl.a. Ro-
bert Silverberg, Sergey Lukyanen-
ko og Kate Mulgrew

Fastaval

TID: Ons. 08.04. - Man. 13.04.
STED: I nærheden af Århus
Fastaval er den største danske rol-
lespilscon. Der er rollespil af man-
ge forskellige slags, samt andre
aktiviteter over hele påsken.

Eastercon LX

TID: Fre. 10.04.- Man. 13.04.
STED: Bradford, England
Den årlige store britiske science
fiction con. Med bl.a. Tim Powers
som gæst.

Forfatterpræsentationer

TID: Ons. 22.04. 19:00
STED: Valby Kulturhus
Isaac Asimov, Geoff Ryman, C J
Cherryh.

Åcon 3

TID: Tor. 21.05 - Søn. 24.05
STED: Ålandsøerne
Engelsksproget science fiction-
"relaxacon" på en lille finsk ø.

Finncon 2009

TID: Fre. 10.07 - Søn. 12.07
STED: Helsinki
Den kæmpestore årlige con i Fin-
land. Æresgæster er George R.R.
Martin og Alastair Reynolds.

Worldcon

TID: Tor. 06.08 - Man. 10.08
STED: Montréal, Canada
Verdens største science fiction
con. Æresgæster er bl.a. Neil Gai-
man og Ralph Bakshi.

Fantasticon 2009

TID: Lør. 29.08. - Søn. 30.08.
STED: Vanløse Kulturhus
Gæsterne i 2009 omfatter bl.a.
Charles Stross og Gwyneth Jones.
Følg med på fantasticon.dk, hvor
du også kan abonnere på nyheds-
brevet og forhåndstilmelde dig.

Der er noget helt galt på Holmegårdens Ældrecenter.
Anita er plejer på demensafsnittet og kæmper en brav kamp for at få
hverdagen til at hænge sammen med demente ældre, urimelige forhold
og udbændte kolleger. Det er hårde vilkår, og tingene begynder snart
at gå helt galt.
Mærkelige lyde hjemsøger afdelingen, elinstallationerne er ustabile og
beboerne bliver mere og mere urolige.
Efter en mareridtsagtig nat begynder de gamle at dø.
Noget er løs på Holmegården.

“... en kort, men god og grum roman.”
Gyseren.dk

“Michael Kamp er tilbage i fin form.”
Horrorsiden.dk